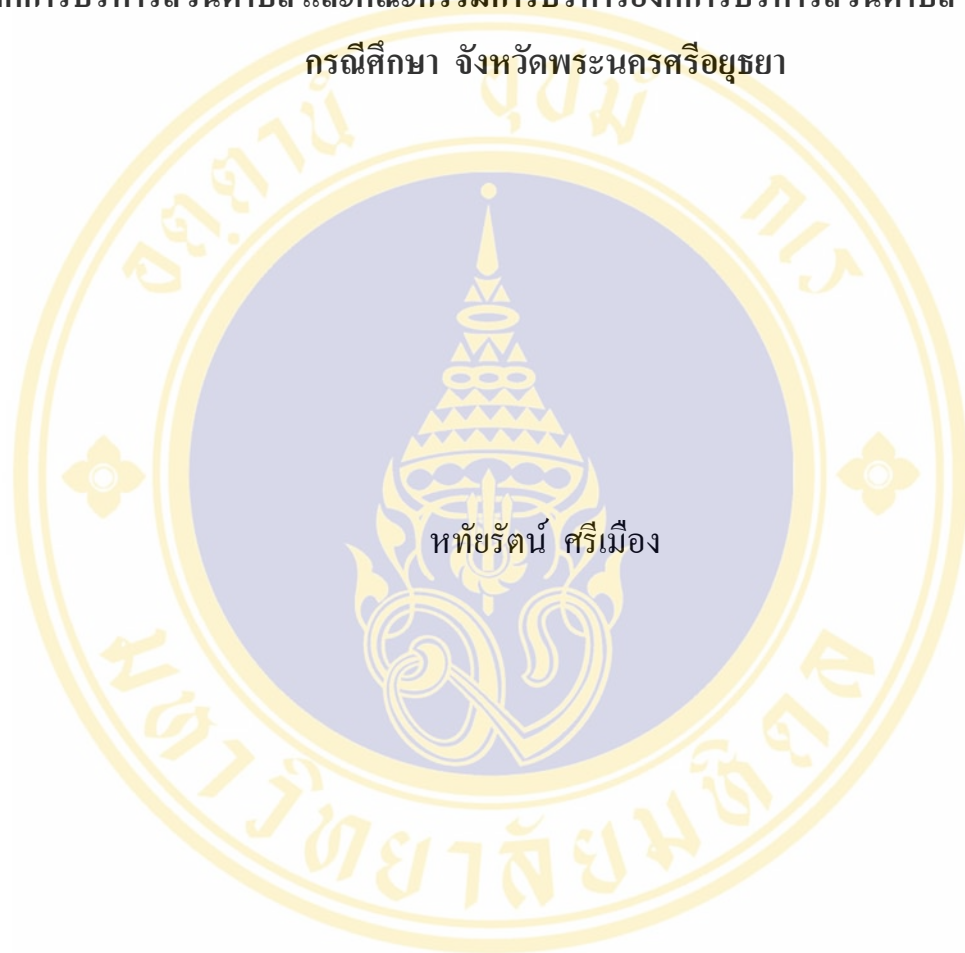

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 - ชั้น 5
กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2546

ISBN 974-04-3369-3

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

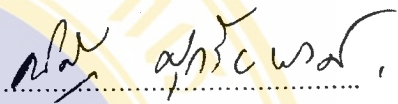
วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5
กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

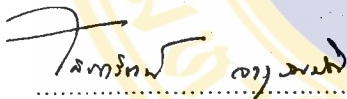
นางสาวหทัยรัตน์ ศรีเมือง
ผู้วิจัย

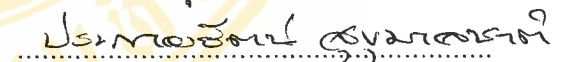
รองศาสตราจารย์พิสิฐ ศุภริยพงศ์
วท.ม.(เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รุ่งจรัส หุดะเจริญ
วท.ม.(เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

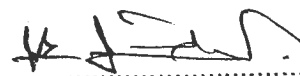
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภารัตน์ จารุสมบัติ
Ph.D.(Urban Environmental Engineering
and Management)
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกายรัตน์ สุขุมลชาติ
M.S.(Community Development)
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รัศมีดารา หุ่นสวัสดิ์
Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์สัญญาชัย สุตพันธ์วิหาร
วท.ม.(เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผน
สิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5 กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท

วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2546

นางสาวททัยรัตน์ ศรีเมือง

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์พิสิฐ สุกรีพงษ์

วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

๒๐๐๗๒๒

รองศาสตราจารย์รุ่งจรัส หุดะเจริญ

วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

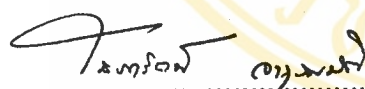
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นายไพศาล ผดุงศิริกุล

วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภารัตน์ จารุสมบัติ

Ph.D.(Urban Environmental Engineering
and Management)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

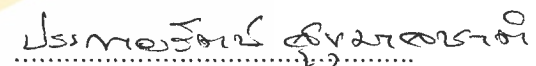
รองศาสตราจารย์รัตมีศาร่า หุ่นสวัสดิ์

Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกายรัตน์ สุขุมลชาติ

M.S.(Community Development)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์อนุชาติ พวงสำลี

Ph.D.

คณบดี

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์พิสิฐ ศุกรियพงษ์ รองศาสตราจารย์รุ่งจรัส หุตะเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกายรัตน์ สุขุมลชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภารัตน์ จารุสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ในการทำวิจัยมาโดยตลอด และคุณไพศาล ผดุงศิริกุล หัวหน้าส่วนจัดการมูลฝอยชุมชน กรมควบคุม มลพิษที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.ถวิลาดี บุรีกุล สถาบันพระปกเกล้า คุณรังสรรค์ ปิ่นทอง หัวหน้าส่วน ลดและใช้ประโยชน์ของเสีย กรมควบคุมมลพิษ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำลอง อรุณเลิศอารีย์ ที่ช่วยจุดประกายความคิดให้หัวข้อ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณสมาชิกสภา และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น5 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกท่าน โดยเฉพาะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้ความร่วมมือและ ให้ความช่วยเหลือ ในการตอบแบบสอบถามให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ดร.ชาติ จุฑาทกรบัณฑิต ที่ช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำโครงร่างวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณน้องแะ๊ะ น้องนิง น้องจอย น้องตัก น้องขวัญ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บ ข้อมูล น้องใหม่ ที่ให้คำแนะนำในการทำ SPSS น้องริม ที่ช่วยแนะนำการทำ SPSS และแปลงไฟล์เป็น PDF รวมทั้งพี่ช่างที่ช่วยขับรถให้ในช่วงไปเก็บข้อมูลและช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง

ขอขอบคุณอ้าวและแม่ที่ช่วยตรวจสอบคำผิด

ขอขอบคุณ Colin S. Hanson ที่ช่วยตรวจบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และช่วยลงรหัสใน แบบสอบถาม

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ซึ่งให้กำเนิดและให้ทุกสิ่งทุกอย่างอันดีงามใน ชีวิต ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ให้ความช่วยเหลือและให้ความหวังใจมาโดยตลอด รวมถึงให้ การสนับสนุนทางด้านทุนทรัพย์ด้วยดีเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิตการศึกษาใน วันนี

หทัยรัตน์ ศรีเมือง

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (A COMPARATIVE STUDY ON THE AWARENESS OF SOLID WASTE MANAGEMENT AMONG MEMBERS OF THE COUNCIL AND BOARD OF THE EXECUTIVE COMMITTEE IN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION LEVEL 1 - 5 A CASE STUDY IN AYUTTHAYA PROVINCE)

หัตถ์รัตน์ ศรีเมือง 4337244 ENRD/M

วท.ม. (การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พิสิฐ ศุภริยพงศ์, วท.ม.(เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม), รุ่งจรัส หุตะเจริญ, วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม), ประกาศรัตน์ สุขุมาลชาติ, M.S.(Community Development), โสภารัตน์ จารุสมบัติ, Ph.D.(Urban Environmental Engineering and Management)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความตระหนักและปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจาก สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 451 ราย และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธานกรรมการบริหาร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 27 ราย ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความผันแปร ร่วมกับการวิเคราะห์การจำแนกหมู่

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีความตระหนักในระดับสูง โดยความรู้ ทักษะคิด ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความรู้ ทักษะคิด และขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ในเชิงผกผันกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ในส่วนของผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 2 จะให้ความสำคัญกับปัญหาด้านขยะมูลฝอยอยู่ในลำดับที่ 1-2 โดยมีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว มีการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 – ชั้น 5 ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านขยะมูลฝอยอยู่ในลำดับที่ 5-6 จนถึงลำดับที่ 9-10 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ยังไม่มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

คำสำคัญ : ความตระหนัก / การจัดการขยะมูลฝอย / องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

242 หน้า. ISBN 974-04-3369-3

A COMPARATIVE STUDY ON THE AWARENESS OF SOLID WASTE MANAGEMENT AMONG MEMBERS OF THE COUNCIL AND BOARD OF THE EXECUTIVE COMMITTEE IN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION LEVEL 1 - 5 A CASE STUDY IN AYUTTHAYA PROVINCE)

HATHAIRAT SRIMUANG 4337244 ENRD/M

M.Sc.(ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS : PISIT SUKREEYAPONGSE, M.Sc.(TECNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT). RUNGJARUS HUTAJAREORN, M.Sc. (TECNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT), PRAKAIRAT SUKUMALCHART, M.S.(COMMUNITY DEVELOPMENT), SOPARATANA JARUSOMBAT, Ph.D.(URBAN ENVIRONMENTAL ENGINEERING AND MANAGEMENT)

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the level of awareness of solid waste management and the factors affecting awareness of solid waste management according to the members of the council and board of the executive committee in the Subdistrict Administrative Organization (SAO) levels 1-5 in Ayutthaya Province. A questionnaire was used with members of the council and board of the executive committee as a mean of data collection. There were 451 cases and an in depth interview with the 27 chairmans of the board of the executive committee or deputy in SAO, along with persons responsible for solid waste management.

The results showed that members of the council and board of the executive committee in SAO levels 1-5 had a score of awareness at a high level. Knowledge about solid waste management, attitude about solid waste management, and level of severity of the solid waste management problem and level of SAO were significant factors related to awareness in solid waste management, at the 0.05 level. Knowledge about solid waste management attitude about solid waste management and level of severity of solid waste management problems had a positive relation, while the issue of politics concerning solid waste management and levels of SAO had a negative relation with awareness of solid waste management.

The result of the in depth interviews showed that SAO levels 1-2, which have a solid waste management program already, ranked the importance of solid waste problems first. On that same scale, SAO levels 3-5 showed an importance of solid waste problems at 5-6 to 9-10. However, the major concern was the fact that SAO levels 3-5 do not have a solid waste management program.

KEY WORDS : AWARENESS / SOLID WASTE MANAGEMENT /SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION LEVEL 1-5

242 p. ISBN 974-04-3369-3

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	7
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และระดับการวัดของตัวแปร	8
1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	9
1.8 ผลที่จะได้รับจากการวิจัย	11
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก	12
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้	21
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	24
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	31
2.5 ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	36
2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรท้องถิ่น	41
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	66
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล	83
4.2 ปัจจัยส่วนบุคคล	87
4.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	90
4.4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	96
4.5 ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	102
4.6 ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	110
4.7 ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย	115
4.8 ความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่	119
4.9 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	126
4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นและประเภทขององค์การกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การผันแปรและการวิเคราะห์การจำแนกพหุ	132
4.11 ปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่	140
บทที่ 5 อภิปรายผล	
5.1 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-5	144
5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	146
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการวิจัย	153
6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	157
6.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	158
6.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	161
บรรณานุกรม	162

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	168
ข ประวัติผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	187
ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	190
ง สรุปผลการประเมินเนื้อหาในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ	197
จ ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการอภิปรายผลการศึกษา	207
ฉ แสดงประชากรศึกษาเชิงคุณภาพ	229
ประวัติผู้วิจัย	232
EXECUTIVE SUMMARY	233

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรที่ศึกษาแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล	67
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	88
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	92
ตารางที่ 4.3 ร้อยละของแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรียงตามลำดับ 1-3	93
ตารางที่ 4.4 ร้อยละของแหล่งที่ต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรียงลำดับ 1-3	94
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	95
ตารางที่ 4.6 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	97
ตารางที่ 4.7 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	103
ตารางที่ 4.8 ร้อยละของประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	111
ตารางที่ 4.9 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	116
ตารางที่ 4.10 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	120
ตารางที่ 4.11 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5	127
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การผันแปรของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	134
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์การจำแนกพหุของปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	139
ตารางที่ 4.14 ร้อยละของปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างเรียงตามลำดับความสำคัญ 1-ชั้น 5	141

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการเกิดความตระหนัก	14
ภาพที่ 2.2 แสดงลำดับขั้นของความรู้ตามแนวคิดของบลูมและคณะ	22
ภาพที่ 2.3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3	37
ภาพที่ 2.4 แผนภูมิแสดงการจัดการขยะมูลฝอยตามกระบวนการต่าง ๆ	42
ภาพที่ 2.5 แผนภูมิแสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น เรื่องการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล	52
ภาพที่ 6.1 แผนภูมิสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	158

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการเมืองของประเทศไทยที่นำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นกระแสที่เกิดขึ้นท่ามกลางความตื่นตัวต่อปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ความตื่นตัวนี้มีขึ้นพร้อมกับการเรียกร้องต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความชัดเจนของเจตนารมณ์ที่จะให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนหนึ่งสะท้อนออกมาในมาตรา 290 แห่งรัฐธรรมนูญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 116) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่จะส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการและพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ในปัจจุบันนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน คือ สภามอบการบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน สำหรับคณะกรรมการบริหารนั้น สภามอบการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งขึ้น โดยทำหน้าที่บริหารงานกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล (กรมการปกครอง, 2542:74)

องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งนั้นจะมีขนาดและโครงสร้างแตกต่างกันไป โดยกรมการปกครองได้ทำการแบ่งระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น (กรมการปกครอง, 2542: 82) โดยใช้รายได้เป็นตัวกำหนดในการแบ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้น จะมีการแบ่งส่วนราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้นภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานแต่ละงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้นจึงแตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดก็คืองานด้านการจัดการขยะ

มูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จะมีฝ่ายสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินงาน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นอื่น ๆ จะไม่มีฝ่ายสาธารณสุขเข้ามารับผิดชอบการดำเนินงาน โดยตรง งานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจึงทำได้แต่เพียงมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบแทน สำหรับด้านอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ หนึ่งในงานที่ต้องจัดทำและถือว่าเป็นงานที่สำคัญมาก คือ งานด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ตามมาตราที่ 67 ว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องทำ และในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยนั้นจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ไม่เช่นนั้นแล้ว ปัญหาขยะมูลฝอยจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนยากที่จะแก้ไขได้ ในการแก้ปัญหานี้ควรแก้ไขในระดับท้องถิ่นก่อน เนื่องจากคนในท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหา และชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่จะสามารถจัดการได้ดีที่สุดเพราะมีความเข้าใจ รู้ถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของคนได้ดี การเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการเสนอปัญหา วางแผน ในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่มีอยู่ตามศักยภาพของคน จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ

ในส่วนของการจัดการขยะมูลฝอย การพัฒนาประเทศได้มีผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชนเมืองต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนปัจจุบันได้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยล้นเมืองหลายแห่ง ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเมือง (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เทศบาลและเมืองพัทยา) ในปี พ.ศ.2542 มีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 8 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 56.3 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2541 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 ส่วนพื้นที่นอกเขตเมืองในปี พ.ศ.2542 มีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 6 ล้านตัน มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2541 ร้อยละ 0.02 แต่อย่างไรก็ตาม ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเมืองมีอัตราการลดลงร้อยละ 3.1 (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2544: 106) อาจเป็นดัชนีบ่งชี้ได้ว่าแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยได้ย้ายจากเขตเมืองไปสู่เขตนอกเมืองมากขึ้น

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลความเจริญต่างๆ มาจากเมืองหลวง ประกอบกับเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ และมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย จึงทำให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของประชาชนจำนวนมาก มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่หลายแห่งโดยเฉพาะในเขตเมืองจึงทำให้เกิดปัญหามากมาย ปัญหาที่เห็นเด่นชัดปัญหาหนึ่ง คือปัญหาด้านขยะมูลฝอย โดยปัญหานี้ได้ถูกจัดลำดับความสำคัญของปัญหาไว้ในลำดับที่ 1 ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2545: 25) จึงถือว่าปัญหานี้มีความสำคัญมากและควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยพบว่าในปี พ.ศ.2542 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นเฉพาะในเขตเมืองประมาณ 89 ตันต่อวัน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่1, 2544: 19-20) ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเมืองส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการขยะมูลฝอยโดยเทศบาล กล่าวคือทางเทศบาลมีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลร่วมกันของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ในเขตเมือง ส่วนพื้นที่นอกเขตเทศบาล การจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่แล้วท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการเอง แต่จะมีส่วนที่ขอความร่วมมือจากเทศบาลในการเข้าไปดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยให้ ดังนั้นในอนาคตการจัดการขยะมูลฝอยจะดำเนินการได้ยากมากขึ้น ถ้าท้องถิ่นขาดการวางแผนการจัดการที่ดี

ในการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยนั้นมีวิธีการดำเนินงานอยู่หลายวิธี วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถือว่าถูกสุขลักษณะและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยนั้น คือ วิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) วิธีหมักทำปุ๋ย (Composting) และวิธีเผาในเตาเผา (Incineration) เป็นต้น ซึ่งแต่ละวิธีจะมีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับท้องถิ่นหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสมกับท้องถิ่นอื่น ขึ้นอยู่กับสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพของพื้นที่ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และสถานะการคลังของท้องถิ่น ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่เอง เพราะเป็นผู้ที่อยู่กับปัญหาย่อมต้องรู้ว่าเกิดปัญหาขึ้นที่ไหน อย่างไร และควรแก้ไขอย่างไร จากคำกล่าวของ เกษม สนิทวงษ์ ณ อยุธยา (อ้างในเศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ, 2541: 6) ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “การแก้ไขปัญหาตลอดจนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้เลย หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนทุกคน และการที่จะทำให้คนส่วนใหญ่เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวาง สิ่งเดียวที่กระทำได้ คือ การให้ทุกคนมีความสำนึกและความตระหนักถึงภัยพิบัติจากสภาวะแวดล้อม นั่นคือ การได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องนั่นเอง” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากประชาชน ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการทุกระดับ ทบวง กรม ในอันที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวให้สำเร็จ

ในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม การปลูกฝังความสำนึกหรือการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ดำเนินงานนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ความตระหนักเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากการรับรู้ เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากความทรงจำ เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งอย่างใด ความ

ตระหนักเป็นผลของกระบวนการทางปัญญา กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจต่าง ๆ แล้วจะเกิดการรับรู้ขึ้น เมื่อเกิดการรับรู้ประกอบกับมีประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้รับรู้นั้น จะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาเป็นความเข้าใจต่อไป เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้แล้วจะมีผลนำไปสู่การเกิดทัศนคติ และความตระหนักในที่สุด ทั้งความรู้ ทัศนคติ และความตระหนักนี้จะนำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ต่อไป ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเช่นกัน ถ้าบุคคลผู้รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ย่อมทำให้การจัดการขยะมูลฝอยดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

ในการที่บุคคลจะเกิดความตระหนักขึ้นมานั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง บัณฑิต จุฬาศัย (2528:15-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักว่าประกอบด้วย ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ความใส่ใจและการให้คุณค่า ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า และระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ นอกจากนี้ สถิต วงษ์สวรรค์ (2525: 79-105) ยังได้กล่าวว่า ปัจจัยหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้ อันจะนำไปสู่ความตระหนักต่อไป และปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะของบุคคล ซึ่งลักษณะของบุคคลนั้นจะก่อให้เกิดความตระหนักต่อปรากฏการณ์มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะรับสัมผัส หู ตา จมูก ปาก และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้เดิม การสังเกตพิจารณา ความสนใจ และความพร้อมที่จะรับรู้ การเห็นคุณค่า ฯลฯ

ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของ บัณฑิต จุฬาศัย และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นตัวแปรที่จะนำมาใช้งานวิจัย คือ ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ ก็คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า ก็คือทัศนคติในการจัดการด้านขยะมูลฝอย ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ก็คือ ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และจากปัจจัยหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักของ สถิต วงษ์สวรรค์ ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดเป็นตัวแปรที่จะนำมาใช้งานวิจัยเช่นกัน ซึ่งปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความตระหนัก ได้แก่ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยภายในที่มีผลต่อความตระหนักก็คือลักษณะของแต่ละบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย นำมาเป็นตัวแปรเพื่อใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ จากตัวแปรดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้ว่าจะมีความสัมพันธ์และมีผลต่อระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้นว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1- ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีองค์การบริหารส่วนตำบลครบทั้ง 5 ชั้น ประกอบกับศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละพื้นที่ยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับของความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้น เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นที่มีรายได้สูง จะมีความพร้อมในการดำเนินงานในหลาย ๆ ด้านมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ต่ำกว่า แต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยน้อยกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ต่ำกว่าก็ได้ ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรใหม่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมากและมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง เป็นตัวแทนของประชาชนและเป็นผู้นำในตำบลนั้น ๆ ซึ่งหากบุคคลเหล่านี้มีความตระหนักในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ย่อมสามารถที่จะแก้ไขปัญหาด้านขยะมูลฝอยไปได้ระดับหนึ่ง เพราะบุคคลเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และยังเป็นผู้นำของชุมชน ย่อมทำให้ประชาชนเชื่อถือและปฏิบัติตามได้ จึงนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการจัดการขยะมูลฝอยในระดับท้องถิ่น

1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

1.3.2 เพื่อศึกษาถึงระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานงานวิจัยไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ

1.4.1 ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด ประสิทธิภาพ ประเด็นทางการเมือง และขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ

1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความรู้ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยสูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต่ำ

4) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

5) องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมาก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องน้อย

6) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยน้อย

1.4.2 ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย กล่าวคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สูงจะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต่ำ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1- ชั้น 5 ที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและระดับการวัดของตัวแปร

การศึกษานี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับการวัด
----------------	-------------

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยกระตุ้น

- การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย Interval Scale
- ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย Interval Scale
- ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย Interval Scale
- ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย Interval Scale
- ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การจัดการขยะมูลฝอย Norminal Scale

ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับการวัด
- ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย	Interval Scale
1.2 ประเภทขององค์การ	
- ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล	Ordinal Scale
2. ตัวแปรตาม ได้แก่	
2.1 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย	Interval Scale

1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ให้ความหมายของศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในเขตพื้นที่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การกำหนดโครงสร้างองค์การบริหารและจำนวนพนักงานส่วนตำบล ตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ชั้น คือ

ชั้นของ อบต.	รายได้เฉลี่ย/ปี (บาท)
อบต.ชั้น 1	> 20,000,000 บาท
อบต.ชั้น 2	12,000,000 – 20,000,000 บาท
อบต.ชั้น 3	6,000,000 – 12,000,000 บาท
อบต.ชั้น 4	3,000,000 – 6,000,000 บาท
อบต.ชั้น 5	< 3,000,000 บาท

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การจัดการ ณ

แหล่งกำเนิด การเก็บรวบรวม การขนถ่ายและการขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัด
ขั้นสุดท้าย

ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย หมายถึง การรับรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียด
ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า หรือจากการสะสมประสบการณ์ ประกอบกับการสังเกตแล้วรวบรวมไว้
เป็นความจำส่วนบุคคล ซึ่งสามารถเรียกสิ่งที่เป็นความจำออกมาให้ปรากฏเห็นและสามารถวัดได้ใน
เรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายและการขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ การกำจัด
ขั้นสุดท้าย และอำนาจในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นภาพรวม ๆ ของ
บุคคล ที่มีต่อสถานการณ์ บุคคล หรือต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีแนวโน้มที่พร้อมจะตอบสนอง
ต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในลักษณะที่สนับสนุน หรือต่อต้านในเรื่องที่เกี่ยวกับการทิ้ง
ขยะมูลฝอย ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การเก็บ
รวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายและการขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ การกำจัดขั้นสุดท้าย และ
อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การเคยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
ที่เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการมี
ส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับ
การจัดการขยะมูลฝอย โดยได้รับข่าวสารในรูปแบบของเอกสารทางราชการ การประชาสัมพันธ์
คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลทั่วไป หรือได้รับข่าวสาร
จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร

ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง องค์ประกอบ
ด้านต่าง ๆ ทางการเมืองที่จะมีผลต่อการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย ในด้านความขัดแย้งในการ
จัดการขยะมูลฝอย ผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย และด้านการคัดค้านโครงการกำจัดขยะ
มูลฝอยจากภาคเอกชน

ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาและคณะ
กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ในด้าน
ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ ผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่
การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายและการขนส่ง การกำจัดขยะมูลฝอย การบริหารงาน และ
ด้านความร่วมมือจากประชาชน

ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การแสดงออกมาซึ่งความรู้สึกรับรู้ คิดได้ มองเห็นประโยชน์ และความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย และถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสุขภาพ ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย การให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม และด้านการใช้กฎหมาย

1.8 ผลที่จะได้รับการวิจัย

1.8.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

1.8.2 ทำให้ทราบถึงระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ และสนับสนุนแนวทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีประเด็นที่ทำการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- 2.5 ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนัก

2.1.1 ความหมายของความตระหนัก

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S.Bloom, 1971: 273) ได้กล่าวถึงความตระหนักไว้ว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของภาคอารมณ์และความรู้สึก ความตระหนักเกือบคล้ายกับความรู้ตรงที่ทั้งความรู้ และความตระหนักไม่เป็นลักษณะของสิ่งเร้า ความตระหนักไม่จำเป็นต้องเป็นปรากฏการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าให้เกิดความตระหนัก

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V.Good, 1973: 54) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงถึงการเกิดความรู้ หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เบนจามิน บี โอลแมน (Benjamin B. Walman, 1973:54) กล่าวว่า ความตระหนักเป็นภาวะการที่บุคคลเข้าใจ หรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523:133) ได้กล่าวถึงความหมายของ “ความตระหนัก” ไว้ว่าเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านความรู้สึกลึก (Cognitive Domain) แต่ความตระหนักนั้นไม่ได้เกี่ยวกับความจำ หรือความสามารถระลึกได้ ความตระหนักหมายถึง ความสามารถนึกคิดความรู้สึกลึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตใจ

ประสาธ อิศรปริดา (2523: 177) ได้กล่าวถึง ความตระหนักว่าเป็นพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ หรือความรู้สึกลึก ซึ่งเกือบคล้ายความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดของความรู้ ความคิด ปังจัยด้านความรู้สึกลึกและอารมณ์นั้น จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้และความคิดเสมอ ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การสัมผัสและการใช้จิตไตร่ตรองคิดหาเหตุผล แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของโอกาสการได้รับสัมผัสจากสิ่งเร้าโดยไม่ตั้งใจ หลังจากนั้นก็มีการใช้จิตไตร่ตรอง และเกิดความสำนึกต่อประสบการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ และในเรื่องของความตระหนักนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับการจำหรือการรำลึกมากนัก เพียงแต่จะรู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ รับรู้ และจำแนกลักษณะของสิ่งนั้นออกมาตรง ๆ ว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร โดยไม่มีความรู้สึกในการประเมินเข้าร่วมด้วย และยังไม่สามารถจำแนกออกมาได้ว่าคุณสมบัตินั้นของสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนักนั้นมีอะไรบ้าง

ช่อทิพย์ ต้นทิว (2532:12) กล่าวว่า ความตระหนักเป็นสภาวะตื่นตัวทางจิตใจ หรือการแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกนึกคิด ความสำนึก ความเป็นห่วงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

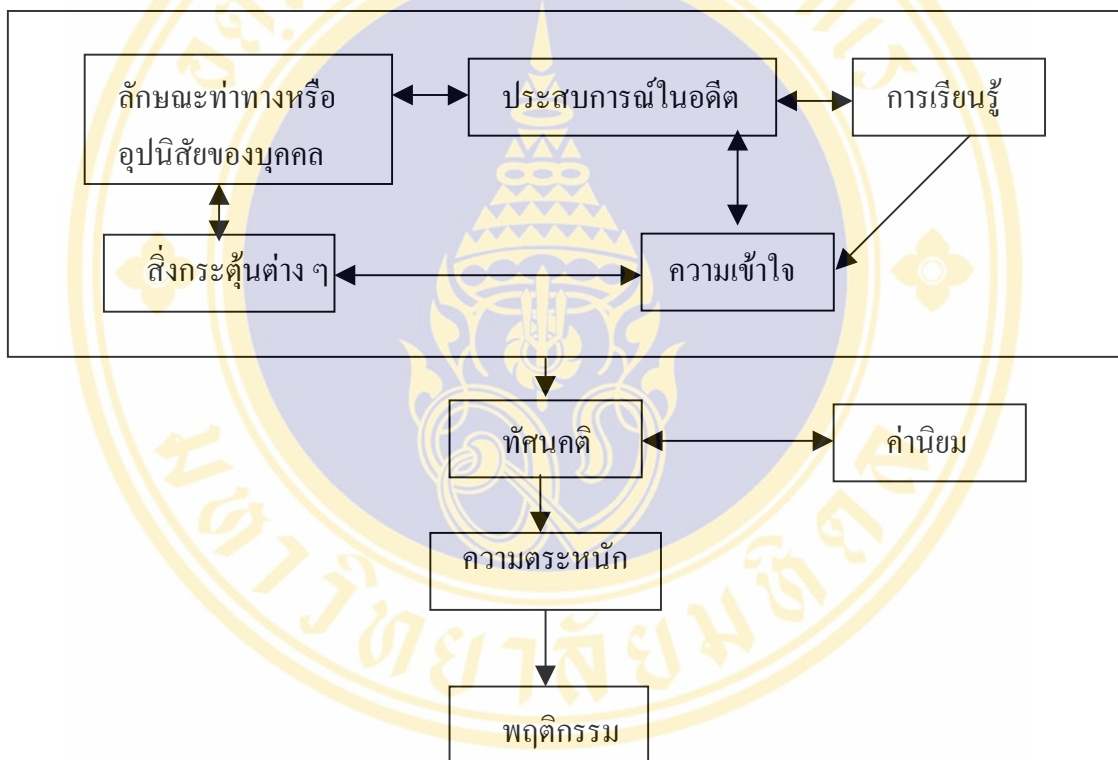
สุรัชย์ ท้วมสมบุญ และนางพงา สุขวนิช (2541: 23) กล่าวว่า ความตระหนักหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ ที่จะปฏิบัติภารกิจใด ๆ ด้วยการเห็นความสำคัญที่ตนเองต้องเกี่ยวข้องและถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ ซึ่งอาจได้มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ อย่างเห็นประโยชน์บ่อยครั้ง เช่น การไม่มั่งง่ายทิ้งมูลฝอยในที่สาธารณะ การดูแลรักษาแหล่งน้ำใช้ เป็นต้น

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ความตระหนัก หมายถึง การแสดงออกมาซึ่งความรู้สึกรับรู้ คิดได้มองเห็นประโยชน์และความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย และถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ

2.1.2 ขั้นตอนของกระบวนการเกิดความตระหนัก

ความตระหนักเป็นผลของกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ความตระหนักเกิดจากการที่บุคคลยอมรับ หรือรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับเขา หรือแสดงว่าเขามีค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะใช้คำว่าทัศนคติและค่านิยมที่จะนำไปสู่การกระทำปฏิกิริยา

หรือพฤติกรรม (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537: 43) โดยที่ทัศนคตินี้ เป็นผลของลักษณะท่าทางหรืออุปนิสัย (Personality characteristics) ที่สืบเนื่องมาจากความต้องการหรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ (Motives) นับตั้งแต่ความต้องการทางด้านร่างกายจนถึงความต้องการด้านจิตใจ กับข้อมูลที่เก็บสะสมหรือประสบการณ์ในอดีต (Past experience) ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านไป โดยอาจจะเป็นในรูปของข่าวสารหรือข้อมูล หรือแม้แต่การได้เคยทำและมีประสบการณ์ด้วยตนเอง และได้เก็บเอาไว้เป็นความรู้ความเข้าใจ เพื่อใช้ในการแยกแยะพิจารณาและปฏิบัติต่อตัวกระตุ้นต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน (Engle, et al., 1968: 34-55) ซึ่งสามารถนำมาเขียนได้ดังภาพข้างล่างนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการเกิดความตระหนัก

ที่มา : ดัดแปลงจาก Engle, et al., 1968: 34

สรุป ความตระหนักเป็นผลของกระบวนการทางปัญญา กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ แล้วจะเกิดการรับรู้ขึ้น เมื่อเกิดการรับรู้ประกอบกับมีประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้รับรู้นั้น ก็จะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาเป็นความเข้าใจ เมื่อบุคคลเกิดความเข้าใจแล้วจะมีผลนำไปสู่การเกิดทัศนคติ และความตระหนักในที่สุด

ทั้งความรู้ ทักษะ และความตระหนักนี้จะนำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ต่อไป

2.1.3 องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก

เบรคเลอร์ (Brackler, 1986: 250) กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียงหรือพร้อมที่จะสนองตอบในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์

องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก มี 3 ประการคือ (Brackler, 1986: 250)

1) องค์ประกอบด้านการรับรู้หรือความเชื่อ (Cognitive or Belief Component) ความรู้หรือความเข้าใจจะเริ่มต้นจากระดับง่าย และ มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดี หรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ดังนั้น บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้ และประสบการณ์

จะเห็นได้ว่าในการที่จะเกิดความตระหนักขึ้นนั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน โดยเริ่มจากการได้รับความรู้ และแปรความรู้ออกมาโดยมีอารมณ์เข้ามาเป็นส่วนประกอบ แล้วจะแปรออกไปเป็นพฤติกรรมในทางที่ดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับความรู้ที่ได้รับและอารมณ์ที่ประกอบขึ้นในขณะนั้น

2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ หรือ ความรู้สึก (Affective Domain) ซึ่งเกือบคล้ายความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดของความรู้ ความคิด (Cognitive Domain) ปัจจัยด้านความรู้สึกอารมณ์นั้นจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ ความคิดเสมอ (ประสาท อิศรปริดา, 2523: 177) ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ การสัมผัสและการใช้จิตไตร่ตรอง คิดหาเหตุผล แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของโอกาสการได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่ตั้งใจ การใช้จิตไตร่ตรองแล้วจึงเกิดความสำนึกต่อ

ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ และในเรื่องของความตระหนักนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับความจำ หรือการระลึกมากนักเพียงแต่รู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ (Conscious of Something) จำแนกและรับรู้ (Recognitive) ลักษณะของสิ่งนั้นเป็นสิ่งเร้าออกมาว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร โดยไม่มีความรู้สึกในการประเมินเข้าร่วมด้วย และยังไม่สามารถบ่งออกมาได้ว่าคุณสมบัติใดของสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความตระหนักต่อสิ่งนั้น จะเห็นว่าความตระหนักจะเกิดขึ้นได้นั้นมนุษย์ต้องมีความรู้จักสิ่งนั้นเสียก่อนซึ่งความตระหนักที่เกิดขึ้นจะมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นกับการรับรู้ของมนุษย์แต่ละคน บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2528:15-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคลไว้ดังนี้

1) ประสบการณ์การรับรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทั้งในอดีตที่ผ่านมา และชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องราวใด ๆ ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้น ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมีผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดการรับรู้ระดับต่าง ๆ เช่น คนที่ประสบปัญหาน้ำท่วมย่อมรับรู้เรื่องน้ำท่วมได้ดีกว่าคนที่อยู่ในบริเวณน้ำไม่ท่วม คนที่เคยอยู่ในบ้านเมืองที่สับสนวุ่นวาย ไร้ระเบียบ สกปรก ไม่ว่าจะบนพื้นถนนหรือทางเท้าเต็มไปด้วยขยะมูลฝอย จะรับรู้สภาพแวดล้อมดังกล่าวอยู่ทุกวัน ทำให้เกิดความเคยชินและยอมรับในสภาพแวดล้อมนั้นแม้ว่าจะไร้คุณภาพก็ตาม สำนักดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีการเปรียบเทียบจากสิ่งที่ได้รับรู้ใหม่ เช่น เห็นบ้านเมืองอื่น ๆ ที่สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สับสนวุ่นวาย เป็นต้น

2) ความใส่ใจและให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้ซึ่งแปรเปลี่ยนได้หลายระดับตั้งแต่ความจำเป็น ความต้องการ ความคาดหวัง ความสนใจและ อารมณ์ เช่น บุคคลที่สัญจรบนท้องถนนจะต้องมีความต้องการบ้านเมืองที่สะอาด ร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ถ้าบุคคลนั้นต้องไปขับรถยนต์เขาจะรับรู้ถึงความสับสนของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในการขับขี่ ซึ่งได้แก่ ความวุ่นวายของป้ายจราจร ป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา การขับขี่รถยนต์พาหนะโดยไม่เคารพกฎจราจร การข้ามถนนอย่างไม่เป็นระเบียบ หรือถ้าเขาต้องเดินทางเท้าในเวลากลางวันก็ต้องอาศัยร่มเงาจากอาคารต้นไม้ ดังนั้นเขาก็จะใส่ใจรับรู้ในเรื่องของความงามของสภาพแวดล้อม นักอนุรักษ์ที่มีความสนใจในเรื่องสภาวะแวดล้อมของบ้านเมือง ก็จะใส่ใจและเห็นคุณค่าของธรรมชาติและบ้านเมือง เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรับรู้ในเรื่องใดของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขาใส่ใจและให้คุณค่าในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

3) ลักษณะรูปแบบของเรื่องที่จะรับรู้ นอกจากการรับรู้ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความใส่ใจ และการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับว่าสิ่งหรือเรื่องที่จะรับรู้มีลักษณะรูปแบบเป็นอย่างไร เช่น การสร้างความตระหนักในเรื่องขยะมูลฝอยที่ได้รับความสนใจมาก เนื่องจากการให้ความรู้ ความเข้าใจ ได้กระทำอย่างกว้างขวางโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ดาราภาพยนตร์ผู้ซึ่งเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไป โครงการดาวพิเศษที่มีทั้งบทเพลง คำขวัญ มี

การเสนอข่าวสารทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ การเสนอบ่อยๆ ครั้งและการใช้รูปแบบที่เหมาะสมทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างมาก การรับรู้จำเป็นต้องเกิดจากการได้ยินได้เห็นหลาย ๆ ครั้ง ดังนั้นการที่จะทำให้บุคคลเกิดการรับรู้เพื่อให้เกิดความตระหนักนั้นจะต้องใช้ระยะเวลาานพอสมควร

เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึงมีผลต่อความตระหนักด้วย จึงพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักคือ

- 3.1) ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้
- 3.2) ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้น ก็จะมีผลทำให้บุคคลนั้น ไม่ตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้น
- 3.3) ความใส่ใจและการให้คุณค่า ถ้ามนุษย์มีความใส่ใจเรื่องใดมาก ก็จะมีความตระหนักในเรื่องนั้นมาก
- 3.4) ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความในใจยอมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และการตระหนักขึ้น
- 3.5) ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งเท่าไร หรือนานเท่าไร ก็ยิ่งทำให้โอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้นเท่านั้น

จากปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของ บัณฑิต จุฬาลักษณ์ ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดเป็นตัวแปรที่จะนำมาใช้งานวิจัย ก็คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดด้านการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

นอกจากนี้ สถิต วรณศิริ (2525: 79-105) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ คือ

- 1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้ อันจะนำไปสู่ความตระหนักต่อไป
- 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะของบุคคล บุคคลจะเกิดความตระหนักต่อปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ด้าน คือ
 - 2.1) ปัจจัยทางด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะรับสัมผัส หู ตา จมูก ปาก
 - 2.2) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้เดิม การสังเกตพิจารณา ความสนใจ และความพร้อมที่จะรับรู้ การเห็นคุณค่า ฯลฯ

จากปัจจัยหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักของ สถิต วรณศิริ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดเป็นตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความตระหนัก

ได้แก่ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับปัจจัยภายในที่มีผลต่อความตระหนัก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย นำมาเป็นตัวแปรเพื่อใช้ในการงานวิจัย

2.1.5 การวัดความตระหนัก

การวัดความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อน เกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ดังนั้นในการวัดจึงไม่สามารถสังเกตได้ ต้องใช้วิธีการทางอ้อม โดยการสัมภาษณ์ การทดสอบด้วยแบบสอบถาม และการทดสอบทั้งในห้องปฏิบัติการและในชุมชน ดังนั้นการที่จะทำการวัดและประเมินจึงต้องมีหลักการและวิธีการ ตลอดจนเทคนิคเฉพาะจึงจะวัดความรู้สึกและอารมณ์ดังกล่าวออกมาให้เที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกันซึ่ง ชวาล แพร์ตกุล (2526:201-203) กล่าวไว้ดังนี้คือ

- 1) วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน (Structured Item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบมาให้เลือกเหมือนกัน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและคำถามจะต้องตั้งไว้ก่อน เรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Item) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมาก และคำถามจะเป็นไปตามโอกาสอันวุ่นวายในขณะที่สนทนากัน
- 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิดหรือแบบผสมระหว่างเปิดกับปิดก็ได้
- 3) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือมี – ไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการ อาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายหรือเลือกว่าใช่ไม่ใช่ก็ได้
- 4) มาตรวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เครื่องมือชนิดนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์ และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้ม (Intensity) ว่ามีมากน้อยเพียงไรในเรื่องนั้น
- 5) การใช้ความหมายภาษา (Semantic Differential Technique : S.D.) เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายทางภาษาของชาลส์ ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมมากชนิดหนึ่ง เครื่องมือวัดชนิดนี้จะประกอบด้วย “เรื่อง” ซึ่งถือเป็น “สิ่งกัป” และจะมีคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ ประกอบสิ่งกัปนั้นหลาย ๆ คู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่องจะห่างระหว่าง 2 ขั้วนี้ แบ่งด้วยตัวเลขถ้าใกล้ข้างใดมากก็จะมีลักษณะตามคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก คุณศัพท์ที่ประกอบเป็นขั้ว 2 ขั้วนี้

แยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ พวกที่เกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluation) พวกที่เกี่ยวกับศักยภาพ (Potential) และพวกที่เกี่ยวกับกิจกรรม (Activity)

จากความหมายของความตระหนัก กระบวนการเกิดความตระหนัก องค์ประกอบตลอดจน ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก และการวัดความตระหนักที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจะได้นำเป็น แนวทางในการสร้างแบบวัดความตระหนัก โดยจะใช้คำถามเป็นสื่อในการวัดความตระหนักว่า สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้สึกรับรู้ หรือเกิดความรูสึก รับรู้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรูสึกผิดชอบต่อการจัดการขยะมูลฝอย และผลเสียที่จะตามมา รวมทั้งประโยชน์และความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยหรือไม่ อย่างไร

วิธีการสร้างแบบวัดความตระหนัก มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้ คือ (ยุพิน ภาคะนันท์, 2542: 16) เริ่มจากต้องมีการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลนั้นอาจจะนำมาจากเอกสาร บทวิเคราะห์รายงาน การศึกษาวิจัย ฯลฯ จากนั้นต้องนำข้อมูลมาตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้าง แบบวัดนั้นมีความเหมาะสมกับการที่จะตอบหรือใช้วัดกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ และนำมาเขียนแบบวัด โดยการสร้างเหตุการณ์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองออกมา โดยการ ตรวจสอบในแบบตรวจสอบรายการ หลังจากนั้นควรมีการจัดเรียงตัวดวงและตัวถูก และลำดับ สุดท้ายคือ ต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดก่อนที่นำไปใช้จริง

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการ จัดการ ณ แหล่งกำเนิด เก็บรวบรวม การขนถ่ายและการขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการ กำจัดขยะมูลฝอยของสมาชิกสภา และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้มาตรวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้วัด ความตระหนักโดยให้เลือกตอบตามระดับความตระหนัก เพราะมาตรวัดดังกล่าวมีความเหมาะสม ในการวัดอารมณ์ ความรู้สึก ว่ามีความเข้มมากน้อยเพียงใด

2.1.6 ความตระหนักในสิ่งแวดล้อม

ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม การปลูกฝังความสำนึกหรือการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น นั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะความตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพราะถ้า บุคคลมีความตระหนักก็จะช่วยในการเกิดความรู้สึกผิดและหวงแหนสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งใน ปัจจุบันนี้พบว่าผู้คนและองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมากมายที่หันมาให้ความสนใจแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ยกตัวอย่างเช่น

ที่มหาวิทยาลัย Georgia มีนักเรียนที่มีความตระหนักในสิ่งแวดล้อมจัดตั้งกลุ่ม Students for Environmental Awareness (S.E.A) ขึ้นเพื่อรวมตัวกันทำกิจกรรมดูแล บำรุงรักษา และปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในมหาวิทยาลัย ในชุมชน และรณรงค์เผยแพร่ด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศด้วย (www.uga.edu/sea/aboutsea.html)

บริษัท Leave No Trace เป็นองค์กรที่ไม่ได้หวังผลกำไร ทำงานอุทิศให้กับการเผยแพร่และให้ความบันเทิงภายนอก ตลอดจนการให้การศึกษา การวิจัย และรณรงค์สร้างความตระหนัก การรับรู้คุณค่า การเอาใจใส่ดูแลเกี่ยวกับพื้นที่ป่า (www.lnt.org)

โปรแกรมการสอนด้วยตนเองชื่อว่า “Danatec’s New Envision™” เป็นโปรแกรมให้การศึกษาและกระตุ้นคนงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่จะมีผลต่อโรงงานของชาวแคนาดา ซึ่งจะมีการอบรมตลอดทั้งองค์กร และแสดงให้เห็นว่าการกระทำอย่างไรที่สามารถปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในบริษัทของพวกเขาได้อย่างคงทน คู่มือการสอนด้วยตนเองของ Danatec’s ใช้สำหรับโรงงานที่ทำการจัดส่งสินค้าอันตรายและระบบข้อมูลข่าวสารของสถานที่ที่ผลิตวัตถุดิบพืช ใช้ทั่วไปในประเทศแคนาดา ซึ่งใช้ได้ผลที่ดีมากมีการตอบสนองมากมายจากผู้จ้าง Danatec จะมีการพัฒนาระบบคู่มือการสอนด้วยตนเองสำหรับความตระหนักในสิ่งแวดล้อมต่อไป (www.danatec.com)

นิตยสารเกี่ยวกับความตระหนัก เป็นนิตยสารที่พิมพ์ออกจำหน่ายเดือนละ 2 ครั้ง เป็นนิตยสารที่เกี่ยวกับความห่วงใยต่อประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ธรรมชาติในด้านสุขภาพ การออกกำลังกายและการเจริญเติบโตของบุคคล นิตยสารเกี่ยวกับความตระหนักมีความต้องการให้คนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้รับรู้และรับฟังการกระทำของเขา พร้อมทั้งจะทำสิ่งที่ออกมา เพื่อให้คุณได้รับแต่ในสิ่งที่ดี ๆ (www.awarenessmag.com)

จะเห็นได้ว่ามีผู้คนจากหลาย ๆ ประเทศที่ให้ความสนใจและมีความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีความพยายามที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ในการศึกษาถึงความตระหนักในด้านต่าง ๆ นั้นผู้วิจัยคิดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะเปรียบเสมือนเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญและพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมต่อไป

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้สึกและอารมณ์นั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นการปลูกฝังในเรื่องของความรู้สึก อารมณ์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องพยายามสอดแทรกในทุกเวลาทุกโอกาสเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าพฤติกรรมนี้จะไม่เห็นผลในทันทีทันใดก็ตาม (สมศักดิ์ สุริยะเจริญ, 2533: 16) แต่ในสภาพหน้าถ้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ตามความคาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม ก็จะประสบผลสำเร็จได้ตามที่คาดหวัง การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ด้วยเช่นกัน ถ้าสามารถรับรู้ถึงระดับความตระหนัก และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้แล้ว สามารถนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยต่อไปได้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นพบว่า กระบวนการก่อนที่จะเกิดความตระหนักนั้น จะต้องมีความรู้ และทัศนคติ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาทบทวนแนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติในครั้งนี้ด้วย

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

2.2.1 ความหมายของความรู้

ความหมายของความรู้ ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กันดังนี้
เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1971 : 271) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป การระลึกถึงวิธีการ กระบวนการ หรือสถานที่ต่าง ๆ โดยเน้นความจำเป็นหลัก

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973: 325) ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษาว่า ความรู้หมายถึงข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากประสบการณ์ต่าง ๆ

พจนานุกรมของเวปสเตอร์ (Webster . Lexicon, 1979: 531) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นหา หรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

จิตรา วสุวานิช (2528: 6) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้หมายถึง การจำข้อเท็จจริงเรื่องราว รายละเอียด ที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับจากการบอกเล่าได้

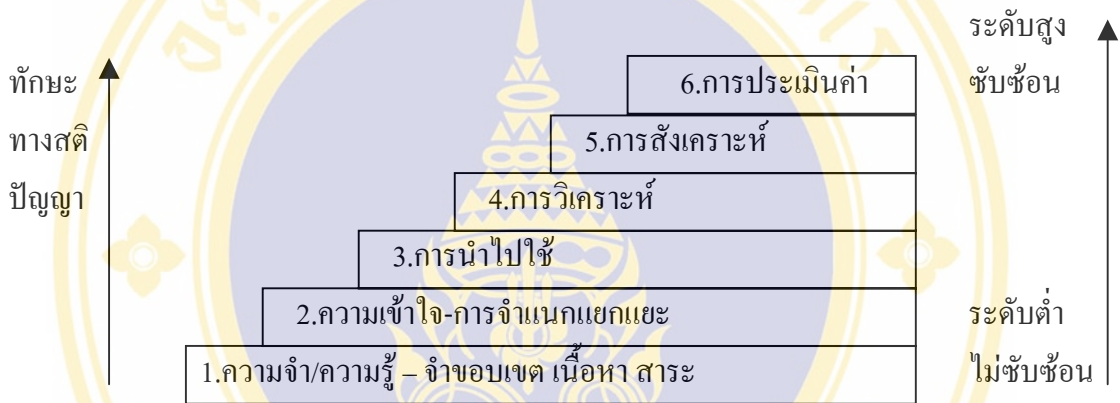
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2537: 157) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นของความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือการมองเห็น ได้ยิน ได้จำ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหามาตรฐาน

ดังนั้นจากความหมายข้างต้น จึงสรุปว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า หรือจากการสะสมประสบการณ์ ประกอบกับ

การสังเกตแล้วรวบรวมไว้เป็นความจำส่วนบุคคล ซึ่งสามารถเรียกสิ่งที่เป็นความจำออกมาให้ปรากฏเห็นและสามารถวัดได้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

2.2.2 ระดับของความรู้

เบนจามิน เอส บลูม และคนอื่น ๆ (Benjamin S. Bloom et al.,1971: 271-273) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้ หรือความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เป็น 6 ระดับ เขียนเป็นรูปโดยเรียงจากระดับความรู้ต่ำขึ้นมาหาระดับความรู้สูงได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงลำดับขั้นของความรู้ตามแนวคิดของบลูมและคณะ
ที่มา : Bloom, et al.,1971 : 271

โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนตามพฤติกรรมขั้นง่ายไปสู่พฤติกรรมขั้นยาก ดังนี้

- 1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การจำ และการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ
- 2) ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรม เมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและสามารถแปล สรุป หรือขยายสื่อความหมายนั้น
- 3) การนำไปใช้ (Application) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ
- 4) การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การพิจารณาแยกแยะเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน
- 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นขบวนการที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์

6) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระ คือ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีเกณฑ์ในการ พิจารณาตัดสินใจ

สรุป ระดับของความรู้ที่เริ่มตั้งแต่ระดับต่ำไม่ซับซ้อน คือ จะเป็นเพียงการจำและนำความ จำออกมาใช้ ไปจนถึงระดับขั้นสูงซับซ้อน คือ จะต้องนำความรู้ ความจำ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ก่อนที่จะนำไปประเมินผล เพื่อพิจารณาตัดสินใจอะไรบางอย่าง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ ระดับความรู้ขั้นความรู้ ความเข้าใจ เพื่อวัดความสามารถทางด้านสติปัญญาของสมาชิกสภาและ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น ที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย

2.2.3 ประเภทของความรู้

เบนจามิน เอส บลูมและคณะ (Benjamin S. Bloom, et al.,1971: 273) ได้จำแนกความรู้ ออกเป็น 3 ชั้นตอน โดยเรียงจากชั้นตอนที่สลับซับซ้อนน้อยที่สุดไปหาชั้นตอนที่สลับซับซ้อนมากที่สุด ได้แก่

1) ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of Specifics) คือ ความสามารถในการระลึกหรือ จำได้ในเรื่องเกี่ยวกับ คำศัพท์เฉพาะ (Terminology) และข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง (Specific facts)

2) ความรู้เรื่องวิธี และวิธีการจัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of Ways and Means of Dealing with Specifics) คือ ความรู้ในวิธีการเกี่ยวกับ แบบแผนนิยม (Conventions) แนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ (Trend and Sequences) การจัดจำพวกและประเภท (Classification and Categories) เกณฑ์ (Criteria) และระเบียบวิธี (Methodology)

3) ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the Universals and Abstracts in a field) เป็นความรู้เรื่องแผนและรูปแบบที่สำคัญ ๆ ทั้งที่เป็นโครงสร้าง ทฤษฎีและข้อสรุป ได้แก่ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปทั่วไป (Principle and Generalizations) และทฤษฎีและโครงสร้าง (Theories and Structures)

จะเห็นได้ว่าความรู้ที่มีหลายประเภททั้งประเภทที่สลับซับซ้อนน้อย ไปจนถึงชั้นตอนที่ สลับซับซ้อนมากที่สุด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะวัดความรู้เรื่องวิธีและวิธีการจัดการกระทำเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลชั้น 1- ชั้น 5

2.2.4 การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปเร้าผู้ถูกทดสอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน ท่าทาง เป็นต้น เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ รูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบมี 3 ลักษณะ คือ

1) ข้อสอบปากเปล่า เป็นการทดสอบโดยการโต้ตอบด้วยวาจา หรือคำพูด ระหว่างผู้ทำการสอบกับผู้ถูกทดสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่าการสัมภาษณ์

2) ข้อสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบ อธิบาย บรรยาย ประพันธ์ หรือวิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้นั้น และแบบจำกัดคำตอบ เป็นข้อสอบที่ให้ผู้ถูกสอบพิจารณา เปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ คือ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกคำตอบ

3) ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใด ๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง (ไพศาล หวังพานิช, 2526: 35-36)

สำหรับในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบข้อเขียน แบบจำกัดคำตอบประเภทเลือกคำตอบ (Multiple choice) เพื่อทดสอบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

2.3.1 ความหมายของทัศนคติ

มิลตัน โรคีส (Milton Rokeach, 1970: 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ

เชดส์กดี โจนวาลินส์ (2527: 66) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปได้ในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้การเรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคติเหล่านี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่สิ่งเรานั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

รวีวรรณ อังคนุรักษ์ (2533: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ศักยภาพภายในของบุคคล ที่มีแนวโน้มแสดงออกทางพฤติกรรมในทิศทางบวก ทิศทางลบ หรือเป็นกลาง

มนูญ ดนะวัฒนา (2539: 174) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียง ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มีความสำคัญด้วยลักษณะอาการที่ได้มีการพิจารณาล่วงหน้า ความโน้มเอียงทั้งหมดไม่ได้เป็นทัศนคติทุกอย่าง ต้องแยกให้ออกจากการจูงใจที่เกิดขึ้นจากภายใน เช่น การจูงใจทางกาย ทัศนคติจะแตกต่างจากความโน้มเอียงต่าง ๆ เช่น อารมณ์ นิสัย และสภาพที่มีแรงจูงใจ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นภาพรวม ๆ ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ บุคคลหรือต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีแนวโน้มที่พร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในลักษณะที่สนับสนุน หรือต่อต้าน

2.3.2 คุณลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติมีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้ (สถิต วงษ์สุวรรณ, 2525: 183-186)

1) ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ (Learning) หรือประสบการณ์ (Experience) มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ย่อมจะมีความรู้สึก (Feeling) และความคิดเห็น (Opinion) เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั่นก็คือเกิดทัศนคติ (Attitude) ขึ้นนั่นเอง

2) ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ (Changable) คือ มิใช่ว่าคนเราชอบหรือเกลียดสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะต้องชอบหรือเกลียดไปตลอดชีวิต อาจเปลี่ยนแปลงเป็นตรงกันข้ามได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์ เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากทัศนคติที่ยอมรับ (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ไม่ยอมรับ (Negative Attitude) หรือจากไม่ยอมรับไปสู่ยอมรับก็ได้

3) ทัศนคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก (Internal and external behavior) เราสามารถทราบได้ว่าบุคคลใดมีทัศนคติในทางยอมรับ หรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก อาจแสดงออกด้วยคำพูด หรือด้วยสีหน้า ท่าทางพอใจหรือไม่พอใจ (Favorable or Unfavorable)

4) ทักษะเป็นสิ่งที่ยับยั้ง (Complex) เพราะทักษะขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ หลายประการ เช่น ประสบการณ์การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้

5) ทักษะเกิดจากการเลียนแบบ (Imitation) ทักษะสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ การคล้อยตามเป็นสิ่งธรรมดาที่บุคคลจะพึงมี ถ้าเราเคารพ รัก นับถือ พอใจ หรือศรัทธาใคร ก็ย่อมจะมีฉันทาคติเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเก็บไว้เป็นตัวอย่างของตนเอง

6) ทิศทางและปริมาณของทักษะ (Direction and quantity) ทิศทางของทักษะมี 2 ทิศทาง คือ การสนับสนุนหรือไม่ก็ต่อต้านไปเลย ส่วนปริมาณความเข้มข้นของทักษะนั้นจะมีปริมาณตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกลงไปในด้านใด

7) ทักษะอาจเกิดขึ้นจากความมีสำนึก (Consciousness) หรือจิตไร้สำนึก (Unconsciousness) เมื่อบุคคลเรียนรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกบริบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิดพิจารณาหาเหตุผล วิเคราะห์ จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลว ทักษะที่เกิดขึ้นจากลักษณะนี้เรียกว่า เกิดจากจิตสำนึก (Consciousness) แต่ถ้าบุคคลเกิดความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งขึ้นโดยมิได้มีการพิจารณาไตร่ตรองแต่อย่างใด เช่น ถ้ามีคนพูดว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ (Commonism) ไม่ดี แล้วเราก็เห็นว่าไม่ดีไปด้วย ไม่ว่าจะพูดกันที่ไหน นั่นคือเรามีทักษะในทางไม่ยอมรับอัตโนมัติโดยไม่รู้ตัว คือปราศจากจิตสำนึก (Unconsciousness) นั่นเอง

8) ทักษะมีลักษณะคงทนพอสมควร ทักษะเกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควร ทักษะเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาชั่วครู่ชั่วยาม หรือในวันหนึ่งเดี๋ยวเกลียด เดี่ยวชอบกลับไปกลับมาไม่รู้กี่หน ทักษะย่อมมีความคงทน มีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ก็จะมีความรู้สึกเช่นนั้นตลอดไป หรือถ้าจะเปลี่ยนใจได้ก็ต้องใช้เวลา กระทั่งสถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป เกิดการเรียนรู้ใหม่จึงเกิดทักษะใหม่ ๆ ขึ้นแทน

9) บุคคลแต่ละคนย่อมมีทักษะต่อบุคคล สถานการณ์ สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ

นอกจากนี้ นวม สวงทรัพย์ (2535: 77) กล่าวว่า ทักษะมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ทักษะ คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่งทักษะ คือ การแสดงออกแห่งภาพทางสมอง ทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชน และสถานการณ์ต่าง ๆ ทักษะมิใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่

กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์ และทัศนคติทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลประพฤติ หรือแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อปัจเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ

จากลักษณะดังกล่าวของทัศนคติ ทัศนคติจึงเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการ แสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทัศนคติมิใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพ แห่งความพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการตอบสนอง ของบุคคลต่อสิ่งเร้า

2.3.3 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ถึงแม้จะมีความคงทนถาวรพอสมควร แต่ทัศนคติก็สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปได้นั้น ขึ้นอยู่กับข้อมูล ต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับตัวข้อมูลและบุคลิกลักษณะของ บุคคล การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความคิด โดยการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบทางด้านความรู้ ความคิด เช่น การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่นหรือจากสื่อมวลชน เป็น การเปลี่ยนความรู้สึก

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 203) กล่าวถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีอยู่หลายวิธี คือ โดยการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ ผู้อบรมเลี้ยงดูด้วย โดยเพิ่มการเรียนรู้และประสบการณ์ให้กว้างขึ้น เพื่อให้มีโอกาสได้ทราบถึงผลดี ผลเสีย ต่อการเกิดทัศนคติต่าง ๆ โดยการถูกชักชวนหรือถูกชักจูง จากกลุ่มหรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อ ผู้ถูกเปลี่ยนทัศนคติ หรือเป็นบุคคลที่ถูกเปลี่ยนทัศนคติรัก ศรัทธา ชอบหรือเชื่อฟัง โดยการ เปลี่ยนกลุ่ม เมื่อบุคคลไปอยู่ในกลุ่มใหม่ที่มีทัศนคติตรงกันข้ามกับกลุ่มเดิม ถ้าเราต้องการอยู่ในกลุ่ม ด้วยความสบายใจย่อมต้องเปลี่ยนทัศนคติไปตามกลุ่มใหม่ด้วย

สรุป ทัศนคติเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว แม้ว่าจะเป็นสิ่งคงทนถาวรพอสมควร แต่การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติก็สามารถเกิดขึ้นได้ สิ่งที่จะทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงได้นั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลหลาย ๆ อย่าง ทั้งจากการเรียนรู้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากประสบการณ์ การได้ร่วมลงมือปฏิบัติใน กิจกรรมบางอย่าง ตลอดจนจนถึงการอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

2.3.4 การวัดทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติค่อนข้างไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม การวัดทัศนคตินับว่ามีความยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย ไม่แน่นอน การวัดทัศนคติจึงไม่สามารถจะวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษา และวัดในรูปของความเห็น การวัดทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด และผู้ใดอาจจะใช้วิธีการสังเกตจากการกระทำ คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง หรือสัมภาษณ์ความรู้สึกนึกคิดของเขา แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ยังสามารถวัดได้ แบบวัดหรือเครื่องมือที่นักจิตวิทยานิยมใช้กันมากจะอยู่ในรูปแบบของแบบสอบถาม หรือแบบสำรวจ เรียกว่า แบบวัดทัศนคติ (ไพศาล หวังพานิช, 2526: 147-148) ซึ่งต้องอาศัยหลักที่สำคัญดังต่อไปนี้

- 1) ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic assumption) เกี่ยวกับการวัดทัศนคติ คือ
 - (1) ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลนั้น จะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของคนเรา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของคนเรามีความคงที่ ซึ่งทำให้เราสามารถวัดได้
 - (2) ทัศนคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก หรือประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
 - (3) ทัศนคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความคิดความรู้สึก เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิดความรู้สึกนั้นด้วย ดังนั้นในการวัดทัศนคติ นอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อย หรือความเข้มข้นของทัศนคติได้ด้วย
- 2) การวัดทัศนคติด้วยวิธีการใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัด มีสิ่งเร้า เช่นการกระทำเรื่องราวที่บุคคลจะแสดงทัศนคติตอบสนอง และสุดท้ายต้องมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำมากน้อย ดังนั้นในการวัดทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งใดของบุคคลก็สามารถวัดได้โดยนำสิ่งเร้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดในสิ่งนั้น ไปเร้าให้บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งนั้นให้ออกมาเป็นระดับหรือความเข้มข้นของความรู้สึกคล้อยตามหรือคัดค้าน
- 3) สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลได้แสดงทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกมา ที่นิยมนำมาใช้คือ ข้อความวัดทัศนคติ (Attitude statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึง

คุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude continuum หรือ Scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย

4) การวัดทัศนคติเพื่อทราบทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียดหรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น การวัดทัศนคติของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดสิ่งใด จะต้องพยายามถามคุณค่าและลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นออกมา แล้วนำผลซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อย มาผสมผสานสรุปรวมเป็นทัศนคติของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

5) การวัดทัศนคติ ต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของผลการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทางและระดับหรือช่วงของทัศนคติ

เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ เรียกว่า มาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale) ซึ่งเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ประเภทหนึ่งมาตรวัดทัศนคติประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความ เรียกว่า ข้อความทัศนคติ กับส่วนที่เป็นคำตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบ มาตรวัดทัศนคติที่นิยมใช้กันและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่

(1) มาตรวัดทัศนคติของเทอร์สตัน (Thurston's Type Scale)

เทอร์สตัน(Thurston) เสนอหลักการว่า ข้อความที่ใช้เป็นเครื่องวัดแต่ละข้อความจะแทนความมากน้อยของทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ การสร้างจะกระทำโดย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537: 106-108)

1) การเริ่มสร้างข้อความวัดทัศนคติต่อสิ่งที่ต้องการจะศึกษาขึ้นมาจำนวนหนึ่งประมาณ 50 ข้อความหรือมากกว่า และแต่ละข้อความกำหนดให้มี 11 คำตอบ เริ่มจาก 1 ถึง 11 เรียงตามลำดับจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ 1 ไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ 11 หรืออาจจะใช้จากชอบมากที่สุด ไปจนถึงไม่ชอบมากที่สุดก็ได้

2) เมื่อสร้างข้อความได้จำนวนมากตามความต้องการแล้ว นำไปให้คณะบุคคลหรือผู้ที่ตัดสินใจกลุ่มอย่างน้อย 50 คน พิจารณาเลือกคำตอบแต่ละข้อ จากนั้นนำผลที่คณะบุคคลเลือกมาวิเคราะห์หาค่าของข้อความ โดยวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน(Median) และค่าผลต่างระหว่างควอไทล์ (Q) ค่า Median และค่า Q ที่คำนวณได้นี้จะใช้เป็นเครื่องชี้คุณภาพของข้อความที่สร้างขึ้น ข้อความที่ควรเลือกไว้ใช้จริงควรมีค่า Median ใกล้เคียงกัน และมีค่า Q น้อย ๆ ไม่ควรมากกว่า 1.67 เพราะถ้าค่า Q สูง ๆ แสดงว่าข้อความนั้นมีความหมายไม่ชัดเจน

(2) **มาตรวัดทัศนคติแบบลิเคิต (Likert Scale)**

มาตรวัดทัศนคติแบบลิเคิตเป็นที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางซึ่งชอบและไม่ชอบ ยิ่งกว่านั้นการตรวจคะแนนก็ง่ายสะดวก โดยมีหลักการสร้าง คือ (ไพศาล หวังพานิช, 2526 : 149-150)

1) เขียนข้อความเกี่ยวกับคุณค่าคุณลักษณะของเรื่องที่จะสอบถามให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญ ๆ ให้ครบถ้วนโดยให้มีข้อความที่แสดงคุณค่าหรือลักษณะของเรื่องนั้นทั้งทางบวกและทางลบ

2) กำหนดระดับ (Scale) และคะแนนของการตอบสนองในแต่ละข้อความ ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

สำหรับข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 5 หรือ 4

เห็นด้วย กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 4 หรือ 3

เฉย ๆ กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 3 หรือ 2

ไม่เห็นด้วย กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 2 หรือ 1

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 1 หรือ 0

สำหรับข้อความเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 1 หรือ 0

เห็นด้วย กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 2 หรือ 1

เฉย ๆ กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 3 หรือ 2

ไม่เห็นด้วย กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 4 หรือ 3

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 5 หรือ 4

3) ให้ผู้ตอบอ่านข้อความที่กำหนดขึ้นในแต่ละข้อ แล้วแสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใดหรือในระดับใด หรืออีกนัยหนึ่งให้พิจารณาว่าแต่ละข้อความนั้น กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบในระดับใดใน 5 ระดับข้างต้น

เมื่อแต่ละระดับความเห็นของแต่ละข้อความวัดทัศนคติมีค่าประจำตัว การที่จะหาว่าบุคคลใดมีทัศนคติเป็นอย่างไร ก็ใช้วิธีการรวมน้ำหนักหรือคะแนนจากการตอบทุกข้อความของแต่ละคน กรณีข้อความเชิงบวก ถ้าน้ำหนักรวมจากการตอบข้อความทั้งหมดมีค่าสูงหรือได้คะแนนสูง แสดงว่าระดับทัศนคติของบุคคลนั้นต่อสิ่งนั้น เป็นไปในลักษณะพอใจหรือคล้อยตาม แต่ถ้าได้คะแนนหรือน้ำหนักรวมต่ำย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

(3) มาตรวัดทัศนคติแบบกัตต์แมน (Guttman Scale)

วิธีนี้มุ่งวัดแบบแผนของการตอบเป็นสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากวิธีทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว คือ สร้างข้อความทัศนคติขึ้นมาจำนวนหนึ่งแล้วนำไปใช้กับประชากรตัวอย่าง โดยกำหนดให้ตอบรับหรือตอบปฏิเสธเท่านั้น โดยถือว่าผู้ตอบรับให้คะแนน 0 และผู้ตอบปฏิเสธให้คะแนน 1 แล้วรวมคะแนนของแต่ละข้อความ แล้วเรียงข้อความแต่ละข้อของแต่ละคนเพื่อหาจุดตัดและข้อผิดพลาด แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งอำนาจการถ่ายแบบ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์แห่งอำนาจการถ่ายแบบเท่ากับหรือมากกว่า 0.90 ถือว่า ข้อความชุดนั้นมีคุณค่าในการวัดทัศนคติได้ สามารถนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้จริง (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2537: 169-174)

(4) มาตรวัดทัศนคติของออสกู๊ด (Osgood Scale)

มาตรวัดทัศนคติตามวิธีของออสกู๊ด เป็นวิธีการวัดความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic difference scale) เป็นสิ่งเร้า คือเป็นแบบที่ไม่ต้องใช้ข้อความวัดทัศนคติ แต่ใช้คำคุณศัพท์ไปบรรยายคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งนั้นเช่น ดี - ชั่ว หนัก - เบา แล้วให้ผู้ตอบแสดงระดับความคิดเห็น โดยการบอกภาพพจน์หรือความคิดรวบยอด (Concept) ของตนที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้น คือกำหนดน้ำหนักหรือให้คะแนนในแต่ละข้อเป็น 7,6,5,4,3,2,1 แล้วนำค่าของความคิดรวบยอดที่มีต่อสิ่งนั้นมาเป็นค่าทัศนคติของบุคคลนั้น (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2537: 165-168)

มาตรวัดทัศนคติแต่ละประเภทมีทั้งข้อดี และข้อจำกัด และเหมาะสมสำหรับการวัดทัศนคติที่ต่างกันไป ดังนั้นการเลือกใช้มาตรวัดทัศนคติก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการวิจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดข้อความทัศนคติในรูปของคำถามปลายปิดทั้งข้อความเชิงลบและเชิงบวก ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนเอง

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

2.4.1 ความเป็นมาของการกระจายอำนาจ

ตามวิถีทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ ได้แก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยคนของท้องถิ่นเอง เป็นเรื่องที่จะต้องทำให้การตอบสนองต่อปัญหาเป็นไปอย่างเหมาะสมถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างองค์กรท้องถิ่นกับท้องถิ่นให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือ

เป็นการฝึกฝนให้ประชาชนในระดับพื้นฐานได้เรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในภาคปฏิบัติ อันเป็นการเสริมสร้างให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติเข้มแข็งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยได้กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (อนุถก เหล่าธรรมทัศน์, 2543: 101) และตามหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 284 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะการกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่ออนุวัติตามมาตรา 284 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้ตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การกระจายอำนาจจะเป็นการส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และประชาชนสามารถพัฒนา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเองได้ต่อไป

2.4.2 แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีขอบเขตการกระจายอำนาจ ดังนี้

- 1) รัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ อำนาจการบริหารจัดการทรัพยากร การเงิน การคลังและบุคลากร ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) รัฐจะดำเนินการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโครงสร้างและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งสร้างระบบติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (อนек เหล่าธรรมทัศน์, 2543: 108)

และในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกำหนดไว้ 6 ด้าน โดยพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการทั่วไป รูปแบบการถ่ายโอนและระยะเวลาของการถ่ายโอน โดยจำแนกงานในแต่ละด้านที่จะต้องถ่ายโอน ขอบกฎหมาย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ลักษณะภารกิจ รูปแบบขอบเขต ระยะเวลา และเงื่อนไขในการถ่ายโอน ซึ่งไม่จำเป็นต้องถ่ายโอนไปพร้อม ๆ กัน ขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้รับการถ่ายโอน รวมทั้งสร้างกลไกและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานมารองรับ ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (อนек เหล่าธรรมทัศน์, 2543: 118-121) สำหรับแผนปฏิบัติการให้มีสาระสำคัญอย่างน้อย ดังนี้

- 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน แบ่งเป็น ด้านการคมนาคมและการขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การผังเมือง และการควบคุมอาคาร
- 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น ด้านการส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม นันทนาการ การศึกษา การสาธารณสุข และการปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย
- 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ครอบคลุมถึงการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว แบ่งเป็น การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชยกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
- 5) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมถึงการคุ้มครองดูแล บำรุงรักษา ใช้นโยบายจากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ และการดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ครอบคลุมถึงการจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ และการจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ

จากแผนการกระจายอำนาจ จำเป็นที่จะต้องมีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเช่นกัน งานการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลมีมากมายหลายด้าน หนึ่งในภารกิจหลักที่มีความสำคัญก็คือ งานด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความสำคัญในการดูแล ควบคุม และป้องกันปัญหาต่อไป

2.4.3 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นับแต่รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศในระดับล่างสุดและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยมีพื้นที่เกือบครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ ภารกิจต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายจึงได้ถูกบัญญัติขึ้นทั้งจากพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายอื่น ๆ เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่รองรับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในระดับรากหญ้า ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่ได้รับความความคาดหวังจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนว่า จะเป็นองค์กรที่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็เป็นภารกิจด้านหนึ่งที่กฎหมายที่สำคัญอย่างน้อย 4 ฉบับได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่สำคัญที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนภายใต้การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและประชาชน (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2543: 90)

ความชัดเจนของเจตนารมณ์ ที่จะให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสู้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนหนึ่งสะท้อนออกมาในมาตรา 290 แห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่จะส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยประเด็นที่สำคัญของมาตรา 290 คือ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องมีการตรากฎหมายเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พร้อมกับที่กำหนดให้กฎหมายซึ่งจะต้องตราขึ้นมารองรับอำนาจหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ของท้องถิ่นตน

เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยกำหนดอำนาจหน้าที่

เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ในหมวด 2 ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ และเน้นให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมาตรา 16 (24) และมาตรา 17 (5) (12) ในด้านการปฏิบัติกรนั้น ขณะนี้แผนแม่บทการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดร่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นได้กำหนดไว้ในหัวข้อที่ 5 ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นี้เป็นกฎหมายที่เชื่อกันว่าจะทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ว่าด้วยการให้ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทในการที่จะพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นจริง

นอกจากกฎหมายดังกล่าวแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอยู่อีกหลายฉบับ โดยกระจายอยู่ในรูปพระราชบัญญัติและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข อุตสาหกรรม ป่าไม้ แต่ที่สำคัญคือและพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่เป็นกรอบสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย สำหรับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กับแนวคิดในเรื่องการมอบอำนาจหน้าที่ที่ความรับผิดชอบจากส่วนกลางโดยกำหนดไว้ในมาตรา 37 และมาตรา 38 ว่าให้มอบหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด และมาตรา 60 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงแต่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น (นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์, 2544: 118-119)

นอกจากนั้นยังมีพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ที่ได้ให้อำนาจกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะงานด้านการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้กำหนดไว้ในมาตรา 18 ว่าให้การกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในพื้นที่ตำบลใด เป็นหน้าที่ของตำบลนั้น โดยอาจมอบให้เอกชนไปดำเนินการแทนได้ ทั้งนี้กำหนดไว้ในมาตรา 19 ว่าเอกชนที่เข้ามาดำเนินการแทนนั้นจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และมาตรา 20 ให้อำนาจองค์การ

บริหารส่วนตำบลในการออกข้อบัญญัติหรือข้อบังคับของตำบลในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ออกข้อบังคับใช้ในเขตพื้นที่ตำบลของตนได้ด้วย (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2543: 103)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้ง 4 ฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างบทบาทในด้านนี้อย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

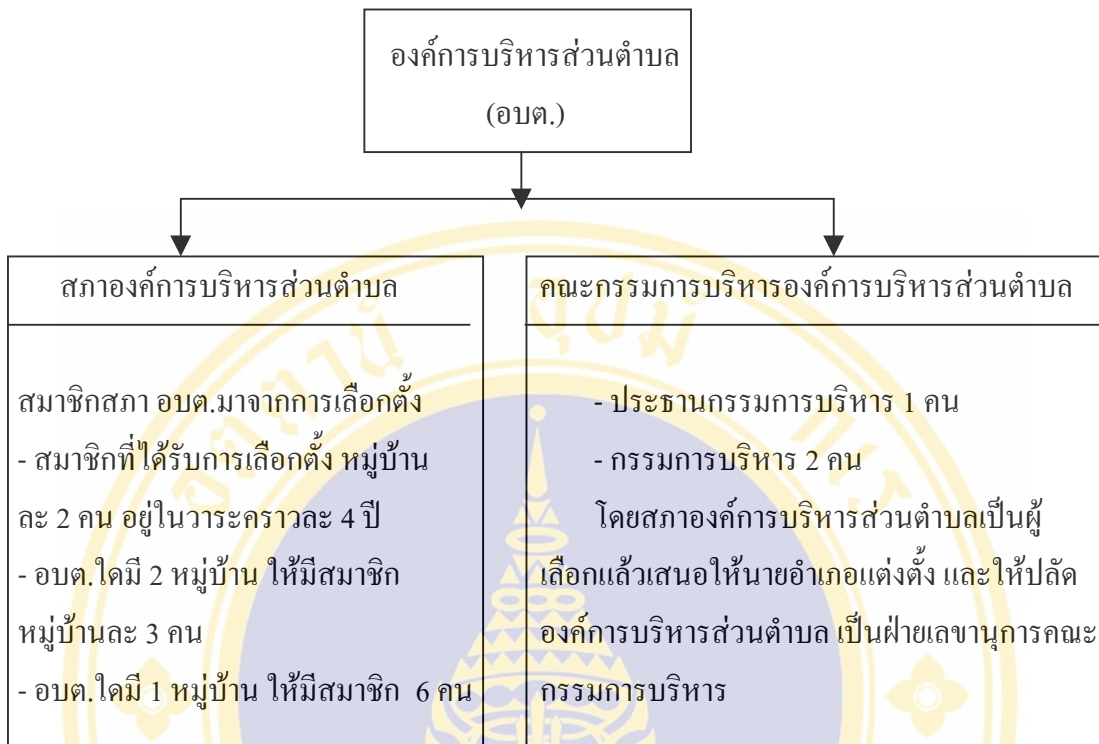
2.5 ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีรูปแบบคล้ายรูปแบบการบริหารของประเทศในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยองค์กร 2 ส่วนด้วยกัน คือ ฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับฝ่ายบริหารเรียกว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (ภาพที่ 2.3) ซึ่งเปรียบได้กับรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีตามลำดับ สำหรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ (โกวิท พวงงาม, 2542: 172-173) เกิดขึ้นจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2542) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้โครงสร้างเปลี่ยนไป ดังนี้

1) โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน (มาตรา 7) (เดิมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน)

2) โครงสร้างฝ่ายบริหารประกอบด้วยประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง และให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร (มาตรา 10) (เดิมประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน)

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2542)
ที่มา : คัดแปลงจาก โกวิท พวงงาม (2542: 174)

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม

2.5.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามมาตรา 46 (กรมการปกครอง, 2539ข: 7) คือ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลในการบริหารกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบลร่างข้อบังคับงบประมาณ ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล

2.5.2.2 คณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่ ตามมาตรา 59 (กรมการปกครอง, 2539ข:

7) คือ บริหารงานกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบล และ งบประมาณรายจ่ายเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้เงิน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

2.5.2.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (กรมการปกครอง, 2539ข: 6)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย และภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่อาจจัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงรักษาทางรถยนต์ ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบล อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับในตำบล ได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับ สภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกัน

2.5.3 การแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดแบ่งส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับ

ภารกิจของแต่ละชั้น ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 72 (กรมการปกครอง, 2539ข: 80-83) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น

2.5.3.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.3.2 ส่วนต่าง ๆ ที่ อบต. ได้ตั้งขึ้น

ซึ่งในส่วนของส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดตั้งขึ้นนั้น ให้คำนึงถึงภารกิจหน้าที่ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอย่างน้อยควรมีโครงสร้างทางการบริหาร ดังนี้

1) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับ งบประมาณประจำ งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2) ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปี และขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานการจัดทำงบ แสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3) ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานการประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้าง และซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

4) ส่วนสาธารณสุข เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เท่านั้นที่มีส่วนสาธารณสุข ทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานสาธารณสุข ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับสาธารณสุข จัดทำงบประมาณในการดำเนินงานสาธารณสุข การควบคุมกำกับงานนิเทศและประเมินผลงาน สนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานของชุมชน ให้การบริการสาธารณสุข เช่น ส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมโรค การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสุขภาพ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุข แนะนำตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านสุขาภิบาล เช่น การกำจัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดสุขาภิบาลอาหาร การจัดอาคารสถานที่ ปรับปรุงแก้ไขสิ่งแวดล้อมทั่วไปและเหตุรำคาญอื่น ๆ แนะนำควบคุมการดำเนินงานของสถานที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและน้ำแข็ง ตามมาตรฐานที่กำหนด งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ในด้านความรับผิดชอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการให้เป็นไปตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประธานคณะกรรมการบริหารจะเป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีพนักงานส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล (กรมการปกครอง, 2540 ค: 79)

2.5.4 การแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีศักยภาพแตกต่างกัน จึงได้มีการดำเนินการแบ่งชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 5 ชั้น (กรมการปกครอง, 2542: 82) โดยนำเรื่องของรายได้ พื้นที่ และประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยแต่ละชั้นมีรายได้ และจำนวนพนักงานส่วนตำบลดังนี้

ชั้นของ อบต.	รายได้เฉลี่ย/ปี (บาท)	จำนวนพนักงาน
อบต.ชั้น 1	> 20,000,000 บาท	ไม่เกิน 21 ตำแหน่ง
อบต.ชั้น 2	12,000,000 – 20,000,000 บาท	ไม่เกิน 12 ตำแหน่ง
อบต.ชั้น 3	6,000,000 - 12,000,000 บาท	ไม่เกิน 6 ตำแหน่ง
อบต.ชั้น 4	3,000,000 - 6,000,000 บาท	ไม่เกิน 4 ตำแหน่ง
อบต.ชั้น 5	< 3,000,000 บาท	ไม่เกิน 3 ตำแหน่ง

จากการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกรมการปกครองพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแบ่งชั้น 5 ชั้น ทั้งนี้ใช้รายได้เป็นตัวหลักในการกำหนดการแบ่ง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้นจะมีการแบ่งส่วนราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้นภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานแต่ละงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้นจึงแตกต่างกัน โดยเฉพาะงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ซึ่งมีรายได้สูงสุดมีการแบ่งส่วนราชการโดยมีฝ่ายสาธารณสุขเข้ามาทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ จะไม่มีฝ่ายสาธารณสุขรับผิดชอบ งานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจึงทำได้แต่เพียงมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบเท่านั้น จากลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยคิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมทั้งอุปกรณ์ และงบประมาณอาจจะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยต่ำ

กว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่ด้อยกว่าก็ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบถึงระดับของความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้น

2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรท้องถิ่น

2.6.1 ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย อาทิเช่น พัชรี หอวิจิตร(2529: 9) ให้ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง หลักการในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การทิ้ง การเก็บชั่วคราว การรวบรวม การขนถ่ายและการขนส่ง การแปลงรูป และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดในทางสุขอนามัย เศรษฐศาสตร์วิศวกรรม ความสวยงาม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และที่สำคัญที่สุด คือ การยอมรับของสังคมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยวิชาการในหลาย ๆ ด้าน ประกอบกัน ได้แก่ การบริหารการเงิน กฎหมาย การวางแผนและวิศวกรรม โดยวิธีการจัดการที่ได้ จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในทุกแง่มุม เช่น การเมือง การจัดผังเมือง เศรษฐศาสตร์ สาธารณสุข สังคม วิศวกรรม ฯลฯ

เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์(2537: 272) ได้ให้ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอยว่า หมายถึง หลักเกณฑ์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทิ้งมูลฝอย การเก็บมูลฝอยชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอย การแปรรูปขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดในทางสุขอนามัย ทัศนียภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการยอมรับของสังคม

วัฒนา ทองชัยยะ(2538: 19) กล่าวว่า การจัดการขยะมูลฝอย คือ การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะความหนาแน่นของประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยก็เพิ่มขึ้นด้วย และที่ดินว่างเปล่ามีน้อยลง การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการกลบฝังหรือการนำไปทิ้งในพื้นที่ว่างเปล่าทำได้โดยยากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยป้องกันปัญหาจากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง และเพื่อเป็นการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้รรถประโยชน์สูงสุด

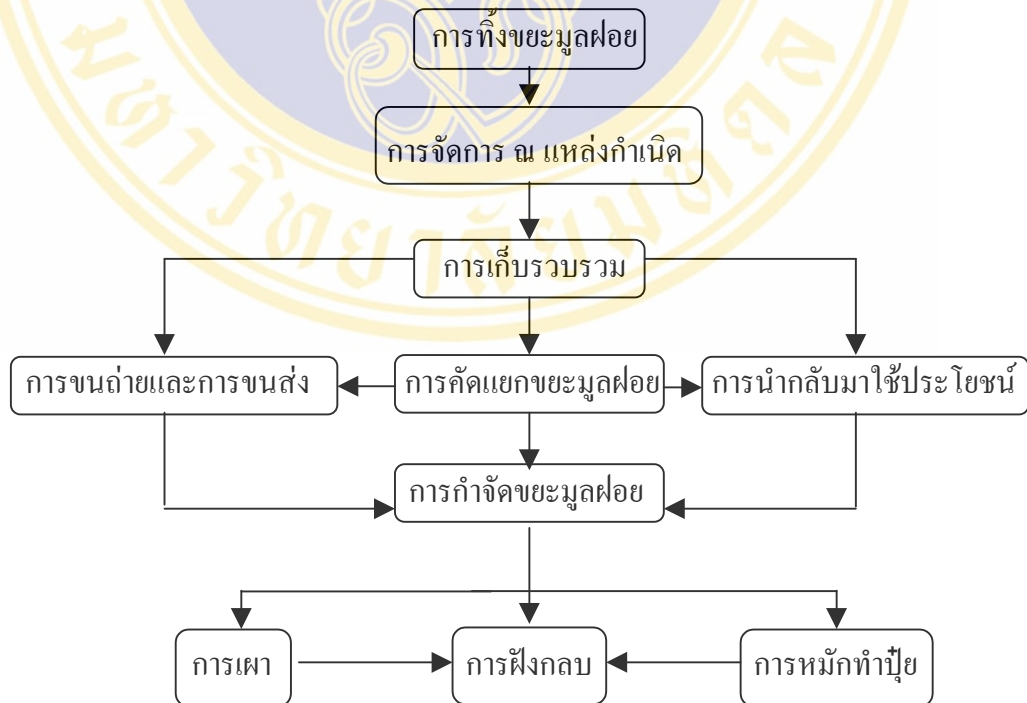
จากความหมายต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะให้ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอยว่า หมายถึง การกระทำต่างๆที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดความสะอาดเป็น

ระเบียบเรียบร้อย และไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การเก็บรวบรวม การขนถ่ายและการขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดขั้นสุดท้าย

2.6.2 การจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการดำรงชีวิตของมนุษย์ และนับวันจะมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งปริมาณและองค์ประกอบอย่างยากที่หลีกเลี่ยงได้ การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อสภาพแวดล้อม อันจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนจะต้องดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยให้ดี นั่นคือจะต้องใช้วิธีการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อม และในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัด ควรใช้วิธีการที่ไม่ยุ่งยากจนเกินไป ประหยัด เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

โดยส่วนใหญ่แล้วระบบการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับชุมชนทั่ว ๆ ไป มักจะประกอบด้วย 6 ส่วนสำคัญ ๆ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 แผนภูมิแสดงการจัดการขยะมูลฝอยตามกระบวนการต่าง ๆ

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักการศึกษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร (2534: 24)

2.6.2.1 การทิ้งขยะมูลฝอย

การทิ้งขยะมูลฝอย เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ทิ้งเห็นว่าวัสดุชิ้นใด ๆ นั้น ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไปแล้ว จึงทิ้งไว้หรือเก็บรวบรวมเพื่อจะกำจัดต่อไป เช่น เปลือกไข่ในขณะที่ยังเป็นฟองไข่ เปลือกไข่นั้นยังคงเป็นประโยชน์อยู่แต่เมื่อค่อยไข่เพื่อกินแล้ว เปลือกไข่ที่เหลือนั้น หากผู้กินเก็บไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น ไข่ทำสิ่งประดิษฐ์ก็ยังไม่เกิดกิจกรรมการทิ้งขยะมูลฝอยขึ้น แต่หากทิ้งเปลือกไข่ไปโดยไม่คิดจะใช้เปลือกไข่นี้เพื่อการใด ๆ ต่อไป ก็จะเกิดกิจกรรมการทิ้งขยะมูลฝอยขึ้น ดังนั้นจะเห็นว่า การทิ้งขยะมูลฝอยเป็นกิจการที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคคลผู้ใช้วัสดุนั้น ๆว่าจะยังใช้ประโยชน์จากวัสดุนั้นหรือไม่

ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยแต่อย่างใด แต่คาดว่าในอนาคตเมื่อทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตหายากขึ้นและมีราคาสูง อาจจะต้องพิจารณาควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยมากขึ้น ที่กระทำได้ขณะนี้ มีเพียงการประชาสัมพันธ์ให้ทุกหลังคาเรือนได้เห็นประโยชน์ในแง่เศรษฐกิจของการนำวัสดุใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ กิจกรรมนี้จะเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของระบบการกำจัดขยะมูลฝอย เพราะปริมาณของขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดอันรวมหมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยนั้น จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมกิจกรรมนี้ (พัชรี หอวิจิตร, 2529: 16)

2.6.2.2 การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของครัวเรือนที่พักอาศัย หรือสถานที่ทำการต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในครั้งแรก โดยปกติก็จะต้องมีการรวบรวมขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมดมารวมใส่ลงในถังขยะมูลฝอย หรือภาชนะที่ใช้ รวบรวมขยะมูลฝอยโดยเฉพาะ เพื่อให้ขยะมูลฝอยชนิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปกำจัดได้โดยสะดวก การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ จุดกำเนิด อาจจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทุกชนิดที่เกิดขึ้นในถังขยะมูลฝอยใบเดียวกัน หรือแยกเก็บขยะมูลฝอยเฉพาะแต่ละชนิดลงไว้ในถังขยะมูลฝอยที่จัดไว้เป็นพิเศษแต่ละถังแยกกัน เพื่อให้เกิดความสะดวกประหยัดและมีความเหมาะสมกับวิธีการที่จะกำจัด (พิชิต สกุลพราหมณ์, 2531: 348-350) ซึ่งโดยทั่วไปจะนิยมจัดทำโดยแบ่งออกเป็นระบบต่าง ๆ ดังนี้ คือ

(1) ระบบถังเดียว (One – can system) หมายถึง การใช้ถังขยะมูลฝอยเพียงถังเดียวสำหรับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทุกชนิดที่เกิดขึ้นในครัวเรือน ดังนั้นถังขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมไว้จะเป็น “Mixed refuse”

(2) ระบบสองถัง (Two – can system) เป็นวิธีการใช้ถังขยะมูลฝอย 2 ใบสำหรับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย โดยใบหนึ่งจัดไว้สำหรับพวกขยะมูลฝอยสด (Garbage) โดยเฉพาะ ส่วน ถังขยะมูลฝอยอีกใบหนึ่งนั้นใช้สำหรับขยะมูลฝอยชนิดอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นพวกขยะมูลฝอยแห้ง

(3) ระบบสามถัง (Three – can system) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของครัวเรือนแบบนี้เป็นวิธีที่ช่วยทำให้สามารถแยกชนิดของขยะมูลฝอยได้เป็น 3 ชนิดใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ ขยะมูลฝอยสด ขยะมูลฝอยแห้ง และขยะมูลฝอยอย่างอื่น วิธีนี้จะทำให้เกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นในการเก็บรวบรวมเพื่อนำไปกำจัด

ในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดนั้น ในอดีตนิยมเก็บขยะมูลฝอยรวมในถังเดียวกัน อาจเนื่องจากในอดีตยังมีปริมาณขยะมูลฝอยไม่มากนัก ต่อมาเกิดการแยกขยะมูลฝอยออกเป็นขยะมูลฝอยเปียกหรือขยะมูลฝอยสด และขยะมูลฝอยแห้ง เพื่อสะดวกในการนำไปกำจัด และหลังจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย โดยแยกประเภทของขยะมูลฝอยออกเป็นถึง 3 ประเภท จะทำให้เกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้นในการเก็บรวบรวมไปเพื่อกำจัด แต่ในปัจจุบันนี้บางแห่งอาจมีการแยกขยะมูลฝอยออกเป็นถึง 4 ประเภทด้วยกัน โดยเพิ่มถังสำหรับขยะมูลฝอยอันตรายขึ้นอีกหนึ่งถัง เพราะในปัจจุบันนี้มีขยะมูลฝอยอันตรายที่เป็นตัวการทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากมีวิธีการในการกำจัดที่ไม่ถูกวิธีอาจก่อให้เกิดอันตรายได้

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าจะจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้แก่ชุมชน ภาชนะนั้นควรมีความจุประมาณ 100-200 ลิตร ส่วนการกำหนดจำนวนภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ควรใช้อัตรา 150 ลิตรต่อประชากร 350 คน (กรมอนามัย, 2543: 5)

2.6.2.3 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในตำบล

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน (Community Collection) หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากที่ต่าง ๆ ภายในชุมชนเพื่อนำไปกำจัดโดยปกติแล้วนิยมจัดทำเป็น 3 แบบ (เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ, 2541: 37-38) ด้วยกันคือ

(1) ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐจัดทำ โดยปกติแล้วพื้นที่ในท้องถิ่นนั้นๆ การเก็บรวบรวมและการกำจัดขยะมูลฝอยมักจะถือเป็นภาระกิจหลักที่สำคัญที่จะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชน อาจจะใช้เงินรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่

(2) การทำสัญญาจ้าง (Contract System) ในกรณีที่องค์กรของรัฐไม่จัดทำเองก็มักจะนิยมใช้วิธีการจ้างกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล เช่น บริษัทเอกชนให้เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการแทน โดยเฉพาะอาจจะเป็นเพียงการจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแต่เพียงอย่างเดียวหรือรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยก็ได้

(3) ประชาชนจัดทำด้วยตนเอง (Individual Collection and Disposal) โดยเฉพาะชุมชนชนบท และชุมชนเขตเมือง ซึ่งไม่มีบริการจากองค์กรของรัฐ ประชาชนในเขตดังกล่าวต้องทำการเก็บรวบรวมและนำไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสมด้วยตนเอง

สรุป การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชนนั้น โดยปกติแล้วนิยมจัดทำเป็น 3 แบบด้วยกันคือ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐจัดทำเอง การทำสัญญาจ้างให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ และประชาชนดำเนินการจัดทำด้วยตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความร่วมมือของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

2.6.2.4 การขนถ่ายและการขนส่ง

ส่วนนี้จะเป็นระบบย่อยที่อยู่ในระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย โดยเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรจัดเจ้าหน้าที่เข้าทำการเก็บรวบรวมจากบ้านเรือนหรือแหล่งผลิตโดยตรง อาจใช้รถเก็บขนขยะมูลฝอยเข้าเก็บถึงหน้าบ้าน หรือถ้ารถไม่สามารถเข้าได้ก็ใช้รถเข็นที่มีภาชนะไปถ่ายจากภาชนะรองรับขยะมูลฝอยของแต่ละบ้าน รวมทั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดไว้ตามที่สาธารณะต่าง ๆ ในกรณีสถานที่ที่มีขยะมูลฝอยปริมาณมากอาจสร้างที่พักขยะมูลฝอยเป็นโรงเรือน โดยให้มีการนำขยะมูลฝอยจากแหล่งผลิตขยะมูลฝอยมาพักรวมกันไว้ที่ที่พักขยะมูลฝอยก่อน จากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจะมาเก็บจากที่พักขยะมูลฝอยอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้มีองค์ประกอบที่ต้องนำมาวางแผนในขั้นตอนการเก็บขยะมูลฝอย ดังนี้ (กรมอนามัย, 2543: 6-7) จำนวนรถและประเภทของรถเก็บขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเตรียมรถเก็บขนที่มีจำนวนและประเภทที่สามารถใช้เก็บขยะมูลฝอยได้อย่างพอเพียง ไม่ให้เหลือตกค้างหรือให้สามารถเก็บขยะมูลฝอยได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนใหญ่รถเก็บขนที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีมักเป็นแบบเปิดข้างเทท้าย การกำหนดจำนวนรถเก็บขนในอัตราเก็บขนขนาด 10 ลูกบาศก์เมตรต่อประชากร 5,000 คน (อดิศักดิ์ ทองไข่มุกด์และคณะ, 2541: 62-63)

เส้นทางในการเก็บขน โดยทั่วไปควรมีการแบ่งเขตการเก็บเป็นเขตตามความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น แบ่งเขตโดยอาศัยแม่น้ำ คลอง ถนน หรือแบ่งเขตตามหมู่บ้าน และควรวางแผนทางการเก็บเพื่อไม่ให้รถวิ่งซ้ำเส้นทาง จะเป็นการเสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความใกล้เคียงของสถานที่กำจัดด้วย ความถี่ในการเก็บขน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ อาทิ จำนวนรถเก็บขนที่มีอยู่ ระยะทางที่ต้องวิ่งไปสถานที่กำจัด และปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขน เป็นต้น เวลาที่เก็บขน กำหนดเวลาในการเก็บให้เหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน

2.6.2.5 การนำกลับมาใช้ประโยชน์

การนำกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นระบบย่อยที่อยู่ในระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเช่นเดียวกัน ในการนำกลับมาใช้ประโยชน์อาจต้องใช้เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มาเพิ่มประสิทธิภาพ และแยกวัสดุที่ยังใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ใหม่ หรือแปรรูปขยะมูลฝอยให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ หรือพลังงาน เป็นต้น

การแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์ออกจากกองขยะมูลฝอย มักกระทำที่สถานีขนถ่ายหรือแปรรูปขยะมูลฝอย วิธีการที่นิยมใช้ ได้แก่ การย่อยขนาดของขยะมูลฝอยให้เล็กลงแล้วแยกส่วนหนักส่วนเบาออกจากกันด้วยการพ่นอากาศ จากนั้นนำส่วนหลังของกองขยะมูลฝอยที่ได้มาแยกเหล็ก อลูมิเนียม และแก้วออกจากส่วนอื่น เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบของขบวนการผลิตใหม่ต่อไป

2.6.2.6 การกำจัดขั้นสุดท้าย

องค์ประกอบส่วนสุดท้ายของระบบการกำจัดขยะมูลฝอย คือ การกำจัดขั้นสุดท้าย วิธีการในส่วนนี้ใช้กำจัดได้ทั้งขยะมูลฝอยที่รวบรวมขนโดยตรงจากบ้าน ตามถนน กากตะกอนและเศษเหลือจากขบวนการทั้งหลายในการแปรรูปขยะมูลฝอย เป็นต้น การกำจัดขยะมูลฝอยนั้นเป็นหน้าที่หลักขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลมีอยู่ 3 วิธี คือ

1) การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีเผา (Incineration)

เป็นระบบที่ขจัดความเป็นพิษของขยะมูลฝอยหรือทำให้ขยะมูลฝอยหมดอันตรายและลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วย วิธีนี้เหมาะสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีเชื้อโรคจากโรงพยาบาล และของเสียที่มีพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทที่เป็นสารอินทรีย์ เช่น พวกยาฆ่าแมลงที่เป็นสารอินทรีย์สังเคราะห์ แต่ทั้งนี้ต้องใช้ระดับของอุณหภูมิที่สูงเพียงพอที่จะเผาไหม้

หรือทำลายพืชของเสียแต่ละชนิด การเผาขยะมูลฝอยในเตาเผาที่ถูกต้องหลักสุขาภิบาล เป็นขบวนการเผาไหม้ของเสียทั้งส่วนที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ซึ่งต้องใช้ความร้อนสูงเพื่อให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ไม่ทำให้เกิดกลิ่นและควันรบกวน รวมทั้งไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศ วิธีการเผานี้จะสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ร้อยละ 80-90 การเผาขยะมูลฝอยที่ถูกต้องวิธีนอกจากจะลดปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังได้ผลพลอยได้ในรูปของพลังงานความร้อนถ่ายเทไปยังหม้อน้ำเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าไว้ใช้อีก ส่วนน้ำเสียจากบ่อซีเมนต์อาจนำมาปรับให้เป็นกลางนำกลับไปใช้ใหม่ได้

ข้อเสียของการกำจัดด้วยวิธีการเผา นี้ นอกจากจะต้องลงทุนสูงแล้ว ยังต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถคอยควบคุมและบำรุงรักษาอีกด้วย มิฉะนั้นแล้วไอเสียที่เป็นพิษจะถูกปล่อยออกมาปนเปื้อนอากาศที่เราหายใจเข้าไปได้ โดยเฉพาะองค์ประกอบของขยะมูลฝอยสมัยใหม่มีพวกพลาสติกแข็ง หากเผาไหม้ไม่ถึงอุณหภูมิที่ต้องการ (850-1,200 °C) การเผาไหม้จะไม่สมบูรณ์และมีสารพิษถูกปล่อยออกมา หากสูดดมเข้าไปอาจทำให้เกิดโรคมะเร็งได้ (พิชิต สกุลพราหมณ์, 2531: 213-214)

2) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill)

การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเป็นวิธีการควบคุมและดูแลได้ง่ายกว่า โดยการนำขยะมูลฝอยมาเทกองบนพื้นที่ที่ได้เตรียมไว้ แล้วใช้เครื่องจักรกลบอัดให้แน่นเพื่อลดปริมาตรของขยะมูลฝอยให้เล็กลงจากนั้นจึงใช้ดินกลบทับด้านบนและบดอัดให้แน่น สลับกันไป ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะเป็นชั้น และมีความสูงเพิ่มมากขึ้นตามระดับที่กำหนดไว้ ซึ่งชั้นความสูงของการฝังกลบจะขึ้นอยู่กับสภาพของภูมิประเทศของพื้นที่ที่ใช้ในการฝังกลบ (กรมอนามัย, 2543: 8-10) โดยวิธีการฝังกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลมี 2 วิธี คือ

2.1) การฝังกลบบนพื้นที่ (Area Method) เป็นการฝังกลบที่เริ่มจากระดับชั้นดินเดิมโดยไม่ต้องขุดให้ลึกลงไปในพื้นที่ วิธีการนี้ดำเนินการโดยนำขยะมูลฝอยมาเทลงบนพื้นแล้วทำการบดอัดตามแนวราบ แล้วอัดทับขยะมูลฝอยเป็นชั้นสลับกับการปิดทับด้วยชั้นดิน การฝังกลบโดยวิธีนี้จะต้องสร้างคันดิน (Embarkment or Berm) ตามแนวขอบของพื้นที่กำจัดเพื่อเป็นผนังป้องกันน้ำเสียที่เกิดจากการย่อยสลายของขยะมูลฝอยที่บดอัดและฝังกลบไม่ให้ซึมออกด้านนอกพื้นที่ ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการฝังกลบโดยวิธีนี้คือพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่าผิวดินเล็กน้อย หรือไม่เกิน 1 เมตร ทำให้การขุดชั้นดินลงไปเพื่อทำการฝังกลบ อาจทำให้เกิดการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินได้

2.2) การฝังกลบแบบขุดเป็นร่อง (Trench Method) เป็นการฝังกลบในระดับพื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับดินเดิม โดยอาจทำการขุดดินให้ลึกลงไปให้ระดับที่เหมาะสม

แล้วจึงทำการบดอัดขยะมูลฝอยให้เป็นชั้นจนได้ระดับตามที่กำหนดในการบดอัดขยะมูลฝอยแต่ละชั้น ซึ่งความลึกในการบดอัดจะขึ้นอยู่กับระดับน้ำใต้ดิน โดยการบดอัดควรให้อยู่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร ซึ่งการฝังกลบโดยวิธีนี้ไม่ต้องทำคันดินเนื่องจากการฝังกลบทำในร่องดินอยู่แล้ว

การฝังกลบขยะมูลฝอยเป็นการแก้ไขปัญหาล้างแฉะได้เป็นอย่างดี หากมีการออกแบบอย่างถูกวิธี ขยะมูลฝอยจะไม่ถูกแมลงวันตอมและไม่ปลิวว่อนไปรบกวนชาวบ้าน น้ำเน่าที่เกิดจากการย่อยสลายตัวของขยะมูลฝอยจะได้รับการบำบัด ไม่ทำให้แหล่งน้ำปนเปื้อน หากเลือกวิธีบำบัดแบบไร้ออกซิเจนจะได้ก๊าซมีเทนออกมารวมกับก๊าซที่เกิดในกองขยะมูลฝอย จะมีปริมาณมากพอที่จะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าได้

การฝังกลบไม่ได้มีแต่เพียงข้อดี มีข้อเสียอยู่หลายข้อเช่นกัน เนื่องจากวิธีนี้ต้องใช้พื้นที่มากจึงต้องอยู่ไกลจากชุมชน เพราะที่ดินมีราคาไม่แพง แต่ทำให้ต้องสิ้นเปลืองในการขนขยะมูลฝอยไปฝังกลบ การฝังกลบจะต้องกระทำทุกวัน จึงต้องมีการควบคุมการปฏิบัติ และหากระบบระบายก๊าซอุดตันนานวันเข้าจะมีก๊าซสะสมอยู่มากจนอาจเกิดแรงอัดระเบิดหรือติดไฟขึ้นได้ เป็นต้น

3) การหมักทำปุ๋ย (Composting)

การหมักมูลฝอยเพื่อทำปุ๋ย คือ การย่อยสลายอินทรีย์วัตถุที่มีอยู่ในขยะมูลฝอย โดยอาศัยขบวนการทางชีวเคมีของจุลินทรีย์ ภายใต้สภาวะที่เหมาะสมในด้านความชื้น อุณหภูมิ ปริมาณออกซิเจน รวมทั้งอัตราส่วนระหว่างคาร์บอนและไนโตรเจน ทำให้ได้แร่ธาตุที่ค่อนข้างคงรูปมีคุณค่าต่อการบำรุงดิน การหมักทำปุ๋ยนี้จะสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ประมาณร้อยละ 30-65

การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีนี้แม้จะได้ผลพลอยได้หลายอย่างทำให้ดูน่าสนใจ แต่ผู้ดำเนินการก็ต้องให้การเอาใจใส่มากกว่าวิธีฝังกลบ เพราะขบวนการจัดการมีความยุ่งยาก ซับซ้อนกว่า เช่น มีการแยกขยะมูลฝอยปรับองค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีให้เหมาะสมต่อการหมัก คือ ต้องมีความชื้น ส่วนผสมของคาร์บอนและไนโตรเจนพอเหมาะ มิฉะนั้นแล้วขยะมูลฝอยจะหมักได้ไม่สมบูรณ์ตามต้องการ เนื่องจากองค์ประกอบของขยะมูลฝอยเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล จึงต้องให้ความเอาใจใส่ในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอ การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีนี้นอกจากได้ลดปัญหาล้างแฉะแล้วยังได้ผลพลอยได้ที่จะนำไปเสริมดินให้อุดมสมบูรณ์อีกด้วย ทำให้การใช้ปุ๋ยเคมีน้อยลง ช่วยป้องกันโครงสร้างของดินไม่ให้เสียอีกด้วย (อดิศักดิ์ ทองไข่มุกด์และคณะ, 2541: 91-93)

2.6.3 องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้ได้ระบบที่มีประสิทธิภาพที่สุดนั้น นอกจากองค์ประกอบของกิจกรรมดังกล่าวแล้วข้างต้น ยังจำเป็นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ได้แก่

2.6.3.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอย ในสภาวะปัจจุบันเมื่อวิกฤตการณ์ขยะมูลฝอยเป็นความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงและต้องใส่ใจ การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ จึงเป็นสิ่งที่ยิ่งควรทำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีข้อมูลที่จำเป็นต้องเก็บรวบรวมพอสังเขป (กรมอนามัย, 2543: 25-27) ดังนี้ จำนวนผู้ผลิตขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น จำนวนประชากร โรงงาน บริษัท ห้างร้าน เป็นต้น คาดคะเนปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยด้านต่าง ๆ ปริมาณ องค์ประกอบ ลักษณะและความหนาแน่นของขยะมูลฝอย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนโดยละเอียดสำหรับ การเก็บรวบรวม การเก็บขน การเลือกวิธีกำจัด และการจัดการอื่น ๆ เช่น การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับการคาดคะเนปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปริมาณขยะมูลฝอยมักเก็บเป็นข้อมูลในรูปของน้ำหนักและปริมาตร นอกจากนี้แล้วการเก็บข้อมูลด้านปริมาณขยะมูลฝอยแยกตามองค์ประกอบของขยะมูลฝอยเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกระทำ ทั้งนี้ควรทำการเก็บข้อมูลเป็นครั้งคราวเพื่อให้ทราบสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของขยะมูลฝอย เพราะจะมีผลกระทบต่อระบบการจัดการขยะมูลฝอยในทุกขั้นตอน จำนวนภาชนะรองรับขยะมูลฝอย แยกตามประเภทและขนาดภาชนะรวมทั้งฝั่งแสดงจุดที่ตั้ง ซึ่งควรสำรวจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเหตุผลทางด้านความเพียงพอของภาชนะรองรับขยะมูลฝอยและความต้องการในอนาคต เวลาที่เก็บขยะมูลฝอย จำนวนเจ้าหน้าที่ประจำรถเก็บขนที่ใช้ จำนวนและประเภทของรถเก็บขน เพื่อใช้ในการวางแผนการเก็บ และการจัดเจ้าหน้าที่ในการเก็บขนขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จำนวนบุคลากรและคนงานแยกตามหน้าที่ เพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายและการจัดสรรบุคลากรในระบบการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคตงบประมาณที่ใช้ทั้งหมดในระบบการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อสำรวจความเพียงพอของงบประมาณในปัจจุบันและเพื่อวางแผนการใช้งบประมาณในอนาคต ซึ่งรวมถึงค่าเชื้อเพลิง ค่าจ้างคนงาน ค่าตอบแทน ค่าซ่อมบำรุง เป็นต้น ข้อมูลด้านการกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อให้ทราบแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบัน พร้อมทั้งรวบรวมปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น หรืออาจเปลี่ยนวิธีการกำจัดที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

2.6.3.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอย โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ ค่าใช้จ่ายสำหรับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย จะเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ถุงพลาสติก เป็นต้น ค่าใช้จ่ายสำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอย เป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องรถเก็บขนขยะมูลฝอย น้ำยาทำความสะอาด ค่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูท เป็นต้น ค่าใช้จ่ายสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องการจัดซื้อที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ค่าเตรียมพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย ค่าจัดเตรียมวิธีกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น หรือในกรณีที่นำขยะมูลฝอยไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลอื่นกำจัด ค่าใช้จ่ายจะเป็นค่ากำจัดที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจ่ายให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น ๆ (กรมอนามัย, 2543: 27-28)

2.6.3.3 บุคลากรที่ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย ควรจัดบุคลากรให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับสภาพงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถสรุปได้เป็น 3 กลุ่มคือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในขั้นตอนการเก็บขน จะต้องจัดให้มีจำนวนที่เหมาะสม คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้อาจใช้ผู้ที่มีความรู้ไม่สูงนักก็ได้ แต่ควรได้รับการอบรมหรือให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอย่างถูกต้องปลอดภัย บุคลากรที่ปฏิบัติงานในขั้นตอนการกำจัด ในกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยเอง องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเตรียมบุคลากรให้เพียงพอไว้สำหรับปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ โดยจะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันปัญหาด้านสาธารณสุขและผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม บุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงาน ในกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 การดำเนินงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอยนี้จะเป็นหน้าที่ของส่วนสาธารณสุข สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ ซึ่งไม่มีส่วนสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการมอบหมายงานนี้ให้กับผู้หนึ่งผู้ใดอย่างชัดเจนในการทำหน้าที่ควบคุมกำกับให้การปฏิบัติงานดำเนินไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องหรือทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาทั้งทางบริหารงานและวิชาการแก่ผู้ปฏิบัติงาน (กรมอนามัย, 2543: 28-29)

2.6.3.4 อุปกรณ์และเครื่องมือในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้พร้อมและพอเพียงต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อมิให้การปฏิบัติงานสะดุด อันจะทำให้กระบวนการจัดการมีอุปสรรค (กรมอนามัย, 2543: 30)

2.6.3.5 การให้สุศึกษาและการประชาสัมพันธ์ การให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอย โดยอาจใช้สื่อต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์ ชุดนิทรรศการ สติกเกอร์ แผ่นพับ เสียงตามสาย ฯลฯ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ คือ จัดทำแผนงาน/โครงการสุศึกษาและประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำแผนระยะยาว และ

มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนในด้านการรักษาความสะอาด จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยต้องพิจารณาเนื้อหาและสื่อที่จะใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนช่วงเวลาที่เหมาะสมและวิธีการประชาสัมพันธ์ที่จะกระตุ้นให้ประชาชนสนใจ และใส่ใจในการปฏิบัติตาม ผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ต้องตระหนักว่าการรับรู้และการเกิดจิตสำนึกของประชาชน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาานพอควร จึงทำให้ต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและเป็นเวลานาน ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความร่วมมือให้งานประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น พัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์ ให้มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยการอบรม หรือศึกษาดูงานจากหน่วยงาน ที่ดำเนินงานแล้วประสบผลสำเร็จและพัฒนาสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้งานและกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด

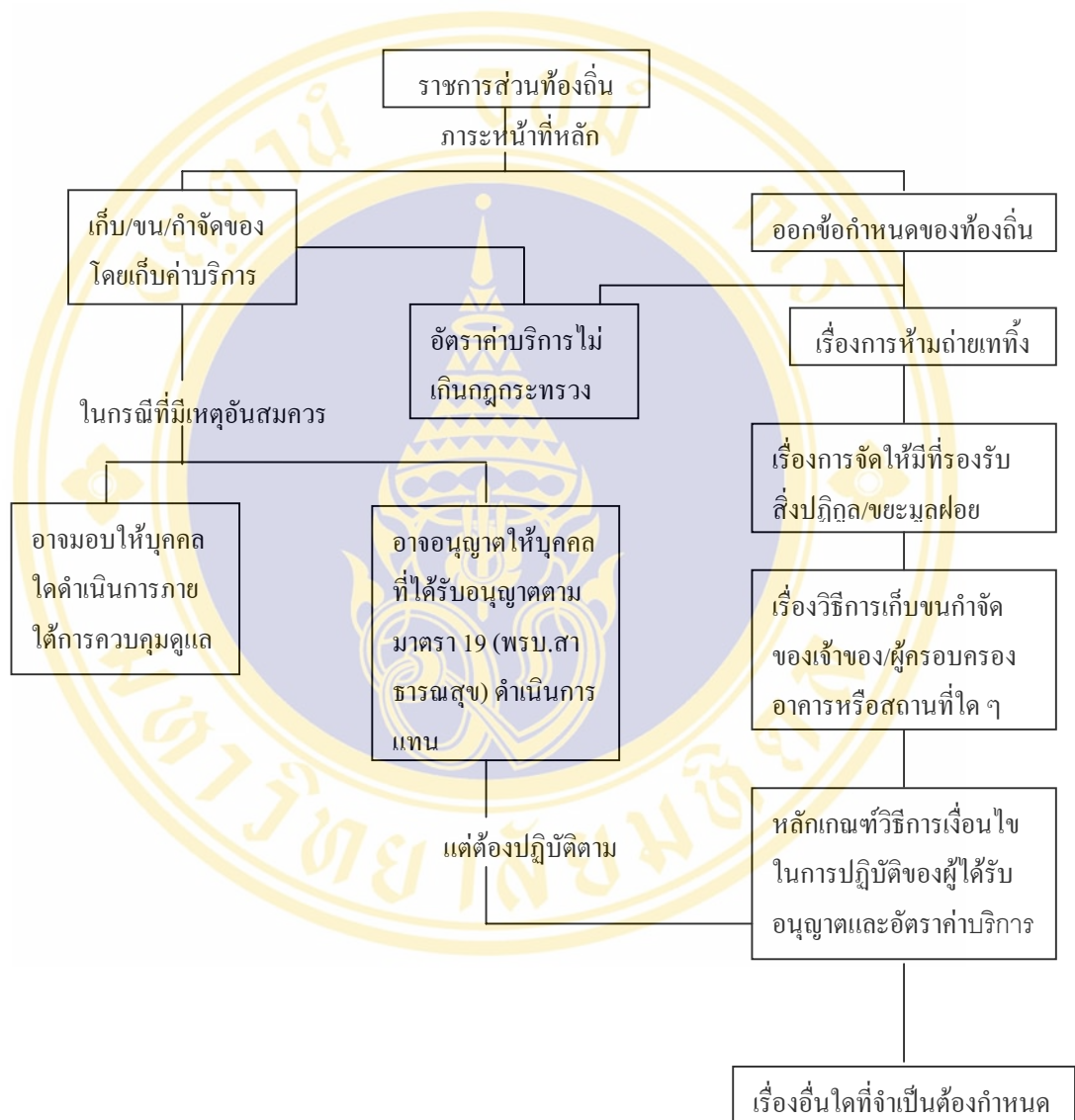
ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องให้ความสำคัญและมอบเป็นนโยบายแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ให้เกิดการดำเนินงานในด้านนี้ และกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการคิดค้นวิธีการสุศึกษาและประชาสัมพันธ์ใหม่ ๆ มาใช้ (กรมอนามัย, 2543: 33-35)

2.6.3.6 ความร่วมมือระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นในการกำจัดขยะมูลฝอย ในการกำจัดขยะนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง จนทำให้เป็นการยากที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งถ้าเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงมีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลอยู่แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถขอความร่วมมือกับเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ในการขอส่งขยะมูลฝอยไปกำจัด โดยจ่ายค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอยให้แก่เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ หรือไม่เช่นนั้นเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดเดียวกันอาจร่วมกันดำเนินการกำจัดโดยอาจจัดทำเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมของจังหวัดก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดี และกระทำได้อันจะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่าย และปัญหาต่าง ๆ ลงได้เป็นอย่างมาก (กรมอนามัย, 2543: 35)

2.6.4 อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในการดำเนินการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการในทุกขั้นตอนได้อย่างครบวงจร (ศุภมล ศรีสุขวัฒนา, 2541: 91) กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการรวบรวมขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำการจัดระเบียบเกี่ยวกับการรวบรวมขยะมูลฝอยของประชาชนจากครัวเรือน หรือสถานประกอบการกิจกรรมต่าง ๆ โดยองค์การบริหารส่วน

ตำบลมีอำนาจที่จะตราข้อบังคับตำบล เพื่อกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยให้ถูกหลักสุขาภิบาลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและในขั้นตอนการเก็บขน และการกำจัดขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น โดยสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 แผนภูมิแสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
ที่มา : เฉลิมชาติ แจ่มจรรยาและคณะ(2540: 39)

กล่าวได้ว่า การจัดการขยะมูลฝอยเป็นการดำเนินงานเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ไม่ให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน อย่างไรก็ตามการจัดการขยะ

มูลฝอยสามารถดำเนินการได้ในหลาย ๆ ขั้นตอนและวิธีการจากการศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอบถามความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในประเด็นที่เกี่ยวกับการลดปริมาณการทิ้งขยะมูลฝอย วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน และขยะมูลฝอยอันตราย อำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอันตรายที่เหมาะสม วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในระยะยาว วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมที่สุด ผู้มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และประโยชน์ของการแยกขยะมูลฝอย สร้างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในประเด็นเรื่อง การทิ้งขยะมูลฝอย และการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน การแปลงรูปและการคืนรูป การขนถ่ายและการขนส่ง การกำจัดขั้นสุดท้ายและการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอย และสร้างแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านการเก็บรวบรวม การขนย้าย และการกำจัด และสร้างแบบวัดประสิทธิผลเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในประเด็นเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย การแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวม และการแปลงรูปขยะมูลฝอย การเสนอแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย การรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั่ว

2.6.5 การจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บนภาคกลางตอนบน มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากมาย ประกอบกับเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับเมืองหลวงของประเทศ จึงได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากเมืองหลวง ทำให้มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจมากพอสมควร เมื่อมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจปัญหาต่าง ๆ ก็ย่อมที่จะตามมา ปัญหาหลักที่เห็นได้ชัดคือ ปัญหาด้านขยะมูลฝอย โดยปัญหานี้ได้ถูกจัดลำดับความสำคัญของปัญหาไว้ในลำดับที่ 1 ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2545: 25) จึงถือว่าปัญหานี้มีความสำคัญมากและควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในปี พ.ศ.2542 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 89 ตันต่อวัน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1, 2544: 19-20) การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเมืองส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการจัดการโดยเทศบาล มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลร่วมกันของจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 5 โซน คือ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลนครนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลตำบลพระอินทราชา เทศบาลตำบลนครหลวง และเทศบาลตำบลท่าเรือ

ครอบคลุมพื้นที่ในเขตเมือง สำหรับสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ศูนย์ที่กำลังประสบปัญหาวิกฤตในพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลนครนครศรีอยุธยา ปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาขยะมูลฝอยเต็มพื้นที่เนื่องจากไม่สามารถขยายหรือหาพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยใหม่ได้ พื้นที่ดังกล่าวสามารถรองรับขยะมูลฝอยเต็มที่มีประมาณกลางปี 2544 ประกอบกับเทศบาลนครนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ 1 ใน 5 ของศูนย์รวมการกำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัด ซึ่งจะต้องมีท้องถิ่นอื่น ๆ มาร่วมใช้ด้วย เช่น เทศบาลตำบลโยชยา องค์การบริหารส่วนตำบลธนู องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป้อม องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพินี องค์การบริหารส่วนตำบลคานหาม และโรงงานอีกประมาณ 50 โรงงาน ดังนั้นเทศบาลจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1, 2544: 21) ส่วนการจัดการขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลตำบลท่าเรือ ได้ทำการจัดซื้อที่ดินทิ้งขยะมูลฝอยเป็นของตนเอง แต่ในการกำจัดขยะมูลฝอยยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลตำบลนครหลวงปัจจุบันนี้ มีการกำจัดโดยเทกองกลางแจ้งแล้วเผา จะเห็นได้ว่าการจัดการขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของเทศบาลแต่ละแห่งกำลังอยู่ในช่วงระหว่างการดำเนินการ ยังไม่แล้วเสร็จดี ส่วนที่สร้างเสร็จและได้เปิดดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็คือ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลเมืองเสนา ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้วิธีการฝังกลบ

ส่วนพื้นที่นอกเขตเทศบาล การจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่แล้วท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการเอง แต่จะมีบางส่วนของความร่วมมือจากเทศบาลในการเข้าไปดำเนินการจัดเก็บให้ ยกตัวอย่างเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลธนู เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 อยู่ในพื้นที่อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากมาย มีผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย มีรถขนย้ายขยะมูลฝอยเพื่อนำไปกำจัดยังพื้นที่ประมาณ 20 ไร่ที่จัดทำไว้สำหรับการฝังกลบขยะมูลฝอย ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลคานหาม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 อยู่ในเขตอำเภออุทัยเช่นกัน มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยเช่าพื้นที่ของเทศบาลบ้านสร้างเป็นพื้นที่ในการดำเนินการฝังกลบขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสวนพลู เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 อยู่ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กมากมีพื้นที่รับผิดชอบเพียง 3 หมู่บ้าน แต่มีพื้นที่ติดกับเทศบาลโยชยา การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงขอความอนุเคราะห์จากเทศบาลให้เข้ามาช่วยดำเนินการเก็บขยะมูลฝอยให้ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ จะมีการดำเนินงานแตกต่างกันไปแล้วแต่ศักยภาพของแต่ละองค์การบริหาร

ส่วนตำบล สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เขตเทศบาล อาจจะขอความร่วมมือจากเทศบาลในการเข้ามาช่วยเก็บขยะมูลฝอย เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีสภาพของปัญหา และการดำเนินการจัดการขยะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ ลักษณะของชุมชน จำนวนประชากร และศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย

2.6.6 ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นสิ่งจำเป็นต้องกำจัดให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เพราะถ้ากำจัดไม่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ แก่ชุมชน (ณรงค์ ฅ เชียงใหม่, 2530: 181-183) ที่สำคัญคือ

- 1) เกิดมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอยลงแม่น้ำ จะก่อให้เกิดน้ำเน่าเสียเกิดกลิ่นเหม็น สกปรกไม่น่าดู เป็นต้น
 - 2) แหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ และแมลงนำโรค จะเห็นได้ว่าแหล่งทิ้งขยะมูลฝอยเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค และพร้อมที่จะแพร่กระจายสู่ชุมชนได้ถ้าหากมีพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ หนู เป็นต้น
 - 3) การเสียดต่อสุขภาพ ชุมชนขาดการเอาใจใส่หรือขาดการจัดที่ถูกต้องแล้ว จะทำให้ประชาชนถื่นนั้นเสียดต่อการติดโรคร้ายต่าง ๆ เช่น อหิวาต์ ไทฟอยด์ พยาธิ บิด เป็นต้น
 - 4) การสูญเสียทางเศรษฐกิจ นอกจากชุมชนจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการกำจัดขยะมูลฝอยแล้ว การกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง หรือขาดความรับผิดชอบนั้นก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ เช่น การทิ้งมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ ทรัพยากรน้ำถูกทำลาย นอกจากนั้นทำให้เกิดความเจ็บป่วยเนื่องจากโรคต่าง ๆ ประชาชนต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น
 - 5) ทำให้ชุมชนหมดความสง่างาม การณรงค์เพื่อรักษาความสะอาดเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้เกิดความสง่างาม การเก็บรวมขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลนั้นไม่เพียงแต่เพื่อให้บรรลุผลทางอื่นดังกล่าวมาแล้ว แต่ยังคำนึงถึงความสง่างามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนอีกด้วย
 - 6) เกิดเหตุรำคาญ การรำคาญนอกจากจะรู้จักกันในแง่ของการรกตาแล้ว ขยะมูลฝอยมักจะก่อปัญหารำคาญ เช่น กลิ่นเหม็นที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของสารอินทรีย์นั่นเอง
- จากการศึกษาผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นได้จากหลาย ๆ สาเหตุ นั้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการสร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะในประเด็น

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ต่อสุขภาพ ต่อสภาพเศรษฐกิจ ต่อชุมชน และตัวอย่างของผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย สร้างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในประเด็นของผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย และสร้างแบบวัดความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในประเด็นผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและด้านสุขภาพ

2.6.7 ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

การเมือง อำนาจ และผลประโยชน์ เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอย่างแยกออกจากกันได้ยากยิ่ง เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะการเมืองเป็นที่มาแห่งอำนาจ และอำนาจก็เป็นที่มาแห่งผลประโยชน์ การเมืองกับการแสวงหาผลประโยชน์ ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน เพราะโดยธรรมชาติของประชาชนหรือบุคคลทั่วไปมักจะให้ความสนใจในสิ่งที่คุณจะได้รับตอบแทนมากกว่าการเสียสละ และเป็นหลักการขั้นมูลฐานอย่างหนึ่งว่า การเมืองมักเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่เป็นไปเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทนของบุคคลบางกลุ่ม (จรรยา สุภาพ อังในชนิศา อากมวัฒน์, 2540: 40) เมื่อมีผลประโยชน์และสิ่งตอบแทนเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาซึ่งการทุจริต คอร์รัปชัน โดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ อิทธิพล และอำนาจที่ตนมีเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง รวมตลอดถึงการเลือกที่รักมักที่ชัง การสนิทสนมฉันทญาติพี่น้องกับสินบน นี้อารยธรรม บังหลวง การใช้ระบบอุปถัมภ์และความอยุติธรรมอื่น ๆ ที่ข้าราชการหรือบุคคลอื่นใช้เป็นเครื่องวิตรอนความเป็นธรรมและความถูกต้องตามกฎหมายของสังคม และวิตรอนผลประโยชน์ของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลนับว่าเป็นฉากใหญ่ของพฤติกรรมในการทุจริต การใช้อำนาจ อิทธิพล และการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้จากเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอยก็เป็นหนึ่งในหลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ขยะมูลฝอยนั้นถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถชี้วัดคุณภาพของคนในสังคม ดังนั้นท้องถิ่นจึงต้องมีระบบการจัดการที่ดี การจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีวิธีการจัดการได้หลายรูปแบบแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ ศักยภาพของแต่ละชุมชน แต่ในปัจจุบันการแก้ปัญหาในแต่ละพื้นที่บางแห่งไม่สามารถหาข้อยุติได้ เพราะมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของสถานที่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน หรือวิธีการที่นำมาใช้ และเด่นชัดที่สุดคือเรื่องเงิน เรื่องของผลประโยชน์มหาศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้การจัดการต้องล้มเลิก เกิดข้อโต้แย้งถกเถียงกันอยู่ตลอดเวลา อย่างเช่นกรณีของบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยที่ราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นบ่อรับขยะมูลฝอยจากเขตอ่อนนุช ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่กับบริษัทเอกชน ชื่อ หจก.ไฟโรจน์สมพงษ์พาณิชย์ เนื่องจากบริษัทดังกล่าวได้

รับจ้างขนถ่ายขยะมูลฝอยจากพื้นที่อ่อนนุช กรุงเทพมหานคร ไปทิ้งที่ ตำบลราชาเทวะ ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นสร้างมลพิษรบกวนชุมชนในแถบ ตำบลราชาเทวะ โดยเฉพาะหมู่บ้านจามจรี ซึ่งอยู่ใกล้กับพื้นที่ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมากที่สุด จึงมีประชาชนในพื้นที่รวมตัวกันต่อต้าน โดยมี สุวัฒน์ วงศ์ปิยะสถิตย์ เป็นแกนนำผู้คัดค้าน ภายหลังได้ถูกสังหารอย่างเหี้ยมโหด เหตุการณ์สังหารนายสุวัฒน์ ไม่ใช่บทเริ่มต้นของการต่อต้านการก่อสร้างบ่อขยะมูลฝอยราชาเทวะ แต่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเริ่มคัดค้านโครงการมาตั้งแต่ได้ยื่นข้อเรียกร้องเมื่อปี พ.ศ.2542 ที่ผ่านมา ด้วยการเรียกร้องให้จังหวัดเปิดเผยเรื่อง ดังกล่าวว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ แต่ไม่ได้รับคำตอบแต่อย่างใด (นิพนธ์ ตั้งแสงประทีป, 2544: 2) จากเหตุการณ์นี้จะเห็นได้ว่าปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกิดจากบริษัทเอกชนที่รับจ้างขนถ่ายขยะมูลฝอยมาจากกรุงเทพมหานคร มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ดี และพื้นที่ที่ใช้เป็นพื้นที่ฝังกลบอยู่ในเขตชุมชน ซึ่งไม่เหมาะกับการใช้เป็นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย สิ่งที่เกิดขึ้นกับชาวราชาเทวะนั้น ขยะมูลฝอยที่ไม่ได้ก่อ แต่ต้องมาเป็นผู้รับผลกระทบ สาเหตุมาจากเรื่องใด คอร์ปชั่น ความเอาแต่ใจไม่ทำตามสัญญา หรือเพราะคนสร้างขยะมูลฝอยขาดความรับผิดชอบในวันนี้นี้ยังไม่มีใครหาทางออกให้กับชาวราชาเทวะได้

จากผลการศึกษาของ สมหญิง สุนทรวงษ์ (อ้างใน สายันต์ ไยสามเสน(2543: 21)) พบว่าเมื่อเกิดผลประโยชน์ขึ้นชาวบ้านจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มการเมือง ทำการแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์กัน การที่กลุ่มการเมืองขัดแย้งในผลประโยชน์ของหมู่บ้านมีผลต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ของชุมชน และการร่วมกันประกอบกิจกรรมของชุมชน

จากกรณีศึกษาดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เกิดขึ้นระหว่างระหว่างภาครัฐกับประชาชน ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งทางด้านการเมือง ผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษถึงความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย จึงได้นำตัวแปรประเด็นทางการเมืองมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตระหนัก

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษาถึงความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้าและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับความตระหนัก เพื่อนำมาพิจารณาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ชอบ ชอบชื่นชม (2535: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ และความตระหนักของอาสาพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่าอาสาพัฒนาชุมชนมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท (ด้านป่าไม้ ดินและน้ำ)ในระดับสูง เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และพฤติกรรมมารับข่าวสารของอาสาพัฒนาชุมชนกับความตระหนักพบว่า อายุ รายได้ ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และความตระหนักของอาสาพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่าความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อารี ปัญญากรณ์ (2535: 54-60) ทำการศึกษาเรื่อง ความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการสอบถามกลุ่มแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษารายงานสรุปได้ว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารในระดับสูง โดยกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ มีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ระดับการศึกษา ทักษะคิด ความรู้เรื่องพลาสติกกับอาหารและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อนุชิต อิศรมนต์ (2536: 86-90) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของคณะกรรมการสภาตำบลในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย ผลการศึกษาพบว่าประชากรส่วนใหญ่มีความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง ประชากรที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรและรับจ้าง มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำมาก กลุ่มที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำเจ้าพระยามีความตระหนักในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสียมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่ารายได้ของครอบครัวต่อเดือน และภูมิลำเนาอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความตระหนักในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย ส่วนอายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ประสบการณ์เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความตระหนักในเรื่องเดียวกัน

จินตนา เป็ยสวน (2538: 77,96-108) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติของแม่บ้านเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือนมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความรู้เรื่องดังกล่าวกับตัวแปร

พบว่าไม่แตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย แต่แตกต่างกันตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนในด้านความตระหนักแม่บ้านมีความตระหนักต่อปัญหาขยะมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่าไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยและการรับรู้ข่าวสาร แต่แตกต่างกันตามอายุ และพบว่าความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติของแม่บ้านเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จตุร ชุนทร (2539: 85-89) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความตระหนักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ และการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลอง มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในเชิงบวก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในระดับปานกลาง

อำพรณ จารุรัตน์ (2539: ก,54-60) ศึกษาเรื่อง ความตระหนักของอาสาสมัครสาธารณสุขในเรื่องมลพิษทางน้ำแม่กลอง : กรณีศึกษา อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครมีความตระหนักในเรื่องมลพิษทางน้ำโดยเฉลี่ยระดับต่ำ ความตระหนักเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรที่ศึกษาพบว่า อาสาสมัครที่มีเพศ อายุ รายได้ของครอบครัว ระยะห่างของการตั้งบ้านเรือนจากแม่น้ำ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องมลพิษทางน้ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอาสาสมัครที่มีระดับการศึกษา การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ และใช้น้ำจากแม่น้ำแม่กลองแตกต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องมลพิษทางน้ำแตกต่างกัน

ราชน พิมพา (2544: 52-62) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลมีความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติงานไม่ขึ้นอยู่กับ ตำแหน่ง และประสิทธิภาพการทำงาน แต่ขึ้นอยู่กับการได้รับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในเชิงบวก ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ

ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเป็นไปในเชิงบวก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตระหนัก พบว่ามีผู้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักในเรื่องต่าง ๆ มากมาย และกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาก็มีหลากหลายอาชีพ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป อาสาสมัคร ตลอดจนข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำการศึกษาถึงความตระหนักในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ตัวแปรที่ใช้ศึกษาสำหรับประชาชนและอาสาสมัคร ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแปรด้านอายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ความรู้ การรับรู้ข่าวสาร ส่วนตัวแปรที่ใช้ทำการศึกษาข้าราชการจะเป็นตัวแปรด้าน อายุ การศึกษา รายได้ ความรู้ การรับรู้ข่าวสาร สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน สำหรับในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการศึกษาถึงความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1- ชั้น 5 โดยใช้ตัวแปรความรู้ ทักษะคิด ประสบการณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เป็นตัวแปรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2.7.2 ตัวแปรทางประชากรที่เกี่ยวข้องกับความตระหนัก

ตัวแปรทางประชากรที่ผู้วิจัยคิดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยกระตุ้นได้แก่ ความรู้ ทักษะคิด และประสบการณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสาร และประเภทขององค์กร ได้แก่ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ได้เคยมีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความตระหนักในเรื่องอื่น ๆ ไว้ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าน่าที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

ความรู้

ตัวแปรความรู้เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนัก เพราะในขั้นตอนของการเกิดความตระหนักจะต้องเกิดการเรียนรู้และรับรู้ด้วย ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลได้มาจากการเรียนรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ รวมถึงคำแนะนำต่างๆ แล้วนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการที่บุคคลมีความรู้ที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้มีความนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล จากการศึกษาของ อารี ปัญญากรณ์ (2535: 60) ทำการศึกษาความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขต

กรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มแม่บ้านที่มีความรู้ในระดับสูง จะมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกมากกว่ากลุ่มแม่บ้านที่มีความรู้ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ จรูญ ชุนทรง (2539: 86) ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับความรู้มากมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับความรู้ปานกลางและความรู้ต่ำ แต่ไม่สอดคล้องกับ ศรีสุรางค์ เกษะนาถ (2542: 62) ที่ศึกษาการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันจะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

ทัศนคติ

จรูญ ชุนทรง (2539: 87) ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองใน จังหวัดนครปฐม พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีทัศนคติในระดับดี มีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่าสมาชิกสภาที่มีทัศนคติในระดับปานกลางและน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ อารี ปัญญากรณ์ (2535: 60) ศึกษาความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านที่มีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาของพลาสติกในระดับสูง จะมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมากกว่า แม่บ้านที่มีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาของพลาสติกในระดับต่ำ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมากจะมีความตระหนักในการจัดการขยะ

มูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

ประสบการณ์

ประสบการณ์ในการทำงานเป็นสิ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิด และสามารถในการทำงานได้อย่างหนึ่ง จากการศึกษาของ จรูญ ชุนทรง (2539: 88) เรื่องความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม พบว่าสมาชิกสภาที่มีประสบการณ์มากจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่าสมาชิกสภาที่มีประสบการณ์ปานกลางและน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศักดิ์ สุริยะเจริญ (2533: 93) ทำการศึกษา ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการศึกษาพบว่าปลัดอำเภอที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูง จะมีความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่า ปลัดอำเภอที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลางและต่ำ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ลิ้มวงศ์ (2545: 97) ศึกษาเรื่องความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำ กรณีศึกษาดำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์เกี่ยวกับโรคพิษสารหนูเรื้อรัง ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำ และไม่สามารถพยากรณ์ความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำได้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ประสบการณ์ในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

ประเด็นทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย

การเมืองท้องถิ่นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย ถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว จะทำให้การดำเนินงานได้ผลดียิ่งขึ้น แต่ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านนี้และเกิดปัญหาความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาผลประโยชน์ ปัญหาที่ดิน การขนส่งขยะมูลฝอย เป็นต้น และมีปัญหาทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยจะทำให้การ

จัดการขยะมูลฝอยได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร จากการค้นคว้าพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างประเด็นทางการเมืองกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยในครั้งนี้ว่าประเด็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องน้อย

ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย

ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยถือได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากปัญหาหนึ่ง ยิ่งถ้าขยะมูลฝอยมีขนาดความรุนแรงมาก จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน จากการศึกษาของ จงรักษ์ นิมพงษ์ศักดิ์ (2536: 134) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองอุดรธานีพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณขยะมูลฝอยนำออกมากำจัดต่อวันมากกว่า 5 กิโลกรัมขึ้นไป มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย มากกว่ากลุ่มอื่น

จึงนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่าความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความคิดเห็นต่อขนาด ความรุนแรงของปัญหา มาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาน้อย

การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

การรับรู้ข่าวสารมีส่วนสร้างความรู้และก่อให้เกิดความตระหนักเพิ่มมากขึ้นได้ จากการศึกษาของ ยูพิน ภาตะนันท์ (2542: 89) ศึกษาเรื่อง ความรู้และความตระหนักต่อการพัฒนาประชากรของกรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารในระดับสูงมีความความตระหนักต่อการพัฒนาประชากรมากกว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ สอดคล้องกับ จรูญ ชุนทรง (2539: 85) ศึกษาเรื่อง ความตระหนักของสมาชิกองค์การ

บริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารมากจะมีความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย สอดคล้องกับ อนุชิต อิศรมนต์ (2536: 90) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของคณะกรรมการสภาตำบลในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีการติดตามข่าวสารมากจะมีความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสียมากกว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีการติดตามข่าวสารน้อย แต่ไม่สอดคล้องกับอารี ปัญญากรณ์ (2535: 60) ที่ศึกษาเรื่องความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าแม่บ้านที่มีการรับรู้ข่าวสารต่ำมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกมากกว่าแม่บ้านที่มีการรับรู้ข่าวสารสูง และไม่สอดคล้องกับ ธวัชชัย สูดประเสริฐ (2539: 115) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และกรรมการสุขาภิบาลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารด้านขยะมูลฝอยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสาร จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันจะมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยน้อย

ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

กระทรวงมหาดไทยได้จัดองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น ชั้นในองค์การบริหารส่วนตำบลระบุถึงอัตรากำลังและตำแหน่งของการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดขององค์การมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์การ ซึ่งขนาดขององค์การที่เพิ่มขึ้นจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์การ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ศรีสุรางค์ เคะหนาค (2542: 62) ศึกษาเรื่องการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขพ.ศ.2535 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัด สุพรรณบุรี พบว่าชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขวัญฤทัย พรรณวิจารณ์ (2543: 140) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมือง พบว่าระดับชั้นของ

เทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม และไม่สอดคล้องกับ เกษร วงษ์วัฒนากิจ (2542: 139) ที่ทำการศึกษาถึงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น พบว่า ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาในครั้งนี้เห็นว่าชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต่ำ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2538-2539 จำนวน 27 แห่ง โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง น่าที่จะมีความห่วงใยเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม รวมทั้งความตั้งใจที่จะเข้ามาปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการแต่งตั้ง ทำการศึกษากลุ่มประชากรโดยวิธีการสำรวจสำมะโน (Census) โดยแบ่งเป็น

3.1.1 ประชากรเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ประธานกรรมการบริหาร หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 27 ราย (ตารางที่ 3.1)

3.1.2 ประชากรเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 365 ราย
2) คณะกรรมการบริหาร (รวมปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล)	จำนวน 108 ราย
รวม ประชากรเป้าหมายทั้งหมด	473 ราย (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มประชากรเป้าหมายและประชากรที่ศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-
ชั้น 5

ชั้นของ อบต.	จำนวน อบต. (แห่ง)	อำเภอ	รายชื่อ อบต.	ประชากรเป้าหมาย (คน)			รวมประชากรที่ศึกษา ทั้งหมด(คน)		
				สมาชิก	คณะ กรรมการ บริหารและ ปลัดอบต.	รวม	เชิง ปริมาณ	เชิงคุณ ภาพ	
1	3	วังน้อย	พะยอม	7	4	11	9	1**	
			ลำไทร	9	4	13	13	1**	
			อุทัย	21	4	25	24	1***	
2	3	บางปะอิน	คลองจิก	13	4	17	17	1**	
			“	เชียงรากน้อย	17	4	21	18	1**
			อุทัย	คานหาม	15	4	19	19	1*
3	4	บางปะอิน	บางกระสั้น	31	4	35	32	1**	
			วังน้อย	ชะแมบ	5	4	9	9	1**
			“	สนับทึบ	11	4	15	14	1**
			เสนา	บางนมโค	17	4	21	19	1***
4	7	นครหลวง	คลองสะแก	7	4	11	11	1*	
			บางปะอิน	บ้านเลน	7	4	11	10	1***
			“	บ้านหว่า	11	4	15	15	1**
			เสนา	สามกอ	13	4	17	15	1**
			ลาดบัวหลวง	สามเมือง	13	4	17	17	1**
			วังน้อย	วังจุฬา	7	4	11	11	1**
			“	วังน้อย	13	4	17	17	1***
5	10	ทำเรือ	ศาลาลอย	27	4	31	30	1*	
			นครหลวง	บ่อโพรง	11	4	15	15	1**
			“	ปากจั่น	9	4	13	13	1**
			บางปะอิน	บ้านโพ	15	4	19	17	1**
			บางปะหัน	ขวัญเมือง	5	4	9	9	1**
			“	พุดเตา	21	4	25	25	1**
			ภาชี	โคกม่วง	21	4	25	23	1**
			ภาชี	ระโสม	15	4	19	19	1**
			วังน้อย	บ่อตาโล่	17	4	21	20	1**

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มประชากรเป้าหมายและประชากรที่ศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5 (ต่อ)

ชั้นของ อบต.	จำนวน อบต. (แห่ง)	อำเภอ	รายชื่อ อบต.	ประชากรเป้าหมาย (คน)			รวมประชากรที่ศึกษา ทั้งหมด(คน)	
				สมาชิก	คณะกรรมการ บริหารและ ปลัดอบต.	รวม	เชิง ปริมาณ	เชิง คุณภาพ
		วังน้อย	หันตะเภา	7	4	11	10	1**
รวม	27	9 อำเภอ		365	108	473	451	27

ที่มา : กองราชการส่วนตำบล, 2543: 228-232

หมายเหตุ : การสัมภาษณ์เชิงลึก * หมายถึง ประชากรกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

** หมายถึง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

***หมายถึง ผู้รับผิดชอบงานด้านการกำจัดขยะมูลฝอย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง สถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล และประเภทขององค์การ ได้แก่ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภา และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคติในการจัดการขยะมูลฝอย ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย และขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ให้คะแนนแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของ Likert Scale มีข้อความที่ใช้วัด 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่ได้ติดตามเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน
ติดตามนาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ติดตามทุกเดือน	ให้คะแนน	3	คะแนน
ติดตามทุกสัปดาห์	ให้คะแนน	4	คะแนน
ทุกวัน	ให้คะแนน	5	คะแนน

การจัดกลุ่มคะแนนการรับรู้ข่าวสารแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การจัดกลุ่ม ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภา, 2525: 234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง การรับรู้ข่าวสารระดับสูง

คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง การรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง การรับรู้ข่าวสารระดับต่ำ

- คำถามด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดมี 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีตัวเลือกที่ถูกต้องหนึ่งตัวเลือก ในการให้คะแนนผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

นำคะแนนความรู้มาจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภา, 2525: 234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง ความรู้ระดับสูง

คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง ความรู้ระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง ความรู้ระดับต่ำ

โดยมีประเด็นคำถามจากการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

- ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)
- การลดปริมาณการทิ้งขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)

2) ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย

- ผลกระทบต่อสุขภาพ (ข้อที่ 3-5)
- ผลกระทบต่อชุมชน (ข้อที่ 6)
- ผลต่อสภาพเศรษฐกิจ (ข้อที่ 7)

3) การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

- ข้อควรคำนึงถึงในการเก็บขยะมูลฝอย (ข้อที่ 8)
- ลักษณะของภาชนะเก็บขยะมูลฝอย (ข้อที่ 9)
- ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขนาดและปริมาณของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย (ข้อที่ 10)

4) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

- วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชน (ข้อที่ 11)
- วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอันตราย (ข้อที่ 12)

5) การขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอย

- กรณีที่ต้องมีการขนถ่ายและการขนส่ง (ข้อที่ 13)
- รถเก็บขนขยะมูลฝอยสำหรับชุมชนหนาแน่น (ข้อที่ 14)

6) การนำกลับมาใช้ประโยชน์

- ประโยชน์ของการคัดแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 15)
- การแปรรูปขยะมูลฝอย (ข้อที่ 16)
- กลุ่มที่มีบทบาทในขบวนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (ข้อที่ 17)

7) การกำจัดขั้นสุดท้าย

- วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล (ข้อที่ 18)
- ขยะมูลฝอยประเภทที่ควรกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ (ข้อที่ 19)
- การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ฝังกลบ (ข้อที่ 20)
- วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผา (ข้อที่ 21)
- วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย (ข้อที่ 22)
- การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีที่เหมาะสม (ข้อที่ 23)
- การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาว (ข้อที่ 24)

8) อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. (ข้อที่ 25)

- คำถามด้านทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะของข้อความเป็นการเลือกตอบตามความคิดเห็น โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Scale) การให้คะแนนกำหนดตามลักษณะข้อความคือ เชิงเห็นด้วยหรือเชิงบวก (Favorable) และเชิงต่อต้านหรือเชิงลบ (Unfavorable) ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับทัศนคติ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
	คะแนน	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การจัดกลุ่มคะแนนระดับทัศนคติแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การจัดกลุ่ม ดังนี้(อนันต์ ศรีโสภา, 2525: 234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง ทัศนคติที่ต้องระดับสูง
 คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง ทัศนคติที่ต้องระดับปานกลาง
 คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง ทัศนคติที่ต้องระดับต่ำ

โดยมีประเด็นคำถามจากการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1) การทิ้งขยะมูลฝอย

- การทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่รกร้างว่างเปล่า (ข้อที่ 1)
- ผู้ที่สร้างขยะมูลฝอยควรเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)
- การเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 3)

2) ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย

- ผลกระทบต่อชุมชน (ข้อที่ 4)
- ผลกระทบต่อสุขภาพจิต (ข้อที่ 5)
- ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (ข้อที่ 6)
- ผลต่อเศรษฐกิจ (ข้อที่ 7)
- ผลต่อการท่องเที่ยว (ข้อที่ 8)

3) การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

- การเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 9)
- ความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะ (ข้อที่ 10)

4) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

- การเก็บรวบรวมโดยเอกชน (ข้อที่ 11)
- ประสิทธิภาพในการเก็บขน (ข้อที่ 12)

- วิธีการและเวลาในการเก็บขน (ข้อที่ 13)
 - 5) การขนถ่ายและการขนส่ง
 - เป็นหน้าที่ของประชาชน (ข้อที่ 14)
 - 6) การนำกลับมาใช้ประโยชน์
 - การแยกขยะมูลฝอยเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย (ข้อที่ 15)
 - การแยกขยะมูลฝอยไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน (ข้อที่ 16)
 - การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์ (ข้อที่ 17)
 - การหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (ข้อที่ 18)
 - ความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอย (ข้อที่ 19)
 - 7) การกำจัดขั้นสุดท้าย
 - การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย (ข้อที่ 20)
 - การกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ (ข้อที่ 21)
 - การกำจัดโดยวิธีการเผา (ข้อที่ 22)
 - การกำจัดโดยวิธีหมักทำปุ๋ย (ข้อที่ 23)
 - การมีส่วนร่วมจากประชาชน (ข้อที่ 24)
 - 8) หน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น (ข้อที่ 25)
- คำถามด้านประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีข้อคำถามที่ใช้วัด 5 ระดับด้วยกันคือ ทำทุกวัน ทำ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ทำ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ทำเดือนละ 1-2 ครั้ง และไม่เคยทำเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ทำทุกวัน	ให้คะแนน	5	คะแนน
3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	4	คะแนน
1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	3	คะแนน
เดือนละ 1-2 ครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

นำคะแนนเกี่ยวกับประสพการณ์มาจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภา, 2525: 234)

- คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง มีประสพการณ์ระดับสูง
- คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง มีประสพการณ์ระดับปานกลาง
- คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง มีประสพการณ์ระดับต่ำ

โดยมีประเด็นคำถามจากการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1) การทิ้งขยะมูลฝอย

- การชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)
- การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)
- การคัดแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 3)
- การเสนอให้มีการออกข้อบังคับห้ามทิ้งขยะมูลฝอย (ข้อที่ 4)

2) การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด

- การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย (ข้อที่ 5)

3) การนำกลับมาใช้ประโยชน์

- การแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 6)
- การดัดแปลงขยะมูลฝอยเพื่อนำมาใช้ใหม่ (ข้อที่ 7)
- การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด (ข้อที่ 8)
- การนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย (ข้อที่ 9)

4) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

- การสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย (ข้อที่ 10)
- การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อที่ 11)
- การเสนอแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย (ข้อที่ 12)
- การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อที่ 13)
- การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 14)
- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 15)
- การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น (ข้อที่ 16)

- ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะของข้อคำถามจะเป็นการเลือกตอบตามความคิดเห็น โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบวัดชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Likert's Scale) การให้คะแนนจะกำหนดตามลักษณะของข้อความ คือ ข้อความเห็นด้วยเชิงบวก ลักษณะข้อความจะเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองมาจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภณ, 2525: 234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้อสูง
 คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้อปานกลาง
 คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้อต่ำ
 โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

1) ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย (2ข้อ)

- การร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)
- ความขัดแย้งทางความคิดในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)
- การแบ่งพรรคแบ่งพวก (ข้อที่ 3)
- ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ (ข้อที่ 4)

2) ผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย (2 ข้อ)

- การแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ข้อที่ 5)
- ประโยชน์ในการหาเสียง (ข้อที่ 6)

3) การคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอยจากภาคเอกชน

- จากภาคเอกชน (ข้อที่ 7)

- ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ ลักษณะของข้อคำถามจะเป็นการเลือกตอบตามความคิดเห็น โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบวัดชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Likert's Scale) ลักษณะข้อความจะเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนเกี่ยวกับขนาดความรุนแรงของปัญหามาจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภณ, 2525: 234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง มีขนาดความรุนแรงสูง
 คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง มีขนาดความรุนแรงปานกลาง
 คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง มีขนาดความรุนแรงต่ำ

โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ

- 1) ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ (ข้อ 1)
- 2) ผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยด้านต่างๆ (ข้อ 2)
- 3) ความรุนแรงด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (ข้อ 3)
- 4) ความรุนแรงด้านการขนถ่ายและการขนส่ง (ข้อ 4)
- 5) ความรุนแรงด้านการกำจัดขยะมูลฝอย (ข้อ 5)
- 6) ความรุนแรงด้านการบริหารงาน (ข้อ 6)
- 7) ความรุนแรงด้านความร่วมมือจากประชาชน (ข้อ 7)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยแบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ คละกันไป โดยใช้แบบประเมินค่า และกำหนดค่านำหนักของระดับความตระหนักโดยยึดหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความตระหนัก	คำถามเชิงบวก คะแนน	คำถามเชิงลบ คะแนน
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

นำคะแนนความตระหนักมาจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (อนันต์ ศรีโสภณ, 2525:

234)

คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า หมายถึง ความตระหนักระดับสูง
 คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 หมายถึง ความตระหนักระดับปานกลาง
 คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า หมายถึง ความตระหนักระดับต่ำ

โดยมีประเด็นคำถามซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

- 1) ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม
 - ด้านมลพิษทางอากาศ (ข้อ 1)

- ด้านมลพิษทางน้ำ (ข้อ 2)
 - ด้านมลพิษต่อดิน (ข้อ 3)
 - ด้านทัศนียภาพและความสง่างาม (ข้อ 4)
 - ด้านการท่องเที่ยว (ข้อ 5)
- 2) ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ
- สุขภาพกาย (ข้อ 6)
 - สุขภาพจิต (ข้อ 7)
- 3) ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อ
- ด้านเศรษฐกิจ
- การนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่เป็นการเพิ่มรายได้ (ข้อ 8)
 - การผลิตกระดาษรีไซเคิล (ข้อ 9)
 - การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ (ข้อ 10)
 - การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ Refill (ข้อ 11)
- 4) ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- การแยกขยะมูลฝอยเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย (ข้อ 12)
 - การแยกขยะมูลฝอยควรเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของเก่า (ข้อ 13)
 - การลดปริมาณขยะมูลฝอย (ข้อ 14)
 - การเก็บขนขยะมูลฝอย (ข้อ 15)
 - ประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง (ข้อ 16)
 - การกำจัดขยะมูลฝอยควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ (ข้อ 17)
 - สภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย (ข้อ 18)
- 5) ความตระหนักด้านการให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์
- การรณรงค์ (ข้อ 19)
 - การประชาสัมพันธ์ป้องกัน (ข้อ 20)
- 6) ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม
- ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อ 21)
- 7) ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย
- การใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ (ข้อ 22)
 - การใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ (ข้อ 23)

ในการที่แบบวัดความรู้ ทักษะคิด ประสพการณ์ ประเด็นทางการเมือง ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย และแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย มีจำนวนข้อคำถามในแต่ละประเด็นไม่เท่ากัน เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละส่วนจะมีปริมาณ และลำดับความสำคัญแตกต่างกัน โดยข้อคำถามของแต่ละแบบวัดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษาแล้ว ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนจะกำหนดให้ตามจำนวนข้อของแต่ละประเด็น แล้วนำคะแนนมารวมเป็นภาพรวมของแบบวัดแต่ละแบบ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านขยะมูลฝอย

เพื่อเป็นการนำเสนอรายงานเสริมจากรายละเอียดการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ประธานกรรมการบริหาร หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามที่จะสัมภาษณ์แบบเจาะลึกให้ครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลคุณภาพที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีประเด็นหลักๆ ที่สัมภาษณ์ดังนี้

- สภาพปัญหาด้านขยะมูลฝอยในพื้นที่ปัจจุบัน
- การเรียงลำดับปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ปัญหาขยะมูลฝอยถูกจัดลำดับไว้ลำดับที่เท่าไร
- บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะมูลฝอย
- การบังคับใช้กฎหมาย/การออกข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
- นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันและในอนาคต
- ประเด็นทางการเมืองและประเด็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้ว ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาความชัดเจน ความถูกต้องในการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหา

3.3.2 การตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบ (Pre – test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่

ศึกษา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ตั้งขึ้นปี 2540 ขึ้นไป จำนวน 30 คน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537: 108) ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มี องค์การบริหารส่วนตำบลครบทั้ง 5 ชั้น มีสภาพพื้นที่และลักษณะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพ ดังนี้

1) หาประสิทธิภาพของแบบวัดความรู้

1.1) การหาระดับความยากง่าย (Difficult Level) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power)

นำแบบวัดความรู้ มาให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดเป็น 0 คะแนน จากนั้นรวมคะแนนทุกข้อของแต่ละคน และนำคะแนนมาเรียงจากสูงสุด จนถึงผู้ได้คะแนนต่ำสุด โดยนับจากผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลงมา ร้อยละ 27 และนับจากผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุดขึ้นไป ร้อยละ 27 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ แล้วนำมาวิเคราะห์หาระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537:107)

$$\text{ค่าระดับความยากง่าย (P)} = \frac{P_H + P_L}{2n}$$

$$\text{ค่าอำนาจจำแนก (r)} = \frac{P_H - P_L}{n}$$

เมื่อ n = จำนวนคนในกลุ่มคะแนนสูงหรือต่ำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

P = ระดับความยากง่าย

r = ค่าอำนาจจำแนก

P_H = จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง (ร้อยละ 27)

P_L = จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ (ร้อยละ 27)

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อความด้านความรู้ ผู้วิจัยจะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีระดับความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 129-130) หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า มีข้อที่มีค่าความยากง่ายผ่านเกณฑ์ 17 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ 8 ข้อ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

1.2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

เมื่อได้ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกแล้ว นำไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตร KR-20 (Kuder-Richardson Formula) ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 123-124)

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น } r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	p	=	สัดส่วนของผู้ตอบถูกแต่ละข้อ
	q	=	สัดส่วนของผู้ตอบผิดแต่ละข้อ
	S^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ข้อคำถามของแบบวัดความรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้ ควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2540: 132) หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยเท่ากับ 0.70 (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

2) การหาประสิทธิภาพของแบบวัดทัศนคติ และแบบวัดความตระหนัก

2.1) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power)

ในกรณีที่เป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มาทำการตรวจให้คะแนน โดยถ้าเป็นข้อความเชิงบวกจะให้คะแนน 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ แต่ถ้าเป็นข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน จากนั้นรวมคะแนนแบบวัดทัศนคติของแต่ละคน แล้วนำมาเรียงลำดับคะแนนจากมากที่สุดไปจนถึงคะแนนน้อยที่สุด แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำด้วยสูตร T-test (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 132)

$$\text{ค่าอำนาจจำแนก } (t) = \frac{X_H - X_L}{\frac{\sqrt{S_H^2 + S_L^2}}{n}}$$

$$X = \frac{\sum fx}{N}$$

$$S^2 = \frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	n	=	จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน
	X_H	=	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนสูง
	X_L	=	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนต่ำ
	S_H^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มคะแนนสูง
	S_L^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มคะแนนต่ำ

ข้อความที่ใช้วัดทัศนคติและความตระหนักที่ดี เหมาะสม ต้องมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 132) หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ 8 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ 18 ข้อ และแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่ามีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ 17 ข้อและไม่ผ่านเกณฑ์ 6 ข้อ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

2.2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

พิจารณาข้อความวัดทัศนคติและความตระหนักที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป นำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alfa) ของครอนบาช (Cronbach) โดยมีสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 126)

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น } (\alpha) = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	=	ค่าความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อคำถามทั้งหมด
	S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนระหว่างข้อ
	S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติ และความตระหนักที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้ ควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป สำหรับแบบวัดทัศนคติและแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าอำนาจจำแนก 0.70 และ 0.90 ตามลำดับ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

3.3.3 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด และประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการแจกแบบสอบถามให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในวันประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2545 ถึงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545 ได้ประชากรที่ศึกษาจำนวน 451 ราย จากประชากรเป้าหมาย 473 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.35

3.4.3 สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งด้วยตนเองในระหว่างการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 27 ราย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับมาแล้ว จึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดแล้วนำไปลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code book) ที่สร้างขึ้น หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปวิเคราะห์ และประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะขององค์กร ซึ่งสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าต่ำสุด(Minimum) ค่าสูงสุด(Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D)

3.6.2 สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistics) สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance :ANOVA)

และวิธีการจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA) เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรจำนวน 451 ราย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จากผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทำการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 11 ส่วน ดังนี้

- 4.1 การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง สถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล และประเภทขององค์กร
- 4.3 การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.5 ทักษะคติในการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.6 ประสิทธิภาพด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.7 ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.8 ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย
- 4.9 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย
- 4.10 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5
- 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

4.1 การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1.1 ความสำคัญของปัญหาด้านขยะมูลฝอยในพื้นที่

เมื่อกำหนดให้ความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยมีความสำคัญในลำดับ 1-10 เมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ ในตำบล พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 2 จะให้ความสำคัญกับปัญหา

ด้านขยะมูลฝอยอยู่ในลำดับที่ 1-2 ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 และชั้น 4 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาประมาณลำดับที่ 5-6 จนถึงลำดับที่ 8-10 ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 จะให้ความสำคัญกับปัญหาด้านขยะมูลฝอยอยู่ในลำดับที่ 9-10 จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว จะให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต้น ๆ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังไม่ได้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย จะให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในลำดับท้าย ๆ ลักษณะของขยะมูลฝอยส่วนใหญ่จะเป็นขยะมูลฝอยชุมชน จำพวก เศษกระดาษ ถุงพลาสติก เศษอาหาร เป็นต้น

4.1.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะมูลฝอย

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น ในการจัดการขยะมูลฝอยมีความแตกต่างกันดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ที่ศึกษาทั้งหมดจะมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ การจัดหาถังขยะมูลฝอยบริการให้กับประชาชน การจัดเก็บการขนย้าย โดยจะมีรถเก็บขยะมูลฝอยประมาณ 2 คัน เป็นแบบเปิดข้างเทท้าย และแบบอัดท้าย และมีการกำจัดขั้นสุดท้ายโดยวิธีการฝังกลบทั้งที่จัดการในพื้นที่ของตนเอง และการนำไปกำจัดในพื้นที่อื่นโดยเสียค่าบริการให้กับเจ้าของพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ส่วนใหญ่จะมีการจัดหาถังขยะมูลฝอยเพื่อบริการให้กับประชาชน มีการจัดเก็บและขนย้ายขยะมูลฝอย มีรถเก็บขยะมูลฝอยประมาณ 1 คัน เป็นประเภทรถ 6 ล้อแบบอัดท้าย หรือรถบรรทุก และนำไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบในพื้นที่ที่เช่าจากหน่วยงานอื่น โดยเสียค่าบริการเป็นรายเดือน

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 เกือบทั้งหมดยังไม่มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย จะให้ชุมชนบริหารจัดการเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดสร้างเตาเผาขยะมูลฝอยให้กับชุมชน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว จะมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยนำไปทิ้งในที่สาธารณะของตำบล และกำจัดโดยวิธีการฝังกลบแต่เป็นบ่อที่ยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ส่วนใหญ่ยังไม่มีการดำเนินการจัดเก็บเช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 โดยส่วนใหญ่ประชาชนจะดำเนินการกันเอง มีการจัดหาถังขยะมูลฝอยให้กับชุมชนบางแห่ง สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้วจะมีรถเก็บขยะมูลฝอยประมาณ 1 คัน เป็นรถแบบเปิดข้างเทท้าย และมีการกำจัดโดยวิธีการ

ฝั่งกลบแต่ยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง ที่ได้นำขยะมูลฝอยไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลเมืองเสนา

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 เกือบทั้งหมดยังไม่มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลให้ชาวบ้านจัดการกันเอง โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสร้างเตาเผาขยะมูลฝอยให้ แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งที่มีรถเก็บขยะมูลฝอยตามหมู่บ้าน แต่ต้องไปจ้างหน่วยงานอื่นกำจัดเพราะยังไม่มีสถานที่กำจัดเป็นของตนเอง

4.1.3 การบังคับใช้กฎหมาย/การออกข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว จะมีการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายค่าบริการรายเดือน สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังไม่มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย จะยังไม่มีการออกข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

4.1.4 นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันและในอนาคต

นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันและในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีแผนจัดหาพื้นที่ทิ้งขยะมูลฝอยใหม่เป็นของตนเอง มีแผนงานที่จะจัดซื้อรถขยะมูลฝอยเพิ่มเติม และมีแผนงานให้ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยให้ประชาชนทราบ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีแผนงานที่จะจัดหารถขยะมูลฝอยเพิ่มเติม

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 ส่วนใหญ่มีแผนงานที่จะจัดซื้อรถเก็บขยะมูลฝอย แต่มีบางแห่งที่ไม่มีแผนงาน เพราะชุมชนไม่ต้องการให้มีรถเก็บขยะมูลฝอย แต่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งมีแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องขยะมูลฝอยกับประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 ทุกแห่งมีแผนงานระยะยาวที่จะจัดซื้อรถเก็บขยะมูลฝอยและหาพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยเป็นของตนเอง

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ที่ยังไม่มียังไม่มีรถเก็บขยะมูลฝอยมีแผนที่จะจัดซื้อรถเก็บขยะมูลฝอย และจัดสร้างเตาเผาขยะมูลฝอยเพิ่มเติมในบางพื้นที่ และทุกแห่งมีแผนงานให้ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยให้กับประชาชนทราบ

4.1.5 ประเด็นทางการเมืองและประเด็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นทางการเมืองและประเด็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย ในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจะมีปัญหาแตกต่างกันไป เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 บางแห่งเคยมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาด้านกลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยที่บ่อขยะบริเวณสนามกอล์ฟ แต่ต่อมาถูกผู้ใหญ่ในระดับจังหวัดขอร้องให้เลิกใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าว ปัจจุบันจึงเลิกใช้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 เคยมีเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์จากการเก็บค่าขยะมูลฝอย จนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถูกย้ายออกจากพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีการนำขยะมูลฝอยไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเทศบาลเมืองเสนา และอนุญาตให้รถเก็บขยะมูลฝอยจากที่อื่นขนขยะมูลฝอยเข้ามาทิ้งยังศูนย์ดังกล่าวด้วย จากการที่ผู้วิจัยเข้าร่วมประชุมในวันประชุมสภาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ เพราะมีปัญหาารถเก็บขยะมูลฝอยทำขยะมูลฝอยหล่นตามทาง และมีการโต้เถียงกันระหว่างคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ ก็มีเรื่องร้องเรียนบ้างแต่ไม่รุนแรงมากนัก องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดการแก้ปัญหาได้

4.1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย จากการสัมภาษณ์พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีปัญหาด้านการขาดความร่วมมือจากประชาชน ด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยไม่ทั่วถึง ด้านสถานที่ในการจัดการขยะมูลฝอย และด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีปัญหาด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และสถานที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีปัญหาด้านสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ด้านงบประมาณ ความร่วมมือจากชุมชน และชุมชนยังไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีปัญหาด้านสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และชุมชนยังไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย

ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีปัญหาด้านชุมชนยังไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านขาดแคลนงบประมาณ ด้านสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และปัญหาด้านประชาชนให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสาธารณสุขมากกว่าปัญหาด้านขยะมูลฝอย

4.2 ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จำนวน 451 ราย มีดังนี้

4.2.1 เพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 83.6 เพศหญิง ร้อยละ 16.4 โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีเพศชายมากที่สุด ร้อยละ 90.1 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีเพศชายน้อยที่สุด ร้อยละ 80.0

4.2.2 อายุ เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 4 มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 และร้อยละ 35.6 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 5 มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 ร้อยละ 41.3 และร้อยละ 44.6 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นจะมีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปีมากที่สุด มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.5 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเท่ากับ 26 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุเท่ากับ 79 ปี

4.2.3 ระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 และร้อยละ 32.0 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 4 และชั้น 5 มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.5 ร้อยละ 33.7 และร้อยละ 39.5 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.6

4.2.4 อาชีพ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ประกอบอาชีพเกษตรกร และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และชั้น 4 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.5 และร้อยละ 38.6 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 ประกอบอาชีพรับจ้างและบริการ คิดเป็นร้อยละ 26.7 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 30.5 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 30.6

4.2.5 สถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 ที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 6.0 ตำแหน่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 5.3 ตำแหน่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 10.4 ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ร้อยละ 63.9 ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 5.8 และดำรงตำแหน่งอื่น ๆ เช่น ตำแหน่งรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 8.6

4.2.6 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 4 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.8 ร้อยละ 63.5 ร้อยละ 76.0 และร้อยละ 31.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.9 โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยที่สุดเท่ากับ 1 ปี มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากที่สุดเท่ากับ 7 ปี

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนทั้งหมด	46	100	52	100	75	100	101	100	177	100	451	100
เพศ												
ชาย	39	84.8	44	84.6	65	86.7	91	90.1	138	80.0	377	83.6
หญิง	7	15.2	8	15.4	10	13.3	10	9.9	39	20.0	74	16.4
อายุ												
ไม่เกิน 29 ปี	1	2.2	1	1.9	1	1.3	0	0.0	6	3.4	9	2.0
30-39 ปี	16	34.8	15	28.8	18	24.0	36	35.6	49	27.7	134	29.7
40-49 ปี	7	15.2	20	38.5	31	41.3	31	30.7	79	44.6	168	37.2
50-59 ปี	9	19.6	7	13.5	22	29.4	26	25.7	22	12.4	86	19.1
60 ปี ขึ้นไป	13	28.2	9	17.3	3	4.0	8	8.0	21	11.9	54	12.0
Mean = 45.46 S.D. = 10.02 Min. = 26.0 Max. = 79.0												

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา												
ประถมศึกษา	13	28.3	19	36.5	20	26.7	34	33.7	70	39.5	156	34.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	30.4	6	11.5	24	32.0	30	29.7	40	22.6	114	25.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	17.4	13	25.0	13	17.3	22	21.8	27	15.3	83	18.4
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1	2.2	9	17.3	7	9.3	4	3.9	16	9.0	37	8.2
ปริญญาตรี	10	21.7	2	3.8	7	9.3	10	9.9	17	9.6	46	10.2
ปริญญาโท	0	0.0	1	2.1	2	2.7	1	1.0	0	0.0	4	0.9
อื่น ๆ	0	0.0	2	3.8	2	2.7	0	0.0	7	4.0	11	2.4
อาชีพ												
เกษตรกร	14	30.4	12	23.1	15	20.0	26	25.7	54	30.5	121	26.8
เลี้ยงสัตว์	0	0.0	0	0.0	1	1.3	0	0.0	0	0.0	1	0.2
รับจ้างและบริการ	10	21.7	13	25.0	20	26.7	24	23.8	34	19.2	101	22.4
ลูกจ้างบริษัทหรือองค์กร	1	2.2	5	9.5	11	14.7	3	3.0	10	5.6	30	6.7
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	14	30.4	16	30.8	19	25.3	39	38.6	50	28.2	138	30.6
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	8.8	3	5.8	4	5.3	1	1.0	15	8.5	26	5.8
รับราชการ	3	6.5	3	5.8	3	4.0	7	6.9	9	5.2	26	5.8
อื่น ๆ เช่น ข้าราชการบำนาญ	0	0.0	0	0.0	2	2.7	1	1.0	5	2.8	8	1.7
ตำแหน่งในปัจจุบัน												
ประธานกรรมการบริหาร	2	4.4	3	5.8	4	5.3	5	5.0	10	5.6	24	5.3
คณะกรรมการบริหาร	4	8.7	4	7.7	8	10.7	13	12.9	18	10.2	47	10.4
ปลัดฯ	3	6.5	3	5.8	4	5.3	7	6.9	9	5.2	26	5.8
สมาชิกสภา	30	65.2	36	69.2	48	64.0	59	57.4	116	65.5	288	63.9
ประธานสภา	3	6.5	3	5.8	4	5.3	7	6.9	10	5.6	27	6.0
อื่น ๆ เช่น รองประธานสภา	4	8.7	3	5.7	7	9.4	11	10.9	14	7.9	39	8.6
เลขาสภา												

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง												
1 ปี	1	2.2	2	3.8	1	1.3	5	5.0	5	2.8	14	3.2
2 ปี	1	2.2	0	0	3	4.1	28	27.7	94	53.1	126	27.9
3 ปี	22	47.8	33	63.5	57	76.0	32	31.7	36	20.3	180	39.9
4 ปี	0	0.0	2	3.8	3	4.0	9	8.9	5	2.8	19	4.2
5 ปี	3	6.5	3	5.8	0	0.0	6	5.9	10	5.6	22	4.9
6 ปี	3	6.5	0	0.0	1	1.3	5	5.0	25	14.1	34	7.5
7 ปี	16	34.8	12	23.1	10	13.3	16	15.8	2	1.3	56	12.4
Mean = 3.52 S.D. = 1.74 Min. = 1 Max. = 7												

4.3 การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย มีประเด็นที่ทำการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.3.1 การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย

เมื่อพิจารณาถึงการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารมากที่สุด ร้อยละ 5.3 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารน้อยที่สุด ร้อยละ 1.7 และผู้ที่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีผู้ที่ได้ติดตามข่าวสารมากที่สุด ร้อยละ 98.3 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีผู้ที่ได้ติดตามข่าวสารน้อยที่สุด ร้อยละ 94.7 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ร้อยละ 96.9 (ตารางที่ 4.2) และเมื่อพิจารณาจากแหล่งที่ได้รับข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 – ชั้น 5 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 56.9 (ตารางที่ 4.2)

4.3.2 ความถี่ในการติดตามข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับความถี่นานๆ ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และ ชั้น 5 มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับติดตามทุกสัปดาห์มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับติดตามทุกสัปดาห์มากที่สุดร้อยละ 42.6 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารในระดับติดตามทุกสัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ 34.1 (ตารางที่ 4.2)

4.3.3 การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในรอบปีที่ผ่านมาเลยมากที่สุด ร้อยละ 76.0 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในรอบปีที่ผ่านมาเลยน้อยที่สุด ร้อยละ 61.4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เคยรับการประชุม/อบรม/สัมมนา เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีมากที่สุด ร้อยละ 38.6 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีผู้ที่เคยรับการประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด ร้อยละ 24.0 โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีผู้ที่สมัครเข้ารับการอบรมมากที่สุด ร้อยละ 55.6 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีผู้ที่เข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาโดยหน่วยงานเป็นผู้จัดส่งไปมากที่สุดร้อยละ 74.4 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาถึงร้อยละ 68.1 และเคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนา ร้อยละ 31.9 (ตารางที่ 4.2)

4.3.4 แหล่งที่ควรทำการเผยแพร่ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของสื่อที่มีความเหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เห็นว่าควรมีการเผยแพร่ผ่านทางหอกระจายข่าวเหมาะสมที่สุด ร้อยละ 23.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 - ชั้น 5 เห็นว่าควรมีการเผยแพร่ผ่านโทรทัศน์มากที่สุด และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเผยแพร่ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 41.5 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนทั้งหมด	46	100	52	100	75	100	101	100	177	100	451	100
1.การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย												
- ไม่ได้ติดตามเลย	1	2.2	1	1.9	4	5.3	5	4.9	3	1.7	14	3.1
- ติดตาม	45	97.8	51	98.1	71	94.7	96	95.1	174	98.3	437	96.9
2.ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย												
- ติดตามทุกวัน	1	2.2	1	1.9	4	5.3	4	4.0	5	2.8	15	3.3
- ติดตามทุกสัปดาห์	10	21.7	20	38.5	25	33.3	43	42.6	56	31.6	154	34.1
- ติดตามทุกเดือน	8	17.4	10	19.2	11	14.7	14	13.8	38	21.5	81	18.0
- ติดตามนาน ๆ ครั้ง	19	41.3	13	25.0	20	26.7	27	26.7	44	24.9	123	27.3
- ไม่ได้ติดตามเลย	8	17.4	8	15.4	15	20.0	13	12.9	34	19.2	78	17.3
3.การเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการขยะ												
- ไม่เคย	33	71.7	32	61.5	57	76.0	62	61.4	123	69.5	307	68.1
- เคย	13	28.3	20	38.5	18	24.0	39	38.6	54	30.5	144	31.9
โดยวิธี												
- สัมผัสเข้ารับการอบรม	4	30.8	10	50.0	10	55.6	10	25.6	21	38.9	55	38.2
- หน่วยงานเป็นผู้จัดสั่ง	9	69.2	10	50.0	8	44.4	29	74.4	33	61.1	89	61.8

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของแหล่งที่รับข้อมูลข่าวสารเรียงตามลำดับ (1)-(3)

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล															รวม			
	ชั้น 1			ชั้น 2			ชั้น 3			ชั้น 4			ชั้น 5			(1)	(2)	(3)	
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	
(1) แหล่งที่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย																			
1) หนังสือพิมพ์	44.4	8.9	11.1	5.9	29.4	25.5	26.8	21.1	21.1	30.2	10.4	24.0	25.9	19.5	21.3	26.5	17.8	21.3	21.3
2) วิทยุ	0.0	13.3	6.7	0.0	7.8	3.9	1.4	8.5	12.7	0.0	14.6	10.4	5.2	13.2	12.1	2.3	12.1	10.3	10.3
3) โทรทัศน์	28.9	28.9	13.3	56.9	9.8	13.7	46.5	23.9	4.2	31.3	29.2	11.5	36.8	25.9	12.6	38.7	24.7	11.2	11.2
4) วารสาร	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	8.5	1.0	2.1	1.0	0.6	0.6	4.0	0.5	0.9	3.4	3.4
5) เอกสารทางราชการ	6.7	15.6	15.6	9.8	19.6	9.8	4.2	5.6	21.1	17.7	5.2	17.7	5.2	14.4	16.7	8.5	11.7	16.7	16.7
6) জন.ท.ทางราชการ	6.7	13.3	33.3	3.9	19.6	11.8	7.0	19.7	14.1	4.2	18.8	7.3	11.5	11.5	15.5	7.8	15.6	14.9	14.9
7) หอกระจายข่าว	6.7	4.4	4.4	3.9	9.8	15.7	4.2	9.9	7.0	4.2	15.6	4.2	6.9	4.6	8.0	5.5	8.5	7.6	7.6
8) เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน	6.7	15.6	13.3	19.6	3.9	19.6	9.9	9.9	11.3	10.4	4.2	24.0	8.0	10.3	9.8	10.1	8.7	14.6	14.6
ไม่ตอบ	2.2	2.2	2.2	1.9	1.9	1.9	5.3	5.3	5.3	4.9	4.9	4.9	1.7	1.7	1.7	3.1	3.1	3.1	3.1

หมายเหตุ: (1) (2) (3) หมายถึง ลำดับที่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของแหล่งที่ควรทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรียงตามลำดับ(1)-(3)

ตัวแปรที่ศึกษา	ขั้นตอนการบริหารส่วนตำบล															รวม			
	ชั้น 1			ชั้น 2			ชั้น 3			ชั้น 4			ชั้น 5			(1)	(2)	(3)	
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	
4.แหล่งที่ควรทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย																			
1) วิทูร	15.7	2.3	9.3	13.5	9.8	3.9	10.7	4.2	15.9	13.9	5.3	8.6	18.1	9.2	7.8	15.1	6.9	9.0	
2) โทรทัศน์	17.4	20.5	2.3	48.1	9.8	5.9	57.3	9.9	2.9	48.5	13.8	4.3	35.0	17.8	6.0	41.5	15.0	4.7	
3) หนังสือพิมพ์	6.5	11.4	16.3	9.6	35.3	13.7	0.0	36.6	8.7	5.0	30.9	26.9	3.4	19.0	22.2	4.2	25.6	19.4	
4) นิตยสาร	2.2	4.5	0.0	3.8	0.0	5.9	0.0	0.0	5.8	0.0	5.3	2.2	1.1	2.3	4.2	1.1	2.5	3.8	
5) หอกระจายข่าว	23.9	6.8	9.3	5.8	17.6	13.7	12.0	9.9	11.6	18.8	13.8	20.4	14.1	11.5	13.2	14.9	12.0	14.2	
6) ผู้ใหญ่บ้าน	2.2	25.0	4.7	1.9	3.9	21.6	4.0	5.6	13.0	5.9	12.8	8.6	6.8	9.2	13.2	5.1	10.4	12.3	
7) กรรมการหมู่บ้าน	2.2	9.1	9.3	1.9	11.8	2.0	0.0	5.6	4.3	1.0	6.4	2.2	2.3	5.7	4.2	1.6	6.9	4.0	
8) জন.ท.ทางราชการ	6.5	2.3	14.0	1.9	0.0	2.0	4.0	4.2	14.5	1.0	2.1	6.5	3.4	9.2	7.8	3.1	5.1	8.5	
9) องค์กรเอกชน	0.0	0.0	2.3	0.0	0.0	3.9	1.3	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	1.2	0.2	0.5	1.4	
10) เพื่อนบ้าน	4.3	0.0	4.7	3.8	3.9	5.9	0.0	2.8	4.3	0.0	0.0	2.2	1.7	0.6	4.8	1.6	1.2	4.3	
11) ญาติพี่น้อง	0.0	0.0	2.3	0.0	0.0	2.0	5.3	1.4	0.0	0.0	1.1	1.1	0.0	0.6	0.6	0.9	0.7	0.9	
12) เพื่อนร่วมงาน	0.0	11.4	20.9	0.0	5.9	7.8	0.0	7.0	10.1	0.0	3.2	3.2	1.1	6.9	4.8	0.4	6.5	7.3	
13) สถาบันการศึกษา	0.0	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.8	5.8	0.0	1.1	1.1	2.3	0.6	3.6	0.9	1.4	2.6	
14) การเข้าร่วมประชุม/อบรม	19.6	2.3	4.7	9.6	2.0	11.8	4.0	9.9	1.4	5.9	4.3	12.9	10.7	6.3	6.6	9.3	5.5	7.6	
ไม่ตอบ	0.0	4.3	6.5	0.0	2.0	1.9	1.3	5.3	8.0	0.0	6.9	7.9	0.0	1.7	5.6	0.2	3.8	6.2	

หมายเหตุ: (1) (2) (3) หมายถึง ลำดับที่ของแหล่งที่ต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

4.3.5 ระดับการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

เมื่อประเมินระดับการรับรู้ข่าวสารของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 โดยการรวมคะแนนความถี่ในการติดตามข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย มาทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มเพื่อวัดระดับการรับรู้ข่าวสาร เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับการรับรู้ข่าวสารที่ได้กำหนดไว้ คือ

ระดับการรับรู้ข่าวสารต่ำ คือ มีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

(< 13 คะแนน)

ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง คือ มีคะแนนร้อยละ 50-75 ของคะแนนเต็ม

(14-18 คะแนน)

ระดับการรับรู้ข่าวสารสูง คือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

(>19 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 3 และ ชั้น 5 มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 58.7 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนน้อยที่สุด ร้อยละ 41.3 ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 46.5 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 45.2 (ตารางที่ 4.5) ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย												
- กลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารต่ำ (1-2 คะแนน)	11	23.9	21	40.4	29	38.7	47	<u>46.5</u>	61	34.5	169	37.5
- กลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารปานกลาง (3-4 คะแนน)	27	<u>58.7</u>	23	<u>44.2</u>	31	<u>41.3</u>	41	40.6	82	<u>46.3</u>	204	<u>45.2</u>

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล										รวม	
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 3		ชั้น 4		ชั้น 5			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- กลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารสูง (5 คะแนน)	8	17.4	8	15.1	15	20.0	13	12.9	34	19.2	78	17.3
รวม	46	100	52	100	75	100	101	100	177	100	451	100
Mean.= 3.21		S.D.= 1.18		Min.= 1		Max.= 5						

หมายเหตุ : ชิดเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด

4.4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

การวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความรู้รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ (25 คะแนน) ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย 2 ข้อ (2 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย 5 ข้อ (5 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 3 ข้อ (3 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย 2 ข้อ (2 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและการขนส่ง 2 ข้อ (2 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ 3 ข้อ (3 คะแนน) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขั้นสุดท้าย 8 ข้อ (8 คะแนน) และแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอำนาจในการจัดการขยะมูลฝอย 1 ข้อ (1 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ย 15.08 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 24 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ คือ

ระดับความรู้ต่ำ คือ มีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม (< 13 คะแนน)

ระดับความรู้ปานกลาง คือ มีคะแนนร้อยละ 50-75 ของคะแนนเต็ม (14-18 คะแนน)

ระดับความรู้สูง คือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม (>19 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1- ชั้น 5 มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลางมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 53.3 และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนน้อยที่สุด ร้อยละ 43.5 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1-5

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวม (25 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (< 13 คะแนน)	34.8	30.8	17.3	37.6	40.1	34.1
ความรู้ปานกลาง (14-18 คะแนน)	43.5	48.1	53.3	39.6	46.9	46.1
ความรู้สูง (>19 คะแนน)	21.7	21.2	29.3	22.8	13.0	19.7
Mean = 15.08 S.D. = 3.89 Min. = 0 Max. = 24						
-ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย						
ความรู้ต่ำ (0 คะแนน)	13.0	13.5	8.0	7.9	8.5	9.3
ความรู้ปานกลาง (1 คะแนน)	50.0	51.9	29.3	48.5	55.4	48.6
ความรู้สูง (2 คะแนน)	37.0	34.6	62.7	43.6	36.2	42.1
Mean.= 1.33 S.D.= 0.64 Min.= 0 Max.= 2						
-ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย (5 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (< 2 คะแนน)	26.1	28.8	22.7	19.8	28.2	25.3
ความรู้ปานกลาง (3 คะแนน)	32.6	32.7	22.7	40.6	30.5	31.9
ความรู้สูง (>4 คะแนน)	41.3	38.5	54.7	39.6	41.2	42.8
Mean.= 3.21 S.D.= 1.16 Min.= 0 Max.= 5						
-ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (3 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (< 1 คะแนน)	43.5	28.8	26.7	40.6	36.7	35.7
ความรู้ปานกลาง (2 คะแนน)	41.3	42.3	52.0	40.6	44.6	44.3
ความรู้สูง (3 คะแนน)	15.2	28.8	21.3	18.8	18.6	20.0
Mean = 1.77 S.D. = 0.85 Min. = 0 Max. = 3						
-ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (2 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (0 คะแนน)	15.2	13.5	5.3	10.9	15.3	12.4
ความรู้ปานกลาง (1 คะแนน)	41.3	28.8	28.0	32.7	38.4	34.6
ความรู้สูง (2 คะแนน)	43.5	57.7	66.7	56.4	46.3	53.0
Mean = 1.41 S.D. = 0.70 Min. = 0 Max. = 2						

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1-5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
-ความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและการ ขนส่งขยะมูลฝอย (2 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (0 คะแนน)	8.7	23.1	21.3	26.7	<u>44.1</u>	30.4
ความรู้ปานกลาง (1 คะแนน)	<u>54.3</u>	<u>46.2</u>	36.0	<u>50.5</u>	36.7	<u>42.6</u>
ความรู้สูง (2 คะแนน)	37.0	30.8	<u>42.7</u>	22.8	19.2	27.1
Mean = 0.97 S.D. = 0.76 Min. = 0 Max. = 2						
-ความรู้เกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ ประโยชน์ (3 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (< 1 คะแนน)	37.0	28.8	20.0	35.6	23.7	27.7
ความรู้ปานกลาง (2 คะแนน)	<u>47.8</u>	<u>40.4</u>	<u>53.3</u>	<u>45.5</u>	<u>53.7</u>	<u>49.7</u>
ความรู้สูง (3 คะแนน)	15.2	30.8	26.7	18.8	22.6	22.6
Mean = 1.89 S.D. = 0.82 Min. = 0 Max. = 3						
-ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ขั้นสุดท้าย (7 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (< 3 คะแนน)	26.1	<u>44.2</u>	28.0	39.6	<u>55.4</u>	43.0
ความรู้ปานกลาง (4-5 คะแนน)	<u>67.4</u>	42.3	<u>57.3</u>	<u>49.5</u>	35.0	<u>46.1</u>
ความรู้สูง (> 6 คะแนน)	6.5	13.5	14.7	10.9	9.6	10.9
Mean = 3.78 S.D. = 1.43 Min. = 0 Max. = 7						
-ความรู้เกี่ยวกับอำนาจในการจัดการขยะ มูลฝอย (1 คะแนน)						
ความรู้ต่ำ (0 คะแนน)	19.6	19.2	17.3	33.7	30.5	26.6
ความรู้สูง (1 คะแนน)	<u>80.4</u>	<u>80.8</u>	<u>82.7</u>	<u>66.3</u>	<u>69.5</u>	<u>73.4</u>
Mean = 0.73 S.D. = 0.44 Min. = 0 Max. = 1						

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละ
ประเด็นคำถาม สามารถสรุปได้ดังนี้

4.4.1 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 4 และ ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูงมากที่สุด (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึง ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย และการลดปริมาณการทิ้งขยะมูลฝอย รวม 2 ข้อ (2 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณการทิ้งขยะมูลฝอยมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 91.1 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด ร้อยละ 75.0 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.2 ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 3 และ ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในระดับสูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึง ผลกระทบต่อสุขภาพ โรคที่เกิดจากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี อันตรายจากขยะมูลฝอย ผลกระทบต่อชุมชนและผลต่อสภาพเศรษฐกิจ รวม 5 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยต่อสภาพเศรษฐกิจมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 94.2 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยต่อสภาพเศรษฐกิจน้อยที่สุด ร้อยละ 84.0 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.3 การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 และ ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับต่ำ และปานกลาง (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีเนื้อหาครอบคลุมถึงข้อควรคำนึงถึงในการเก็บขยะมูลฝอย ลักษณะของภาชนะเก็บขยะมูลฝอย และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขนาดและปริมาณของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย รวม 3 ข้อ (3 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 4 มีความรู้ถึงลักษณะของภาชนะเก็บขยะมูลฝอยมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีความรู้เรื่องดังกล่าวมากที่สุดร้อยละ 92.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับขนาดและปริมาณของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.2 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.4 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-5 มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวมขยะมูลฝอยในระดับต่ำทั้งหมด ทั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ทั้งหมด และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และชั้น 3 บางแห่ง ได้มีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว แต่ปรากฏว่ายังมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้้น้อยมาก (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึง วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชนและขยะมูลฝอยอันตราย รวม 2 ข้อ (2 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 69.6 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอันตรายมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 84.6 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.5 การขนถ่ายและขนส่ง

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและขนส่งในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและขนส่งในระดับสูง และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและขนส่งมีเนื้อหาครอบคลุมถึง กรณีที่ต้องมีการขนถ่ายและขนส่ง และการเก็บขยะมูลฝอยสำหรับชุมชนหนาแน่นรวม 2 ข้อ (2 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับกรณีที่ต้องมีการขนถ่ายและขนส่งมากที่สุดร้อยละ 43.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับรถเก็บขยะมูลฝอยสำหรับชุมชนหนาแน่นมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความรู้มากที่สุดร้อยละ 82.6 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.6 การนำกลับมาใช้ประโยชน์

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ในระดับปานกลางทั้งหมด (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปและการคืนรูปมีเนื้อหาครอบคลุมถึง ประโยชน์ของการคัดแยกขยะมูลฝอย การแปรรูปขยะมูลฝอย และกลุ่มที่มีบทบาทในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ รวม 3 ข้อ (3 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะมูลฝอยที่สามารถแปรรูปได้มากที่สุด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 93.8 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.7 การกำจัดขั้นสุดท้าย

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 3 และชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 3 ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มีการดำเนินการเก็บขยะมูลฝอยแล้วแต่ปรากฏว่ายังมีความรู้ในเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นได้ว่าสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดขยะมูลฝอยอยู่เป็นอย่างมาก (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขั้นสุดท้าย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล ขยะมูลฝอยประเภทที่ควรกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ฝังกลบ วิธีการกำจัดโดยวิธีการเผา วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีที่เหมาะสม และการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาว รวม 8 ข้อ (8 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 4 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 89.3 ส่วนในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีที่เหมาะสมมากที่สุดร้อยละ 75.7 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

4.4.8 อำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย

จากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว จะมีการออกข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอย (ตารางที่ 4.6)

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล รวม 1 ข้อ (1 คะแนน) จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความรู้เรื่องดังกล่าวมากที่สุด ร้อยละ 82.7 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก จ)

สรุป เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.1 โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ยังมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายในระดับสูงเพียงร้อยละ 6.5 ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำมากที่สุดถึงร้อยละ 44.2 ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 2 ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี

4.5 ทักษะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมมีทั้งหมด 25 ข้อ (125 คะแนน) ประกอบด้วยแบบวัดทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอย 3 ข้อ (15 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย 5 ข้อ (25 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 2 ข้อ (10 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย 3 ข้อ (15 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่ง 1 ข้อ (5 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ 5 ข้อ (25 คะแนน) แบบวัดทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย 5 ข้อ (25 คะแนน) และแบบวัดทัศนคติด้านหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 92.97 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.38 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนสูงสุด

เท่ากับ 115 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 70 คะแนน (ตารางที่ 4.7) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้กำหนดไว้คือ

ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ หมายถึง คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า (<63 คะแนน)

ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 (64-93 คะแนน)

ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า (> 94 คะแนน)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.3 และร้อยละ 57.6 ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 4 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.6 ร้อยละ 61.3 และร้อยละ 58.4 ตามลำดับ โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติสูงสุด ได้แก่ ทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติน้อยที่สุด คือ ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวม (125 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (< 63 คะแนน)	0	0	0	0	0	0
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง (64-93 คะแนน)	54.3	40.4	38.7	41.6	57.6	48.6
ทัศนคติในระดับสูง (>94 คะแนน)	45.7	59.6	61.3	58.4	42.4	51.4
Mean = 92.97 S.D. = 7.86 Min. = 70 Max. = 115						
-ทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอย (15 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	13.0	1.9	1.3	2.0	2.8	3.3
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(8-10 คะแนน)	34.8	9.6	18.7	29.7	15.8	20.6

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง (>11 คะแนน)	<u>52.2</u>	<u>88.5</u>	<u>80.0</u>	<u>68.3</u>	<u>81.4</u>	<u>76.1</u>
Mean = 11.78 S.D. = 1.97 Min. = 4 Max. = 15						
-ทัศนคติด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย (25 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (< 12 คะแนน)	17.4	3.8	5.3	5.9	7.9	7.5
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(13-18 คะแนน)	<u>63.0</u>	<u>73.1</u>	<u>53.3</u>	<u>59.4</u>	<u>66.1</u>	<u>63.0</u>
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง (> 11 คะแนน)	19.6	23.1	41.3	34.7	26.0	29.5
Mean =16.79 S.D. =2.92 Min. = 9 Max. = 25						
-ทัศนคติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (10 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (<5 คะแนน)	4.3	11.5	1.3	5.0	4.5	4.9
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(6-7 คะแนน)	17.4	32.7	<u>53.3</u>	35.6	31.6	34.8
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง(>8 คะแนน)	<u>78.3</u>	<u>55.8</u>	45.3	<u>59.4</u>	<u>63.8</u>	<u>60.3</u>
Mean = 7.73 S.D. = 1.25 Min. = 4 Max. = 10						
- ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (15 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (<7 คะแนน)	4.3	5.8	6.7	6.9	5.1	5.8
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(8-10 คะแนน)	<u>60.9</u>	40.4	44.0	44.6	45.8	46.1
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง(>11 คะแนน)	34.8	<u>53.8</u>	<u>49.3</u>	<u>48.5</u>	<u>49.2</u>	<u>48.1</u>

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
Mean = 7.64 S.D. = 1.54 Min. = 2 Max. = 11						
-ทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่ง (5 คะแนน) ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ(<2 คะแนน)	23.9	13.5	17.3	21.8	23.2	20.8
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง (3-4 คะแนน)	63.0	67.3	58.7	66.3	66.1	64.7
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง(>5 คะแนน)	13.0	19.2	24.0	11.9	10.7	14.4
Mean = 3.58 S.D. = 1.02 Min. = 1 Max. = 5						
-ทัศนคติด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ (25 คะแนน) ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ(< 12 คะแนน)	0	0	1.3	0	0	0.2
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(13- 18 คะแนน)	54.3	38.5	40.0	42.5	44.1	43.5
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง(>19 คะแนน)	45.7	61.5	58.7	57.4	55.9	56.3
Mean = 18.63 S.D. = 2.48 Min. = 11 Max. = 25						
-ทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย (25 คะแนน) ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ(< 12 คะแนน)	0	0	0	2.0	0	0.4
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง(13- 18 คะแนน)	26.1	5.8	10.7	14.9	21.5	16.9
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง(>19 คะแนน)	73.9	94.2	89.3	83.2	78.5	82.5
Mean = 20.45 S.D. = 2.42 Min. = 8 Max. = 25						

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
-ทัศนคติด้านหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล (5 คะแนน)						
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ (<2 คะแนน)	2.2	9.6	22.7	25.7	19.8	18.6
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลาง (3-4 คะแนน)	69.6	63.5	46.7	61.4	67.8	62.5
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง (>5 คะแนน)	28.3	26.9	30.7	12.9	12.4	18.8
Mean = 3.65 S.D. = 1.04 Min. = 1 Max. = 5						

หมายเหตุ : ชิดเส้นใต้ร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

4.5.1 ทัศนคติเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย

การวัดทัศนคติเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ผู้ที่สร้างขยะมูลฝอยควรเป็นผู้ที่รับผิดชอบ และการเคร่งครัดในการทิ้งขยะให้ถูกที่ รวม 3 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอยเฉลี่ย 11.78 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 88.5 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับไม่เห็นด้วยกับการทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่รกร้างว่างเปล่า และการเคร่งครัดในการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกที่ ร้อยละ 53.0 และร้อยละ 44.6 มีทัศนคติใน

ระดับเห็นด้วยกับการที่ผู้ที่เป็นผู้สร้างขยะมูลฝอยควรเป็นผู้รับผิดชอบร้อยละ 57.6 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.2 ทักษะด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย

การวัดทักษะด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงผลกระทบต่อชุมชน สุขภาพจิต สภาพแวดล้อม ผลต่อสภาพเศรษฐกิจ และผลต่อการท่องเที่ยวรวม 5 ข้อ (25 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะที่ต้องการด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยเฉลี่ย 16.79 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 9 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทักษะที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนทักษะที่ต้องการด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในระดับปานกลางโดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 73.1 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะที่ต้องการต่อหัวข้อผลกระทบต่อชุมชน ผลกระทบต่อสุขภาพจิต ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และผลต่อเศรษฐกิจในระดับเห็นด้วย ร้อยละ 37.3 ร้อยละ 46.1 ร้อยละ 49.7 และ ร้อยละ 50.3 ตามลำดับ และมีทักษะในระดับไม่เห็นด้วยกับปัญหาขยะมูลฝอยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 40.8 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.3 ทักษะด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

การวัดทักษะด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะมูลฝอย และความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะมูลฝอยรวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 7.73 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทักษะที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 4 และชั้น 5 มีคะแนนทักษะที่ต้องการด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 78.3 ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนทักษะที่ต้องการด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53.3 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะที่ต้องการต่อหัวข้อการเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะมูลฝอย

ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 51.0 และมีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับเห็นด้วยกับความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 43.7 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.4 ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

การวัดทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเอกชน ประสิทธิภาพในการเก็บขน และวิธีการและเวลาในการเก็บขนรวม 3 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเฉลี่ย 10.36 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.9 ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.8 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อหัวข้อการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเอกชน ประสิทธิภาพในการเก็บขน และวิธีการและเวลาในการเก็บขนในระดับเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 40.6 ร้อยละ 55.2 และ 47.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.5 ทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอย

การวัดทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการขนถ่ายและการขนส่งควรเป็นหน้าที่ของประชาชนรวม 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยเฉลี่ย 3.58 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 67.3 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับเห็นด้วยต่อหัวข้อการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยว่าควรเป็นหน้าที่ของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 52.1 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.6 ทัศนคติด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์

การวัดทัศนคติด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแยกขยะมูลฝอย การแยกขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของประชาชน การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์ การ

หมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอยรวม 5 ข้อ (25 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์เฉลี่ย 18.63 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 11 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการแปรรูปและการคืนรูปในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61.5 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อหัวข้อการแยกขยะมูลฝอย การแยกขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของประชาชน การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์ และความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอยในระดับเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 66.3 ร้อยละ 56.5 ร้อยละ 53.2 และร้อยละ 58.5 ตามลำดับ และมีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับไม่แน่ใจในหัวข้อการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 41.2 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.7 ทัศนคติด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย

การวัดทัศนคติด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายมีเนื้อหาครอบคลุม การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบ การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผา การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย และการมีส่วนร่วมจากประชาชนรวม 5 ข้อ (25 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายโดยวิธีการเฉลี่ย 20.45 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 8 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-ชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ถูกต้องด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 94.2 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อหัวข้อการเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 49.2 และมีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับเห็นด้วยในหัวข้อการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบ การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผา การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย และการมีส่วนร่วมจากประชาชน คิดเป็นร้อยละ 48.8 ร้อยละ 45.2 ร้อยละ 52.8 และร้อยละ 46.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

4.5.8 ทักษะด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย

การวัดทัศนคติด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการกำจัดขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลรวม 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยเฉลี่ย 3.65 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับทัศนคติที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนทัศนคติที่ต้องด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.6 (ตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ต้องในระดับเห็นด้วยต่อหัวข้อการกำจัดขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคิดเป็นร้อยละ 48.1 (ตารางที่ 4 ภาคผนวก จ)

สรุป เมื่อพิจารณาในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ต้องในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้นแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 5 มีทัศนคติที่ต้องอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว แต่กลุ่มตัวอย่างยังมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับที่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่นๆ

4.6 ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

แบบวัดประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมมีทั้งหมด 16 ข้อ (80 คะแนน) ประกอบด้วยแบบวัดประสิทธิภาพด้านการทิ้งขยะมูลฝอย 4 ข้อ (20 คะแนน) แบบวัดประสิทธิภาพด้านการจัดการ ณ แหล่งกำเนิด 1 ข้อ (5 คะแนน) แบบวัดประสิทธิภาพด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ 4 ข้อ (20 คะแนน) และแบบวัดประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย 7 ข้อ (35 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนประสิทธิภาพด้านการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 36.14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45.17 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 76 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 16 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประสิทธิภาพที่ได้กำหนดไว้ คือ

ประสิทธิภาพระดับต่ำ หมายถึง คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า (<40 คะแนน)
 ประสิทธิภาพระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 (41-59 คะแนน)
 ประสิทธิภาพระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า (> 60 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบล
 ชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมในระดับต่ำมากที่สุด
 โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.1 (ตารางที่
 4.8) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมในการ
 จัดการขยะมูลฝอย ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ประสิทธิภาพด้านการจัดการ
 ขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของระดับประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การ
 บริหารส่วนตำบล

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะ มูลฝอยในภาพรวม (80 คะแนน)						
ประสิทธิภาพระดับต่ำ (< 40 คะแนน)	76.1	73.1	66.7	73.3	71.8	71.8
ประสิทธิภาพระดับปานกลาง (41-59 คะแนน)	19.6	25.0	32.0	24.8	23.7	25.1
ประสิทธิภาพระดับสูง (>60 คะแนน)	4.3	1.9	1.3	2.0	4.5	3.1
Mean = 36.14 S.D. = 10.50 Min. = 16 Max. = 76						
-ประสิทธิภาพด้านการทิ้งขยะมูลฝอย (20 คะแนน)						
ประสิทธิภาพระดับต่ำ (< 10 คะแนน)	60.9	55.8	61.3	68.3	63.8	63.2
ประสิทธิภาพระดับปานกลาง (11-14 คะแนน)	30.4	32.7	32.0	18.8	31.1	28.6
ประสิทธิภาพระดับสูง (> 15 คะแนน)	8.7	11.5	6.7	12.9	5.1	8.2
Mean = 9.50 S.D. = 3.40 Min. = 4 Max. = 20						
-ประสิทธิภาพด้านการจัดการขยะ มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (5 คะแนน)						
ประสิทธิภาพระดับต่ำ (< 2 คะแนน)	56.5	61.5	40.8	69.3	54.2	57.6
ประสิทธิภาพระดับปานกลาง (3-4 คะแนน)	30.4	30.8	33.3	17.8	32.2	28.8

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของระดับประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ประสพการณ์ระดับสูง(>5 คะแนน)	13.1	7.7	18.7	12.9	13.6	13.5
Mean = 2.59 S.D. = 1.31 Min. = 1 Max. = 5						
-ประสพการณ์ด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ (20 คะแนน)						
ประสพการณ์ระดับต่ำ(< 10 คะแนน)	58.7	67.3	68.0	65.3	65.0	65.2
ประสพการณ์ระดับปานกลาง(11-14 คะแนน)	19.6	21.2	25.3	26.7	19.2	22.2
ประสพการณ์ระดับสูง(>15 คะแนน)	21.7	11.5	6.7	7.9	15.8	12.6
Mean = 9.78 S.D. = 4.04 Min. = 4 Max. = 20						
-ประสพการณ์ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย(30 คะแนน)						
ประสพการณ์ระดับต่ำ(< 15 คะแนน)	71.7	86.5	84.0	84.1	78.5	80.9
ประสพการณ์ระดับปานกลาง(16-22 คะแนน)	23.9	11.5	16.0	13.9	16.9	16.2
ประสพการณ์ระดับสูง(> 23 คะแนน)	4.3	1.9	0.0	2.0	4.6	2.9
Mean = 14.27 S.D. = 4.78 Min. = 7 Max. = 35						

หมายเหตุ : ชิดเส้นใต้ร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

4.6.1 ประสพการณ์เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย

การวัดประสพการณ์เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการชักชวนให้ประชาชนลดการทิ้งขยะมูลฝอย การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย การตั้งเดือนการทิ้งขยะมูลฝอย และการเสนอให้มีการออกข้อบังคับ รวม 4 ข้อ (20 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนประสพการณ์เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยเฉลี่ย 9.50 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประสพการณ์ที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนน

ประสบการณ์เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.3 (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย ประสบการณ์ การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย และมีประสบการณ์ด้านการดักเตือนการทิ้งขยะมูลฝอย เดือนละ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.9 ร้อยละ 40.6 และร้อยละ 34.8 ตามลำดับ และไม่เคยมีประสบการณ์ในการ เสนอให้มีการออกข้อบังคับเลย คิดเป็นร้อยละ 57.6 (ตารางที่ 7 ภาคผนวก จ)

4.6.2 ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

การวัดประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการ จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรวม 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนน ประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 2.59 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุด เท่ากับ 5 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับ ประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนประสบการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างใน องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.3 (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบ ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยเดือนละ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.9 (ตารางที่ 7 ภาคผนวก จ)

4.6.3 ประสบการณ์ด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์

การวัดประสบการณ์ด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแยกขยะ มูลฝอย การดัดแปลงขยะมูลฝอย การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด และการนำขยะมูลฝอย ไปหมักทำปุ๋ยรวม 4 ข้อ (20 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนประสบการณ์ด้าน การนำกลับมาใช้ประโยชน์เฉลี่ย 9.78 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และมีคะแนน ต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนประสบการณ์ด้านการนำ กลับมาใช้ประโยชน์ในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการแยกขยะมูลฝอยทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และ ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดัดแปลงขยะมูลฝอย การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัดและ

การนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ร้อยละ 45.2 และร้อยละ 47.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 7 ภาคผนวก จ)

4.6.4 ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

การวัดประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย การเสนอแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย การเข้าร่วมกิจกรรม การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นรวม 7 ข้อ (35 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยเฉลี่ย 14.27 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 35 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 7 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประสิทธิภาพที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนประสิทธิภาพด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.5 (ตารางที่ 4.8)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย การเสนอแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย การเข้าร่วมกิจกรรม การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 40.4 ร้อยละ 54.8 ร้อยละ 51.7 ร้อยละ 52.8 ร้อยละ 53.4 ร้อยละ 51.4 และร้อยละ 44.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 7 ภาคผนวก จ)

สรุป จากคะแนนด้านประสิทธิภาพในแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีประสิทธิภาพด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำทั้ง 5 ชั้น ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว และยังไม่ได้มีการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 น่าจะมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่านี้ เพราะงานบางอย่าง เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ถือว่าเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้วแต่พบว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีประสิทธิภาพในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ

4.7 ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

แบบวัดประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมมีทั้งหมด 7 ข้อ (35 คะแนน) ประกอบด้วยแบบวัดความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย 4 ข้อ (20 คะแนน) ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย 2 ข้อ (10 คะแนน) และประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 12.66 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.17 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 31 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 7 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้กำหนดไว้ คือ

มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในระดับต่ำ	หมายถึง	คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า (<17 คะแนน)
มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 (18-25 คะแนน)
มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในระดับสูง	หมายถึง	คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า (>26 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 90.1 (ตารางที่ 4.9) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองสูงสุด ได้แก่ ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองน้อยที่สุด คือ ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตาม
 ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง ในภาพรวม (35 คะแนน)						
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องต่ำ (< 17 คะแนน)	76.1	82.7	81.3	90.1	87.5	85.4
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องปานกลาง (18-25 คะแนน)	19.6	15.4	18.7	8.9	11.9	13.5
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องสูง (> 26 คะแนน)	4.3	1.9	0.0	1.0	0.6	1.1
Mean.= 12.66 S.D.= 4.67 Min.= 7 Max.= 31						
-ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการ จัดการขยะมูลฝอย (20 คะแนน)						
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องต่ำ (< 10 คะแนน)	67.4	71.2	80.0	80.2	81.4	78.3
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องปานกลาง (11-14 คะแนน)	26.1	19.2	20.0	17.8	17.5	19.1
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องสูง (> 15 คะแนน)	6.5	9.6	0.0	2.0	1.1	2.7
Mean.= 8.03 S.D.= 3.16 Min.= 4 Max.= 20						
-ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะ มูลฝอย (10 คะแนน)						
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องต่ำ (< 5 คะแนน)	82.6	92.3	84.0	93.1	88.7	88.7
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องปานกลาง (6-7 คะแนน)	13.1	5.8	16.0	6.9	9.0	9.8
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องสูง (> 8 คะแนน)	4.3	1.9	0.0	0.0	2.3	1.6
Mean.= 3.18 S.D.= 1.54 Min.= 2 Max.= 10						

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยแยกตาม
ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
-ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะ มูลฝอย (5 คะแนน)						
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องต่ำ (< 2 คะแนน)	84.8	88.5	93.3	96.0	85.9	89.6
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องปานกลาง (3-4 คะแนน)	13.0	11.5	5.3	4.0	13.6	9.8
ประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องสูง (> 5 คะแนน)	2.2	0.0	1.3	0.0	0.5	0.7
Mean.= 1.44 S.D.= 0.79 Min.= 1 Max.= 5						

หมายเหตุ : ชิดเส้นใต้ร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ
ขยะมูลฝอย ในแต่ละประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

4.7.1 ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการร้องเรียน
ของประชาชน ความขัดแย้งทางความคิดในการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย การแบ่งพรรค
แบ่งพวก และความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ รวม 4 ข้อ (20 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมือง ในหัวข้อปัญหาความขัดแย้งในการ
จัดการขยะมูลฝอยเฉลี่ย 8.03 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด
เท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการ
จัดการขยะมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนน
ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การ
บริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 81.4 (ตารางที่ 4.9)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบ
ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการร้องเรียนจากประชาชนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.7 และ
ไม่มีความขัดแย้งทางความคิดในการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย การแบ่งพรรคแบ่งพวก และ

ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์เฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 34.8 ร้อยละ 44.3 และร้อยละ 61.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 10 ภาคผนวก จ)

4.7.2 ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการใช้ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นประโยชน์ในการหาเสียงรวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองในหัวข้อผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยเฉลี่ย 3.18 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 93.1 (ตารางที่ 4.9)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประโยชน์ในการหาเสียง คิดเป็นร้อยละ 68.1 และร้อยละ 57.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 10 ภาคผนวก จ)

4.7.3 ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย

ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอยจากภาคเอกชนจำนวน 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองในหัวข้อการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอยเฉลี่ย 1.44 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 96.0 (ตารางที่ 4.9)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอยจากภาคเอกชนเลย ร้อยละ 70.1 (ตารางที่ 10 ภาคผนวก จ)

สรุป จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในระดับต่ำทั้งหมด

แต่จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า มีประเด็นความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยบ้าง คือ ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 บางแห่งมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับที่ทิ้งขยะมูลฝอยบริเวณข้างสนามกอล์ฟ แต่ได้ถูกผู้ใหญ่ในระดับจังหวัดขอร้องไม่ให้นำขยะมูลฝอยไปทิ้งในที่สาธารณะใกล้กับสนามกอล์ฟ เพราะส่งกลิ่นเหม็นรบกวน จึงทำให้ทางคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องหาทางแก้ไขปัญหาลงไป เพราะหากไม่ทำตามความต้องการของผู้ที่ขอร้องมา อาจส่งผลกระทบต่อแผนเสียงในการเลือกตั้งคราวต่อไปได้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 บางแห่งเคยมีเรื่องผลประโยชน์จากเงินค่าขยะมูลฝอย ทำให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถูกย้ายออกนอกพื้นที่ และในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 แห่งหนึ่ง มีการขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ โดยฝ่ายบริหารเห็นชอบให้รถเก็บขยะมูลฝอยจากที่อื่นวิ่งเข้ามาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ แต่ฝ่ายสภาไม่เห็นด้วยกับเรื่องดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน เพราะฝ่ายสภาคิดว่าฝ่ายบริหารต้องได้ผลประโยชน์บางอย่างจากการดำเนินในครั้งนี้ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงาน นอกจากนี้จากการสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอย คือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เคยมีปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่บ้าง แต่ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการร้องเรียน และเรื่องไม่รุนแรงมากนักสามารถแก้ไขได้

4.8 ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่

แบบวัดขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ในภาพรวมมีทั้งหมด 7 หัวข้อหลัก 14 หัวข้อย่อย (120 คะแนน) ประกอบด้วยความรุนแรงของชนิดปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ 6 ข้อ (30 คะแนน) ความรุนแรงของผลต่อเนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอย 4 ข้อ (20 คะแนน) ความรุนแรงด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย 3 ข้อ (15 คะแนน) ความรุนแรงด้านการขนถ่ายและขนส่ง 3 ข้อ (15 คะแนน) ความรุนแรงด้านการกำจัดขยะมูลฝอย 3 ข้อ (15 คะแนน) ความรุนแรงด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย 3 ข้อ (15 คะแนน) และความรุนแรงด้านความร่วมมือจากประชาชนด้านการจัดการขยะมูลฝอย 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 53.34 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.45 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 95 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 24 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้กำหนดไว้ คือ

ความรุนแรงระดับต่ำ หมายถึง คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า (<60 คะแนน)
 ความรุนแรงระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 (61-89 คะแนน)
 ความรุนแรงระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า (>90 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบล
 ชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ในระดับต่ำมากที่สุด โดย
 กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 73.4 (ตารางที่ 4.10)
 โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรุนแรงในภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ความรุนแรงด้านการขนถ่าย
 และการขนส่ง ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรุนแรงน้อยที่สุด คือ ความรุนแรงด้านการบริหาร
 งานการจัดการขยะมูลฝอย

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การ
 บริหารส่วนตำบล

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยใน ภาพรวม (120 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 60 คะแนน)	56.5	53.8	73.3	65.3	73.4	67.5
ความรุนแรงระดับปานกลาง(61-89 คะแนน)	41.3	44.2	26.7	34.7	25.4	31.5
ความรุนแรงระดับสูง (> 90 คะแนน)	2.2	1.9	0.0	0.0	1.1	0.9
Mean.= 53.34 S.D.= 14.27 Min.= 24 Max.= 95						
-ความรุนแรงของชนิดของปัญหาขยะ มูลฝอยในพื้นที่ (30 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 15 คะแนน)	47.8	59.6	66.7	63.4	78.0	67.6
ความรุนแรงระดับปานกลาง(16-22 คะแนน)	47.8	40.4	33.3	35.6	20.9	31.3
ความรุนแรงระดับสูง (> 23 คะแนน)	4.3	0.0	0.0	1.0	1.1	1.1
Mean.= 13.24 S.D.= 4.14 Min.= 6 Max.= 26						
-ความรุนแรงของผลต่อเนื่องจากปัญหา ขยะมูลฝอย (20 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 10 คะแนน)	60.9	69.2	65.3	75.2	72.3	70.3
ความรุนแรงระดับปานกลาง(11-14 คะแนน)	26.1	25.0	33.3	21.8	24.3	25.5

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความรุนแรงระดับสูง (> 15 คะแนน)	13.0	5.8	1.3	3.0	3.4	4.2
Mean.= 8.81 S.D.= 3.30 Min.= 4 Max.= 16						
-ความรุนแรงของปัญหาด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (15 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	76.1	50.0	62.7	75.2	79.1	71.8
ความรุนแรงระดับปานกลาง (8-10 คะแนน)	10.9	44.2	32.0	19.8	17.5	22.8
ความรุนแรงระดับสูง (> 11 คะแนน)	13.0	5.8	5.3	5.0	3.4	5.3
Mean.= 6.46 S.D.= 2.27 Min.= 3 Max.= 11						
- ความรุนแรงของปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่ง (15 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	80.4	86.5	86.7	90.1	90.4	88.2
ความรุนแรงระดับปานกลาง(8-10 คะแนน)	17.4	11.5	12.0	9.9	7.9	10.4
ความรุนแรงระดับสูง (> 11 คะแนน)	2.2	2.0	1.3	0.0	1.7	1.4
Mean.= 4.96 S.D.= 2.11 Min.= 3 Max.= 11						
- ความรุนแรงของปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย (15 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	73.9	71.2	94.7	69.3	80.2	78.5
ความรุนแรงระดับปานกลาง(8-10 คะแนน)	15.2	26.9	2.7	26.7	13.0	16.2
ความรุนแรงระดับสูง (> 11 คะแนน)	10.9	1.9	2.7	4.0	6.8	5.3
Mean.= 5.96 S.D.= 2.32 Min.= 3 Max.= 11						
-ความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานขยะมูลฝอย (15 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	34.8	30.8	41.3	27.7	36.7	34.6
ความรุนแรงระดับปานกลาง (8-10 คะแนน)	43.5	34.6	32.0	30.7	32.8	33.5

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยแยกตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความรุนแรงระดับสูง (> 11 คะแนน)	21.7	34.6	26.7	41.6	30.5	31.9
Mean.= 8.75 S.D.= 3.53 Min.= 3 Max.= 15						
-ความรุนแรงของปัญหาด้านความ ร่วมมือจากประชาชน (15 คะแนน)						
ความรุนแรงระดับต่ำ (< 7 คะแนน)	45.7	42.3	58.7	56.4	53.1	52.8
ความรุนแรงระดับปานกลาง (8-10 คะแนน)	43.5	40.4	32.0	21.8	32.2	31.9
ความรุนแรงระดับสูง (> 11 คะแนน)	10.9	17.3	9.3	21.8	14.7	15.3
Mean.= 5.11 S.D.= 2.23 Min.= 2 Max.= 10						

หมายเหตุ : ขีดเส้นใต้ร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ในแต่ละประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

4.8.1 ความรุนแรงของปัญหาจำแนกตามชนิดของขยะมูลฝอยในพื้นที่

ความรุนแรงของของปัญหาจำแนกตามชนิดของขยะมูลฝอยในพื้นที่ มีเนื้อหาครอบคลุมถึงชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ ขยะมูลฝอยที่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยจากโรงงาน ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย และขยะมูลฝอยอื่น ๆ รวม 6 ข้อ (30 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงของชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ เฉลี่ย 13.24 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 26 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงของปัญหาด้านชนิดของขยะมูลฝอยในพื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาของชนิดของขยะมูลฝอยในพื้นที่ในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 78.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหามูลฝอยรีไซเคิล ขยะมูลฝอยอินทรีย์ และขยะมูลฝอยทั่วไป ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.6 ร้อยละ 40.1 และร้อยละ 35.5 ตามลำดับ และไม่มีปัญหาหรือ

มีปัญหาหน้อยที่สุดเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากโรงงาน ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย และขยะอื่น ๆ ได้แก่ ผักตบชวาและวัสดุทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 38.4 ร้อยละ 44.1 และร้อยละ 99.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.2 ความรุนแรงของปัญหาด้านผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอย

ความรุนแรงของปัญหาด้านผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอย ได้แก่ กลิ่นเหม็น สัตว์และแมลงรบกวน น้ำชะขยะมูลฝอยและอื่น ๆ รวม 4 ข้อ (20 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงของผล ต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยเฉลี่ย 8.81 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 16 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงของปัญหาด้านผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 75.2 (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาผลต่อเนื่องจากการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยด้านกลิ่นเหม็น และน้ำชะขยะมูลฝอยในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 24.8 ร้อยละ 30.2 ตามลำดับ มีปัญหาด้านสัตว์และแมลงรบกวนในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.9 และไม่มีปัญหาในด้านอื่นๆ ได้แก่ ทัศนียภาพไม่สวยงาม และทำให้น้ำในลำคลองเสีย คิดเป็นร้อยละ 99.8 (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.3 ความรุนแรงของปัญหาด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

ความรุนแรงของปัญหาด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงปัญหาด้านถึงขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ เก็บขยะมูลฝอยไม่หมด และปัญหาด้านอื่น ๆ รวม 3 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเฉลี่ย 6.46 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 11 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงปัญหาด้านด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงปัญหาด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 79.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาด้านถึงขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ และเก็บขยะมูลฝอยไม่หมด ใน

ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.7 ร้อยละ 27.9 ตามลำดับ และไม่มีปัญหาในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาคนที่ไม่มีเสี่ยเงินนำขยะมูลฝอยมาทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 99.1 (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.4 ความรุนแรงของปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอย

ความรุนแรงของปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงปัญหาด้านรถเก็บขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ รถเก็บขยะมูลฝอยทำขยะมูลฝอยหล่นตามทาง และปัญหาด้านอื่น ๆ รวม 3 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยเฉลี่ย 4.96 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 11 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงของปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีคะแนนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมของ องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับรถเก็บขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ รถเก็บขยะมูลฝอยทำขยะมูลฝอยหล่นตามทาง และด้านอื่น ๆ ได้แก่ รถเก็บขยะมูลฝอยเก็บไม่หมด คิดเป็นร้อยละ 45.2 ร้อยละ 55.7 และร้อยละ 99.7 ตามลำดับ(ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.5 ความรุนแรงของปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย

ความรุนแรงของปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงปัญหาด้านไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยและปัญหาด้านอื่น ๆ รวม 3 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงด้านการกำจัดขยะมูลฝอยเฉลี่ย 5.96 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 11 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงของปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 94.7 (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยและด้านอื่น ๆ ได้แก่ หมู่บ้านข้างเคียงรังเกียจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 29.0 ร้อยละ 36.4 และร้อยละ 99.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.6 ความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย

ความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงปัญหาด้านการขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากรด้านการเก็บขยะมูลฝอย และบุคลากรด้านการบริหารงาน รวม 34 ข้อ (15 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยเฉลี่ย 8.75 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งขนาดความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลางถึงสูง คิดเป็นร้อยละ 34.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 และชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 41.3 และร้อยละ 36.7 ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 41.6 (ตารางที่ 4.10)

และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากรด้านการเก็บขยะมูลฝอย และบุคลากรด้านการบริหารงานในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.7 ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 30.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

4.8.7 ความรุนแรงของปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชน

ความรุนแรงของปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย มีเนื้อหาครอบคลุมถึงปัญหาด้านการจ่ายค่าบริการ ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย รวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรุนแรงด้านความร่วมมือจากประชาชนเฉลี่ย 5.11 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความรุนแรงของปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชนในระดับต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 58.7 (ตารางที่ 4.10)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายค่าบริการ และด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.4 ร้อยละ 30.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 13 ภาคผนวก จ)

สรุป จากเกณฑ์การพิจารณาคะแนนด้านความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ในระดับต่ำมากที่สุด โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรุนแรงน้อยที่สุด คือ ความรุนแรงด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจากผลการศึกษานี้ถือได้ว่าเป็นมุมมองจากฝ่ายบริหารจัดการ คือองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายเดียว แต่ถ้าสอบถามจากหน่วยงานอื่นหรือประชาชนในพื้นที่อาจได้คำตอบแตกต่างจากนี้

4.9 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

แบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมมีทั้งหมด 23 ข้อ (115 คะแนน) ประกอบด้วยแบบวัดความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม 5 ข้อ (25 คะแนน) แบบวัดความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ 2 ข้อ (10 คะแนน) แบบวัดความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้านเศรษฐกิจ 4 ข้อ (20 คะแนน) แบบวัดความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย 7 ข้อ (35 คะแนน) แบบวัดความตระหนักด้านการให้สุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ 2 ข้อ (10 คะแนน) แบบวัดความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม 1 ข้อ (5 คะแนน) และแบบวัดความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมเฉลี่ยเท่ากับ 91.96 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.96 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 115 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 47 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้ คือ

ความตระหนักระดับต่ำ หมายถึง คะแนนร้อยละ 50 และต่ำกว่า (<57 คะแนน)

ความตระหนักระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนระหว่างร้อยละ 51-74 (58-85 คะแนน)

ความตระหนักระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 75 และมากกว่า (> 86 คะแนน)

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูงมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีคะแนนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 85.3 (ตาราง 4.11) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักน้อยที่สุด คือ ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวม (115 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ(<57 คะแนน)	0.0	0.0	0.0	1.0	0.6	0.4
ความตระหนักปานกลาง(58-85 คะแนน)	39.1	26.9	14.7	21.8	29.9	26.2
ความตระหนักสูง(> 86 คะแนน)	60.9	73.1	85.3	77.2	69.5	73.4
Mean.= 91.96 S.D.= 11.51 Min.= 47 Max.= 115						
- ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจาก ปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม (25 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ(< 12 คะแนน)	0.0	0.0	1.3	3.0	1.7	1.6
ความตระหนักปานกลาง(13-18 คะแนน)	43.5	57.7	22.7	34.7	38.4	37.7
ความตระหนักสูง(> 19 คะแนน)	56.5	42.3	76.0	62.4	59.9	60.8
Mean.= 19.5 S.D.= 3.51 Min.= 9 Max.= 25						
-ความตระหนักด้านผลกระทบจาก ปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ (10 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ(< 5 คะแนน)	4.3	7.7	1.3	5.0	4.0	4.2
ความตระหนักปานกลาง(6-7 คะแนน)	26.1	13.5	6.7	12.9	14.1	13.7
ความตระหนักสูง(> 8 คะแนน)	69.6	78.8	92.0	82.2	81.9	82.0
Mean.= 8.53 S.D.= 1.66 Min.= 2 Max.= 10						
-ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์ และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อ ด้านเศรษฐกิจ (20 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ(< 10 คะแนน)	6.5	7.7	1.3	5.0	8.5	6.2
ความตระหนักปานกลาง(11-14 คะแนน)	32.6	11.5	32.0	28.7	29.9	28.2
ความตระหนักสูง(> 15 คะแนน)	60.9	80.8	66.7	66.3	61.6	65.6
Mean.= 15.53 S.D.= 3.04 Min.= 4 Max.= 20						

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยแยกตามระดับชั้นของ
องค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ชั้น 1 (ร้อยละ)	ชั้น 2 (ร้อยละ)	ชั้น 3 (ร้อยละ)	ชั้น 4 (ร้อยละ)	ชั้น 5 (ร้อยละ)	
-ความตระหนักด้านการจัดการขยะ มูลฝอย (35 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ (< 17 คะแนน)	0.0	1.9	0.0	1.0	1.1	0.9
ความตระหนักปานกลาง (18-25 คะแนน)	56.5	42.3	33.3	31.7	36.7	37.7
ความตระหนักสูง (> 26 คะแนน)	43.5	55.8	66.7	67.3	62.1	61.4
Mean.= 26.83 S.D.= 4.23 Min.= 11 Max.= 35						
-ความตระหนักด้านการศึกษาและ ประชาสัมพันธ์ (10 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ (< 5 คะแนน)	2.2	1.9	2.7	1.0	4.5	2.9
ความตระหนักปานกลาง (6-7 คะแนน)	34.8	15.4	22.7	11.9	16.9	18.4
ความตระหนักสูง (> 8 คะแนน)	63.0	82.7	74.7	87.1	78.5	78.7
Mean.= 8.58 S.D.= 1.61 Min.= 2 Max.= 10						
- ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม (5 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ (< 2 คะแนน)	0.0	0.0	0.0	1.0	2.8	1.3
ความตระหนักปานกลาง (3-4 คะแนน)	34.8	46.2	26.7	26.7	32.2	31.9
ความตระหนักสูง (> 5 คะแนน)	65.2	53.8	73.3	72.3	65.0	66.7
Mean.=4.55 S.D.= 0.74 Min.= 1 Max.= 5						
-ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย (10 คะแนน)						
ความตระหนักต่ำ (< 5 คะแนน)	2.2	3.8	2.7	2.0	5.1	3.5
ความตระหนักปานกลาง (6-7 คะแนน)	8.7	15.4	12.0	16.8	19.8	16.2
ความตระหนักสูง (> 8 คะแนน)	89.1	80.8	85.3	81.2	75.1	80.3
Mean.= 8.45 S.D.= 1.51 Min.= 2 Max.= 10						

หมายเหตุ : ขีดเส้นร้อยละสูงสุด

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละ
ประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ดังนี้

4.9.1 ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม

การวัดความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม มีเนื้อหาครอบคลุมถึงผลกระทบด้านมลพิษทางอากาศ ด้านมลพิษทางน้ำ ด้านมลพิษต่อดิน ด้านทัศนียภาพ และความสง่างาม และด้านการท่องเที่ยวรวม 5 ข้อ (25 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมเฉลี่ย 19.5 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 9 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 76.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลระดับ 2 มีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.7 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางอากาศ ในระดับปานกลางร้อยละ 36.6 มีความตระหนักต่อหัวข้อผลกระทบด้านมลพิษทางน้ำ และทางดิน ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 และร้อยละ 54.8 และมีความตระหนักต่อหัวข้อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านทัศนียภาพและความสง่างาม และด้านการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.6 และร้อยละ 41.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.2 ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ

การวัดความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ มีเนื้อหาครอบคลุมถึงผลกระทบต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตรวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพเฉลี่ย 8.53 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 92.0 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.9 และร้อยละ 43.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.3 ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อต้านเศรษฐกิจ

การวัดความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อต้านเศรษฐกิจมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่ การผลิตกระดาษ Recycle การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ และการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ Refill 4 ข้อ (20 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อต้านเศรษฐกิจเฉลี่ย 15.53 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อต้านเศรษฐกิจในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 80.8 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อการนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่ และการทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 และร้อยละ 48.3 ตามลำดับ และมีความตระหนักต่อหัวข้อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ Refill และการผลิตกระดาษ Recycle ในระดับมากและปานกลางตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 34.8 และ ร้อยละ 35.5 (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.4 ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย

การวัดความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแยกขยะมูลฝอย การแยกขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของเก่า การลดปริมาณขยะมูลฝอย การเก็บขยะมูลฝอย ประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง การกำจัดขยะมูลฝอยควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ และสภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย รวม 7 ข้อ (35 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอยเฉลี่ย 26.83 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 35 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 11 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีคะแนนความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูงโดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 55.8 ร้อยละ 66.7 ร้อยละ 67.3 และร้อยละ 62.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อการแยกขยะมูลฝอย ในระดับเห็นด้วยมาก

ที่สุคิดเป็นร้อยละ 45.2 และมีความตระหนักต่อหัวข้อการแยกขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของเก่า และหัวข้อการกำจัดขยะมูลฝอยควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุคิดเป็นร้อยละ 35.7 และร้อยละ 62.7 มีความตระหนักต่อหัวข้อการลดปริมาณขยะมูลฝอย และสภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย ร้อยละ 43.2 และร้อยละ 35.3 และมีความตระหนักต่อหัวข้อการเก็บขยะมูลฝอย และประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.5 และร้อยละ 32.8 (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.5 ความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์

การวัดความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการรณรงค์ทิ้งขยะมูลฝอย และการประชาสัมพันธ์รวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์เฉลี่ย 8.58 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีความตระหนักสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 87.1 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อรณรงค์ทิ้งขยะมูลฝอย และการประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 และร้อยละ 53.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.6 ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม

การวัดความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมมีเนื้อหาครอบคลุมถึงทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันรวม 1 ข้อ (5 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 4.55 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านการมีส่วนร่วมในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 73.3 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

4.9.7 ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย

การวัดความตระหนักด้านการใช้กฎหมายมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ และการใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ รวม 2 ข้อ (10 คะแนน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักด้านการใช้กฎหมายเฉลี่ย 8.45 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักที่ได้กำหนดไว้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีคะแนนความตระหนักด้านการใช้กฎหมายในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความตระหนักสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 89.1 (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นข้อคำถามในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อหัวข้อการใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ และการใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 และร้อยละ 46.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 16 ภาคผนวก จ)

สรุป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ทั้งในภาพรวมและในแต่ละประเด็นข้อคำถาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาของขยะมูลฝอยอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ที่มีความตระหนักในประเด็นด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 อาจจะยังไม่ให้ความสำคัญกับงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยมากเท่าที่ควร

4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นและประเภทขององค์การกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์การผันแปรและการวิเคราะห์การจำแนกพหุ

ตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระดังนี้

ตัวแปรตาม

ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ตัวแปรอิสระ (Main Effects)

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับแบบจำลองในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระบางตัวใหม่เพื่อไม่ให้จำนวนภายในกลุ่มย่อยมีน้อย เพราะหากมีจำนวนน้อยจะทำให้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามในแต่ละกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระอาจผันผวนไม่เป็นค่าเฉลี่ยที่ดีได้ การจัดกลุ่มตัวแปรใหม่มีดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความรู้ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่มีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับปานกลางและต่ำ และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง

ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ระดับต่ำ และกลุ่มที่มีประสบการณ์ระดับปานกลางและสูง

ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยต่ำ และประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยปานกลาง-สูง

ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่มีความรุนแรงระดับต่ำ และกลุ่มที่มีความรุนแรงระดับปานกลางและสูง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย จัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดแบ่งเป็น 5 ชั้น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5

การวิเคราะห์ความผันแปร

ผลการวิเคราะห์ความผันแปรของปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผลรวมของตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย โดยดูจากบรรทัดแรกของข้อมูลในตารางและคอลัมน์สุดท้ายของตาราง ซึ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญ จากตารางที่ 4.12 พบว่าตัวแปรอิสระโดยส่วนรวมมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ เพราะระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05

เมื่อพิจารณาปฏิกริยา 2 ทาง (Two-way Interactions) ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันพบว่า มีระดับนัยสำคัญ 0.315 แสดงว่าปฏิกริยาระหว่างตัวแปรอิสระโดยส่วนรวมไม่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ

ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งเป็นรายคู่ของตัวแปรอิสระและเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งหมด

เมื่อพิจารณาว่าตัวแปรทั้งหมด คือ ตัวแปรอิสระ และปฏิกริยาระหว่างตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม คือ ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะมีค่านัยสำคัญ = 0.000 และมีค่า $F = 3.343$ โดยได้มาจากสัดส่วนของค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของการผันแปรที่อธิบายได้ และค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของการผันแปรที่เหลือ ($345.807/103.445 = 3.343$) (ตารางที่ 4.12)

สรุป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล เท่านั้นที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนั้นยังพบว่าปฏิกริยาระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันโดยส่วนรวมไม่มีผลต่อตัวแปรตาม

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความผันแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ที่มาของการผันแปร	ผลรวมของกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยของผลรวม	F	ระดับนัยสำคัญ
ตัวแปรอิสระ (Main Effects)	17670.430	12	1472.536	14.235	0.000
ความรู้	8614.360	2	4307.180	41.637	0.000
ทักษะคิด	5619.010	1	5619.010	54.319	0.000
ประสบการณ์	251.160	1	251.160	2.428	0.120
ประเด็นทางการเมือง	972.741	1	972.741	9.403	0.002
ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย	1147.168	1	1147.168	11.090	0.001
การรับรู้ข่าวสาร	69.516	2	34.758	0.336	0.715
ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล	996.475	4	249.119	2.408	0.049
ค่าปฏิกริยาระหว่าง 2 ตัวแปร (2-Way Interactions)	6536.075	58	112.691	1.089	0.315
ความรู้*ทักษะคิด	232.651	2	116.325	1.125	0.326
ความรู้*ประสบการณ์	1241.795	2	620.897	6.002	0.303

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความผันแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะ
มูลฝอย (ต่อ)

ที่มาของการผันแปร	ผลรวมของ กำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ย ของผลรวม	F	ระดับนัย สำคัญ
ความรู้*ประเด็นทางการเมือง	207.967	2	103.983	1.005	0.367
ความรู้*ขนาดความรุนแรง	0.250	2	0.125	0.001	0.999
ความรู้*การรับรู้ข่าวสาร	101.021	4	25.255	0.244	0.913
ความรู้*ชั้นของอบต.	495.733	8	61.967	0.599	0.779
ทัศนคติ*ประสบการณ์	227.177	1	227.177	2.196	0.139
ทัศนคติ*ประเด็นทางการเมือง	61.530	1	61.530	0.595	0.441
ทัศนคติ*ขนาดความรุนแรง	143.580	1	143.580	1.388	0.239
ทัศนคติ*การรับรู้ข่าวสาร	47.553	2	23.777	0.230	0.795
ทัศนคติ*ชั้นของอบต.	166.795	4	41.699	0.403	0.806
ประสบการณ์*ประเด็นทางการเมือง	5.592	1	5.592	0.054	0.816
ประสบการณ์*ขนาดความรุนแรง	7.784	1	7.784	0.075	0.784
ประสบการณ์*การรับรู้ข่าวสาร	41.524	2	20.762	0.201	0.818
ประสบการณ์*ชั้นของอบต.	683.823	4	170.956	1.653	0.160
ประเด็นทางการเมือง*ขนาดความรุนแรง	14.999	1	14.999	0.145	0.704
ประเด็นทางการเมือง*การรับรู้ข่าวสาร	268.013	2	134.006	1.295	0.275
ประเด็นทางการเมือง*ชั้นของ อบต.	1770.322	4	442.581	4.278	0.202
ขนาดความรุนแรง*การรับรู้ข่าวสาร	14.919	2	7.460	0.072	0.930
ขนาดความรุนแรง*ชั้นของ อบต.	262.471	4	65.618	0.634	0.638
การรับรู้ข่าวสาร*ชั้นของ อบต.	189.446	8	23.681	0.229	0.985
การผันแปรที่อธิบายได้	24206.505	70	345.807	3.343	0.000
การผันแปรที่เหลือ	39309.225	380	103.445		
การผันแปรทั้งหมด	63515.729	450	141.146		

การวิเคราะห์การจำแนกพหุ

การวิเคราะห์การจำแนกพหุของปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

1. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลางและสูง มีความตระหนักใน

การจัดการขยะมูลฝอย มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับต่ำ และเมื่อมีการควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ พบว่า ผลยังคงเดิม

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเท่ากับ 0.368 ($\text{Eta} = 0.368$) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้กับความตระหนักในการจัดการขยะ มูลฝอยมีค่าลดลงเท่ากับ 0.218 ($\text{Beta} = 0.218$) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันลดลง

2. ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับสูง มีคะแนนความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ และปานกลาง และเมื่อควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า ผลยังคงเดิม

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเท่ากับ 0.430 ($\text{Eta} = 0.430$) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าลดลงเท่ากับ 0.312 ($\text{Beta} = 0.312$) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันลดลง

3. ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลางและสูง มีคะแนนความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ และเมื่อควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า ผลยังคงเดิม

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านระดับประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย มีค่าเท่ากับ 0.007 ($\text{Eta} = 0.007$) และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประสบการณ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.064 ($\text{Beta} = 0.064$) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้น

4. ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องต่ำ มีคะแนนความตระหนักใน

การจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับปานกลางและสูง และเมื่อควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า ผลยังคงเดิม

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย มีค่าเท่ากับ 0.179 ($\text{Eta} = 0.179$) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านระดับประเด็นทางการเมืองกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าลดลงเท่ากับ 0.142 ($\text{Beta} = 0.142$) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันลดลง

5. ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยระดับปานกลางและสูง มีคะแนนความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในระดับต่ำ และเมื่อควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว พบว่า ผลยังคงเป็นเช่นเดิม

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเท่ากับ 0.143 ($\text{Eta} = 0.143$) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.154 ($\text{Beta} = 0.154$) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้น

6. การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลางและสูง และเมื่อมีการควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับสูง มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำและปานกลาง

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านระดับการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเท่ากับ 0.019 ($\text{Eta} = 0.019$) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ

0.043 (Beta = 0.043) แสดงว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้น

7. ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใน องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 และชั้น 4 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 5 และเมื่อมีการควบคุมความแตกต่างในตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในองค์การบริหาร ส่วนตำบลชั้น 1 และ 2

จากการศึกษายังพบว่า เมื่อไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ ปัจจัยด้านชั้นขององค์การบริหาร ส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าเท่ากับ 0.156 (Eta = 0.156) เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชั้นขององค์การบริหาร ส่วนตำบล กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมีค่าลดลงเท่ากับ 0.127 (Beta = 0.127) แสดง ว่าหลังจากมีการควบคุมตัวแปรอิสระแล้ว ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันลดลง

สรุป จากผลการศึกษาแบบจำลองการวิเคราะห์นี้พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบาย ความผันแปรของตัวแปรตาม คือความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยได้ร้อยละ 27.8 (Multiple R squared = 0.278) และค่าสัมประสิทธิ์เชิงพหุระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเท่ากับ 0.527 (Multiple R = 0.527) โดยที่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะ มูลฝอยมากที่สุด คือ ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (Beta = 0.312) รองลงมาได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (Beta = 0.218) และตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความตระหนักน้อยที่สุด คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย (Beta = 0.043)

เมื่อพิจารณาลักษณะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดปรากฏว่า กลุ่มที่มีความรู้สูงและปานกลาง มี ทักษะคิดในระดับสูง มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองต่ำ มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะ มูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง-สูง และอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 – ชั้น 5 เป็นกลุ่มที่มี ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์การจำแนกพหุของปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะ
มูลฝอย ค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 92.07 คะแนน

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน ตัวอย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับตัวแปรอิสระ	
		ค่าเบี่ยงเบน	Eta	ค่าเบี่ยงเบน	Beta
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย			0.368		0.218
ความรู้ต่ำ	154	-6.00		-3.59	
ความรู้ปานกลาง	208	2.58		1.80	
ความรู้สูง	89	4.36		2.02	
ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย			0.430		0.312
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับต่ำ-ปานกลาง	219	-5.25		-3.81	
ทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง	232	4.96		3.59	
ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย			0.007		0.064
ประสบการณ์ต่ำ	324	-5.2		-0.47	
ประสบการณ์ปานกลาง-สูง	127	0.13		1.21	
ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย			0.179		0.142
มีส่วนเกี่ยวข้องต่ำ	385	0.88		0.70	
มีส่วนเกี่ยวข้องปานกลาง-สูง	66	-5.12		-4.06	0.154
ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย			0.143		
ขนาดความรุนแรงต่ำ	305	-1.17		-1.27	
ขนาดความรุนแรงปานกลาง-สูง	146	2.45		2.65	
การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย			0.019		0.043
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่ำ	169	8.29		-0.64	
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง	204	-0.22		0.27	
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารสูง	78	0.40		0.67	
ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล			0.156		0.127
ชั้น 1	46	-3.77		-3.35	
ชั้น 2	52	-1.07		-2.22	
ชั้น 3	75	2.70		1.37	
ชั้น 4	101	1.43		0.91	
ชั้น 5	177	-0.67		0.42	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)				0.527	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R ²)				0.278	

4.11 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาจากลำดับ 1 ถึง ลำดับ 5 พบว่า

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยด้านประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาคือปัญหาด้านที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณ ขาดการประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ และขาดแคลนอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 20.9 ร้อยละ 23.3 ร้อยละ 24.4 และร้อยละ 19.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยด้านที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอมากเป็นอันดับแรก คิดร้อยละ 32.7 รองลงมาคือปัญหาด้านขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากร และประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 34.6 ร้อยละ 32.7 ร้อยละ 22.0 และร้อยละ 22.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยด้านประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอยมากเป็นอันดับแรก คิดเป็น ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ปัญหาด้านขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนข้อมูลทางวิชาการ ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ และประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 24.0 ร้อยละ 21.3 ร้อยละ 17.6 และร้อยละ 17.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยด้านขาดแคลนงบประมาณมากเป็นอันดับแรกและอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 29.7 และร้อยละ 20.8 รองลงมาคือปัญหาด้านที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ และประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 25.0 ร้อยละ 22.0 และร้อยละ 38.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยด้านขาดแคลนอุปกรณ์มากเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาคือปัญหาด้าน ขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนงบประมาณ/ที่ทิ้งขยะมีไม่เพียงพอ และด้านประชาชนขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 20.6 ร้อยละ 24.1 ร้อยละ 23.1 และร้อยละ 27.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1-ชั้น 5 เรียงตามลำดับความสำคัญ 1-5

ประเด็นปัญหา	ปัญหาอุปสรรคแยกตามระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ขาดแคลนอุปกรณ์	19.6	0.0	4.7	14.6	19.5	17.5	15.4	<u>32.7</u>	8.0	16.3
2.ขาดแคลนบุคลากร	15.2	18.6	4.7	22.0	0.0	11.5	21.2	11.5	<u>22.0</u>	8.2
3.ขาดแคลนงบประมาณ	8.7	14.0	<u>23.3</u>	0.0	9.8	9.6	<u>34.6</u>	17.3	4.0	6.1
4.ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ	21.7	<u>20.9</u>	11.6	17.1	7.3	<u>32.7</u>	15.4	17.3	20.0	0.0
5.ขาดแคลนข้อมูลทางวิชาการในการจัดการขยะมูลฝอย	2.2	4.7	20.9	4.9	14.6	9.6	1.9	1.9	10.0	20.4
6.อบต.ขาดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	0.0	4.7	9.3	2.4	7.3	0.0	3.8	0.0	0.0	12.2
7.อบต.ไม่มีอิสระในการบริหารงานจริง	0.0	0.0	11.6	0.0	2.4	3.8	0.0	0.0	4.0	2.0
8.ขาดการประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ	0.0	11.6	7.0	<u>24.4</u>	7.3	0.0	0.0	5.8	10.0	10.2
9.เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนในชุมชนกับพนักงานส่วนตำบล	0.0	7.0	0.0	7.3	12.2	0.0	0.0	9.6	4.0	2.0
10.ประชาชนขาดจิตสำนึก	<u>32.6</u>	18.6	7.0	7.3	<u>19.5</u>	15.4	7.7	3.8	18.0	<u>22.4</u>
ไม่เลือกตอบ	0.0	6.5	6.5	10.9	10.9	0.0	0.0	0.0	3.8	5.8
ประเด็นปัญหา	ปัญหาอุปสรรคแยกตามระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ขาดแคลนอุปกรณ์	16.0	17.3	16.0	9.5	6.8	26.7	12.9	14.0	16.0	6.1
2.ขาดแคลนบุคลากร	2.7	17.3	14.7	16.2	15.1	0.0	17.8	11.0	4.0	15.2
3.ขาดแคลนงบประมาณ	21.3	<u>24.0</u>	20.0	10.8	15.1	<u>29.7</u>	<u>20.8</u>	23.0	11.0	4.0
4.ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ	5.3	13.3	13.3	<u>18.9</u>	4.1	11.9	18.8	<u>25.0</u>	<u>22.0</u>	7.1
5.ขาดแคลนข้อมูลทางวิชาการในการจัดการขยะมูลฝอย	5.3	4.0	<u>21.3</u>	17.6	<u>17.8</u>	5.9	5.0	11.0	11.0	12.1
6.อบต.ขาดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	1.3	10.7	0.0	6.8	8.2	1.0	12.9	2.0	8.0	4.0
7.อบต.ไม่มีอิสระในการบริหารงานจริง	0.0	0.0	4.0	2.7	0.0	0.0	0.0	3.0	1.0	6.1
8.ขาดการประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ	0.0	5.3	1.3	12.2	15.1	0.0	2.0	5.0	13.0	5.1
9.เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนในชุมชนกับพนักงานส่วนตำบล	1.3	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	6.0	2.0
10.ประชาชนขาดจิตสำนึก	<u>46.7</u>	8.0	8.0	5.4	<u>17.8</u>	24.8	9.9	3.0	8.0	<u>38.4</u>
ไม่เลือกตอบ	0.0	0.0	0.0	1.3	2.6	0.0	0.0	1.0	1.0	2.0

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1-ชั้น 5 เรียงตามลำดับความสำคัญ 1-5 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ปัญหาอุปสรรคแยกตามระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ขาดแคลนอุปกรณ์	27.1	16.6	9.2	4.6	17.1	23.3	14.1	13.7	9.4	13.0
2.ขาดแคลนบุคลากร	3.4	20.6	15.5	20.2	6.5	4.7	19.3	12.8	16.2	9.5
3.ขาดแคลนงบประมาณ	23.2	20.0	24.1	11.6	2.9	21.3	22.0	22.3	9.4	6.3
4.ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ	7.9	13.1	24.1	23.1	9.4	12.6	15.5	20.5	21.2	6.7
5.ขาดแคลนข้อมูลทางวิชาการในการจัดการขยะมูลฝอย	3.4	6.3	10.9	9.2	14.1	4.9	4.9	12.6	10.7	15.0
6.อบต.ขาดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	0.6	7.4	1.1	4.6	5.9	0.7	8.5	1.8	5.0	6.7
7.อบต.ไม่มีอิสระในการบริหารงานจริง	5.1	2.3	3.4	2.9	0.6	2.4	0.9	3.8	2.3	2.1
8.ขาดการประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ	2.8	2.3	5.7	11.6	13.5	1.1	3.4	5.0	13.0	10.9
9.เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนในชุมชนกับพนักงานส่วนตำบล	0.6	2.3	1.7	2.9	1.2	0.4	1.6	2.7	3.7	2.3
10.ประชาชนขาดจิตสำนึกไม่เลิกทอดทิ้ง	25.4	9.1	4.0	9.2	27.6	28.4	9.9	4.7	9.1	27.1
ไม่เลือกตอบ	0.6	1.1	1.7	2.3	3.9	0.2	1.1	1.5	2.9	4.2

หมายเหตุ : จิตสำนึกได้ร้อยละสูงสุด

โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ดังนี้คือ

กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เสนอว่า จังหวัดควรจัดหาสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอยที่เหมาะสม และควรหมั่นสร้างจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยให้กับประชาชน

กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 เสนอว่า ควรจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอย จัดหาถังขยะมูลฝอยและรถเก็บขยะมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ จัดหาสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอยรวมเป็นศูนย์กลางในระดับจังหวัด และให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยกับประชาชน

กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 เสนอว่า น่าจะมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาชี้แจง เผยแพร่ความรู้เรื่องขยะมูลฝอยให้ประชาชนทราบ สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยให้กับประชาชน จัดหน่วยงานในระดับอำเภอรับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม และจัดประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 เสนอว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ปัญหาด้านขยะมูลฝอย ให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาชี้แจง เผยแพร่ความรู้เรื่องขยะมูลฝอยให้ประชาชนทราบ สร้างจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยให้กับประชาชน และรัฐควรมีมาตรการที่เข้มงวดจัดการกับผู้ทิ้งที่กระทำผิด

กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 เสนอว่า หน่วยงานของรัฐควรมีการให้ความรู้กับประชาชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ สร้างจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยให้กับประชาชน จัดหาอุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่านี้ และจัดกิจกรรมรณรงค์ประกวดหมู่บ้านสะอาด

บทที่ 5

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความตระหนักและปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 โดยมีผลการศึกษาดังนี้

5.1 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับสูงทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้นมีความตระหนักในระดับสูง เกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้านเศรษฐกิจ ด้านการให้สุขศึกษาหรือการให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการใช้กฎหมาย ส่วนความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความตระหนักในระดับปานกลาง แต่กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 – ชั้น 4 มีความตระหนักในระดับสูง

สำหรับความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักในระดับสูง เนื่องจากอาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันนี้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยแสดงทางสื่อต่าง ๆ มากมาย สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยถึงร้อยละ 96.9 และประกอบกับกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอยในระดับปานกลางถึงสูง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักถึงปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง

ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพอยู่ในระดับสูง โดยจะมีความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพกายมากกว่าสุขภาพจิต เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผลกระทบทางด้านร่างกายเป็นสิ่งที่สัมผัสได้โดยตรงและเกิดขึ้นเร็ว และสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนผลกระทบต่อสุขภาพจิตต้องใช้เวลานานกว่า

ความตระหนักเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยกับการกานำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ใหม่ และมีความรู้ที่อยู่ในระดับสูงถึงประเภทของขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาแปรรูปได้ เพราะขยะมูลฝอยบางส่วนสามารถนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้ จึงทำให้มีความตระหนักเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง

ด้านความตระหนักเกี่ยวกับด้านการจัดการขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 มีส่วนสาธารณสุขที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ ไม่มี จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ไม่ต้องรับผิดชอบงานด้านนี้มากนัก จึงมีความตระหนักเกี่ยวกับด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 - ชั้น 4 มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูง เพราะต้องรับผิดชอบในงานด้านนี้โดยตรงจึงมีความตระหนักเกี่ยวกับด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูงกว่า

ความตระหนักเกี่ยวกับด้านการศึกษาและประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงทั้งหมด เพราะอาจจะเห็นด้วยว่า การประชาสัมพันธ์สามารถช่วยแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยได้ ดังนั้นควรหมั่นให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างให้ต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยให้ยืนยาวตลอดไป

ความตระหนักเกี่ยวกับด้านการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงทั้งหมด โดยกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น เห็นด้วยมากที่สุดกับการที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาในส่วนของประสพการณ์ด้านการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสพการณ์ด้านการมีส่วนร่วม

อยู่ในระดับต่ำทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน และงานด้านสาธารณูปโภคอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากกว่า เพราะเป็นฐานของคะแนนเสียงเป็นส่วนใหญ่

สำหรับความตระหนักเกี่ยวกับด้านการใช้กฎหมาย กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงทั้งหมด เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด ว่าควรใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ก่อน และต่อไปควรมีการใช้กฎหมายลงโทษ ทั้งนี้เพราะในระบบการเมืองท้องถิ่น อาจมีคู่แข่งทางการเมืองบ้าง บางปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอาจทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลถูกมองว่าทำตัวไม่เป็นกลางได้ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นควรบังคับใช้กฎหมายที่จริงจัง เพื่อเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาขยะมูลฝอยได้

5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีปัจจัยกระตุ้นคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประสบการณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย และประเภทขององค์กร คือ ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตัวแปรที่ศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ความรู้ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอารี ปัญญากรณ์ (2535:60) พบว่า กลุ่มแม่บ้านที่มีความรู้ในระดับ

สูง จะมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกมากกว่ากลุ่มแม่บ้านที่มีความรู้ต่ำ และสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุชิต อิศรเมตต์(2536:90) พบว่าคณะกรรมการสภาตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาหมลพิษมาก มีความตระหนักในการแก้ไขปัญหา แม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสียมากกว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาหมลพิษน้อย สอดคล้องกับ จรูญ ชุนทรง (2539: 86) ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับความรู้มาก มีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับความรู้ปานกลาง และความรู้น้อย แต่ไม่สอดคล้องกับ ศรีสุรางค์ เคนะนาค (2542: 65) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 จากการศึกษาของศรีสุรางค์ เคนะนาค พบว่า ศึกษาจากประธานกรรมการบริหาร หรือ ผู้แทนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม จากองค์การบริหารส่วนตำบลรวม 89 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 106 แห่ง อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนน้อยมาก ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยจะทำให้ผลต่อการวิเคราะห์ได้

การที่ระดับความรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องมาจากความรู้เป็นการรับรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า หรือจากการสะสมประสบการณ์ แล้วเก็บรวบรวมไว้เป็นความจำส่วนบุคคล แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของโอกาสการได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้า หรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้ตั้งใจ ความตระหนักจะเกิดขึ้นนั้นมนุษย์จะต้องมีความรู้จักสิ่งนั้นเสียก่อน ซึ่งความตระหนักจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นกับการรับรู้ของมนุษย์แต่ละคน ดังนั้นถ้ามนุษย์ได้รับความรู้อย่างสม่ำเสมอจะก่อให้เกิดความตระหนักเพิ่มมากขึ้นด้วย

5.2.2 ทักษะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ทักษะที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง-ต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรูญ ขุนทรง (2539: 87) พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติในระดับสูงมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีทัศนคติในระดับปานกลางและน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของ อารี ปัญญากรณ์ (2535: 60) พบว่า แม่บ้านที่มีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาของพลาสติกในระดับสูง จะมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมากกว่า แม่บ้านที่มีทัศนคติ เกี่ยวกับปัญหาของพลาสติกในระดับต่ำ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ (2541: 94) ศึกษาถึงความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่าทัศนคติไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของสมาชิกสภา จากการศึกษารายชื่อของ เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ พบว่า ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย จะทำให้มีผลต่อการวิเคราะห์ได้

ทั้งนี้เพราะทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นแรงจูงใจหรือเป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีการทำกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม บุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับปัญหาด้านขยะมูลฝอยมาก และมีความต้องการให้บ้านเมืองมีความสะอาดเรียบร้อยสวยงาม ย่อมจะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5.2.3 ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ประสิทธิภาพไม่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อิศรา ลิ้มวงศ์ (2545: 97) พบว่า ประสิทธิภาพเกี่ยวกับโรคพิษสารหนูเรื้อรัง ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำ และไม่สามารถพยากรณ์ความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ราชัน พิมพา (2544: 69) พบว่า ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ระดับตำบล ไม่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ จรุง ชูทรง (2539: 87) พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพมาก จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพในระดับปานกลางและน้อย

ในกระบวนการเกิดความตระหนักนั้น ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ ลักษณะของบุคคล ความรู้ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ประสิทธิภาพ เป็นต้น (Engle, et al., 1968: 34) ซึ่งประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความตระหนัก การที่บุคคลทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่เป็นประจำย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น (บัณฑิต จุฬาศัย, 2528: 15) การปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่จะต้องกระทำตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 หากบุคคลมีประสิทธิผลในการทำงานที่ต่ำมาก ๆ ย่อมจะทำให้เกิดความตระหนักเพิ่มมากขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามแม้ประสิทธิภาพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความตระหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลจากการศึกษาที่ได้พบว่า แนวโน้มของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพที่สูงกว่า จะมีความตระหนักมากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพที่ต่ำกว่า

5.2.4 ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ประเด็นทางการเมืองมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องกับระดับต่ำ มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องกับระดับปานกลาง-สูง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อยกว่า

การที่กลุ่มที่มีประเด็นทางการเมืองเกี่ยวข้องกับระดับต่ำ มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในระดับสูง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ประเด็นทางการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องถือได้ว่าเป็นสิ่งกระตุ้นอย่างหนึ่งที่จะส่งผลต่อความตระหนัก เพราะจากขั้นตอนการเกิดความตระหนักของ Engle, et al., (1968: 34) พบว่า ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยตัวบุคคล ซึ่งได้รับการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ และมีสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

ซึ่งประเด็นทางการเมืองถือได้ว่าเป็นสิ่งกระตุ้นอย่างหนึ่ง ที่เป็นปัจจัยภายนอกโดยเกี่ยวข้องกับเรื่องของผลประโยชน์ ความขัดแย้ง การร้องเรียน เป็นต้น ซึ่งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยนั้น ล้วนแล้วแต่โยงไปถึงผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องอาจส่งผลให้ความตระหนักลดลงได้ โดยผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ทำให้มีเรื่องของผลประโยชน์ ความขัดแย้งและการร้องเรียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องน้อย เพราะฉะนั้นความตระหนักจะสูง แต่อีกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ทำให้ได้สัมผัสกับเรื่องของผลประโยชน์และความขัดแย้งโดยตรง จะมีผลให้ประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่า ทำให้ความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยลดลง

5.2.5 ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง-สูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในระดับต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความคิดเห็นต่อขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยน้อยกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จงรักษ์ นิมพงษ์ศักดิ์ (2536: 134) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณขยะนำออกมากำจัดต่อวันมาก มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มอื่น

ทั้งนี้ก็เป็นเพราะขนาดความรุนแรงจะเป็นตัวที่สามารถกำหนดระดับการแก้ไขของปัญหาได้ เพราะถ้าเกิดความรุนแรงของปัญหาในระดับสูง บุคคลก็ย่อมที่จะต้องมีความตระหนักในการจัดการแก้ไขปัญหามากกว่า ปัญหาที่ยังมีขนาดความรุนแรงน้อยกว่า

5.2.6 การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า การรับรู้ข่าวสารไม่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยมาก จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยน้อยกว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธวัชชัย สูดประเสริฐ (2539: 115) พบว่า สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลและกรรมการสุขาภิบาล ที่ได้รับข่าวสารด้านขยะมูลฝอยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ อารี ปัญญากรณ์ (2535: 60) พบว่าแม่บ้านที่มีการรับรู้ข่าวสารต่ำมีความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกมากกว่าแม่บ้านที่มีการรับรู้ข่าวสารสูง แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ราชัน พิมพา (2544: 24) พบว่า ระดับความตระหนักของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ขึ้นอยู่กับการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อประเภท สื่อบุคคล สื่อเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของ ราชัน พิมพา ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ประเภทของการได้รับข่าวสารจะแบ่งเป็น 3 ประเภทเท่านั้น และแบ่งความถี่ในการรับรู้เป็นเคยและไม่เคย ไม่ได้แบ่งระดับการวัดเป็นความถี่ของการรับรู้ข่าวสารว่าเคยมากน้อยเท่าไร จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเคยได้รับรู้ข่าวสาร ส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารมีผลต่อความตระหนักได้ และขัดแย้งกับผลการศึกษาของ จริญญา ขุนทรง (2539: 85) พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารมากจะมีความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองมากกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย การรับรู้ข่าวสารของจริญญา ขุนทรง ไม่ได้ระบุว่าเป็นการรับรู้ข่าวสารทางด้านไหน กลุ่มตัวอย่างอาจคิดว่าเป็นการรับรู้ข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองก็ได้ จึงทำให้ผลการศึกษาด้านการรับรู้ข่าวสารของจริญญา ขุนทรง มีผลต่อความตระหนักได้

การสื่อสารเป็นตัวกลางสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ ทำให้มีประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น ข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่าการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลเพราะเมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้น ข้อมูลนั้นจะถูกเก็บไว้และส่งผลกระทบต่อทัศนคติ อารมณ์ และพฤติกรรมในอนาคต (กฤษณา ศักดิ์ศรี 2530: 115-116) แต่ในการศึกษาครั้งนี้ การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อธิบายได้ว่า ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเภทของขยะมูลฝอยผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางทั้งทางด้านโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับต่าง ๆ แต่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีนั้นส่วนใหญ่แล้วจะมีอยู่แต่ในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยเท่านั้น ไม่ค่อยมีออกมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่าที่ควร ประกอบกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยได้รับข่าวสารจากเอกสารทางราชการ และเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

เท่าที่ควร (ตารางที่ 4.3) และการที่บุคคลจะทราบถึงวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ หรืออาจจะเป็นบุคคลที่เคยเข้าร่วมรับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 ยังไม่เคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนาถึงร้อยละ 68.1 (ตารางที่ 4.2) จึงทำให้การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครั้งนี้

5.2.7 ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 ชั้น 4 และ ชั้น 5 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 2 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่สูงกว่า จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขวัญฤทัย พรณวิจารย์ (2543: 140) พบว่าระดับชั้นของเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกษร วงศ์วัฒนาภิจ (2542: 139) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ศรีสุรางค์ เคะหนาค (2542: 62) พบว่าชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่ผลการศึกษาของ ศรีสุรางค์ เคะหนาค เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศรีสุรางค์ เคะหนาค ศึกษามีเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และชั้น 5 เท่านั้น

ทั้งนี้อธิบายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 2 ถือเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลระดับสูง มีงบประมาณและรายได้มาก ประกอบกับมีอาณาเขตรับผิดชอบอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่ มีบ้านเรือนและโรงงานขนาดใหญ่ ตั้งอยู่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก และมีปัญหาที่ต้องให้แก้ไขหลายเรื่อง จึงอาจทำให้ความสนใจในงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดสอบค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแล้วมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 451 ราย พร้อมกับสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 27 ราย ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows version 10.0 ผลการวิเคราะห์นำเสนอโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด การวิเคราะห์การผันแปรและการวิเคราะห์การจำแนกพหุ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 - ชั้น 5 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 4 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 30-39 ปี ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 5 มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี มากที่สุด

ด้านการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และ ชั้น 3 มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด

ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 ชั้น 4 และ ชั้น 5 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด

ด้านอาชีพ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และชั้น 4 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร

สำหรับสถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 พบว่า ประกอบด้วยตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตำแหน่งดังกล่าวจะมีจำนวนแห่งละ 1 คน ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนสมาชิกจะขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ โดยมีจำนวนสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน

มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 4 ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 จะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี มากที่สุด

6.1.2 การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษาการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 ส่วนใหญ่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ร้อยละ 97.8 โดยมีความถี่ในการติดตามทุกสัปดาห์ จะมีแต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เท่านั้นที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารในระดับนาน ๆ ครั้ง

ในด้านของการเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม สำหรับผู้ที่เคยเข้าร่วมรับการอบรมแล้วนั้นจะเป็นในลักษณะหน่วยงานเป็นผู้จัดส่งไปมากกว่าสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเอง จะมีแต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 เท่านั้นที่มีผู้สมัครเข้ารับการอบรมมากกว่าผู้ที่หน่วยงานเป็นผู้จัดส่งไป โดยแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรียงลำดับตาม

ความสำคัญพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 – ชั้น 5 ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ และเอกสารของทางราชการ

ส่วนด้านของแหล่งที่ต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยเรียงตามความสำคัญพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 – ชั้น 5 จะมีลักษณะความต้องการคล้าย ๆ กัน คือ ต้องการได้รับข่าวสารในเรื่องดังกล่าวจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ แต่สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จะมีความต้องการแตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ คือมีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ จากผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อนร่วมงาน และเมื่อนำคะแนนการรับรู้ข่าวสารมาวิเคราะห์จัดกลุ่มเพื่อวัดระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 5 มีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 จะมีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ

6.1.3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 พบว่ามีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ในระดับต่ำ คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด ความรู้เกี่ยวกับการขนถ่ายและการขนส่ง และความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย

6.1.4 ทักษะคติในการจัดการขยะมูลฝอย

ทักษะคติในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และชั้น 5 พบว่า มีทักษะคติที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 4 มีทักษะคติที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง

6.1.5 ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอย

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 1 – ชั้น 5 พบว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว และยังไม่ได้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยแล้ว น่าจะมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่านี้

6.1.6 ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 พบว่ามีประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ แต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 และ ชั้น 4 บางแห่งด้วย

6.1.7 ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่

ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามี ความรุนแรงน้อยที่สุด คือ ความรุนแรงด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย จากผลการศึกษานี้ถือได้ว่าเป็นมุมมองจากฝ่ายบริหารจัดการ คือองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายเดียว ถ้าสอบถามจากหน่วยงานอื่น หรือประชาชนในพื้นที่อาจได้คำตอบแตกต่างจากนี้

6.1.8 ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 5 พบว่ามีระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาของขยะมูลฝอยอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ที่มีความตระหนักในประเด็นด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 อาจจะยังไม่ให้ความสำคัญกับงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยมากเท่าที่ควร

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์การผันแปรพบว่า ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับตัวแปรที่เหลือ คือ ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ไม่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

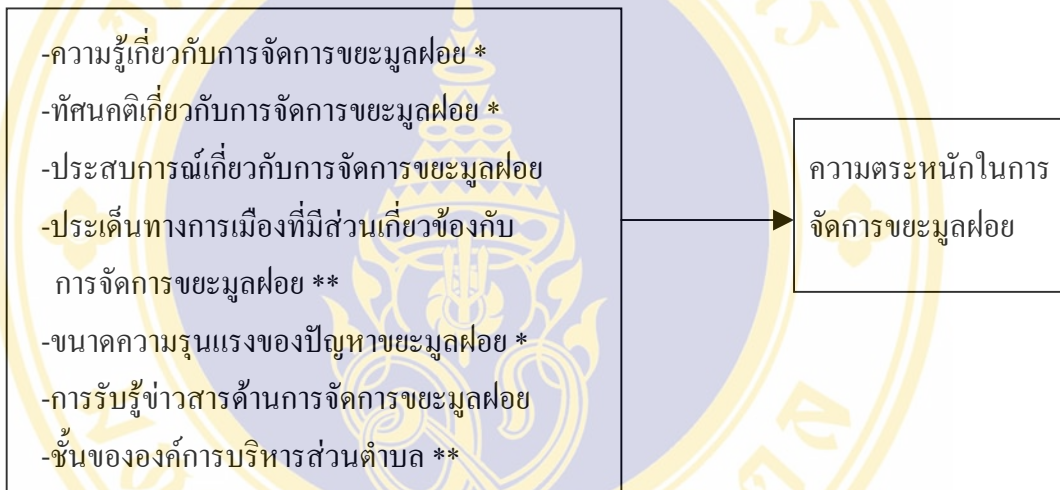
โดยพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยสูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลางและต่ำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง จะมีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ-ปานกลาง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง-สูง มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยในระดับต่ำ โดยพบว่าทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยสูงที่สุด ดังจะเห็นได้จากค่า Beta ซึ่งมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย

สรุปคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนประเด็นทางการเมือง และชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ในทางผกผันกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องต่ำ มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องปานกลาง-สูง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการ

บริหารที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 – ชั้น 5 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 2

จากผลการวิเคราะห์การจำแนกพบพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารที่มีคะแนนความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องต่ำ มีขนาดความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง-สูง และอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-5 เป็นกลุ่มที่มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน

ภาพที่ 6.1 แผนภูมิต่อปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

หมายเหตุ * มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม

** มีความสัมพันธ์เชิงลบกับตัวแปรตาม

6.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 5 มีการรับรู้ข่าวสารในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 มีการรับรู้ข่าวสารในระดับต่ำ ดังนั้นจึงควรให้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยกับกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น เพิ่มมากขึ้น โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารที่จะได้รับ ควรจะมาจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากขึ้น เช่น สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานสาธารณสุข

จังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านดังกล่าวได้

2. ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความรู้มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย แต่กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีความรู้อยู่ในระดับสูง เพียงร้อยละ 19.7 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเลยถึงร้อยละ 68.1 นั่นจึงเป็นเหตุผลอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยน้อย โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 – ชั้น 2 ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว แต่ยังมีความรู้ระดับต่ำในหลาย ๆ หัวข้อ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และโดยเฉพาะความรู้ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินการ จัดการขยะมูลฝอย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย เช่น สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรงอยู่แล้ว ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป ประกอบกับในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้เพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ ระดับความรู้และความเข้าใจเท่านั้น เนื่องด้วยมีข้อจำกัดทางด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างให้ครบทั้ง 6 ระดับ คือ ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล เพื่อศึกษาว่าความรู้ในระดับใดที่จะมีผลต่อความตระหนักมากที่สุด

3. ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 ชั้น มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่ำ ดังนั้นจึงควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น เช่น การให้เป็นอาสาสมัครสอดส่องดูแลเฝ้าระวังผู้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่ในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะเป็นของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะเข้ามารับทราบข้อมูลการทำงาน

ก็เฉพาะวันประชุมสภา ดังนั้นถ้าให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสนใจและความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น จึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบล ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักเกี่ยวกับเรื่อง การให้สุศึกษาหรือการให้ความรู้ และการประชาสัมพันธ์ในระดับสูงอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรหมั่นให้ความรู้และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักให้คงทนตลอดไป โดยเน้นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย เพราะการเพิ่มพูนความรู้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทิ้งขยะมูลฝอยได้ วิธีการที่น่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะสามารถรับรู้ถึงสภาพความเป็นจริง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานได้ และควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมภายในชุมชนให้มากขึ้น โดยวิธีการที่ประหยัดและสะดวกที่สุด คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน โดยอาจจัดทำในรูปแบบของเทปบันทึกเสียงเพื่อสะดวกแก่การดำเนินงาน โดยให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้รับผิดชอบในการให้ข่าวสาร และกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ควรหางบประมาณเพื่อเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางสื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นต้น

5. จากการวิเคราะห์ความผันแปรพบว่า ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย แต่มีผลในทางผกผันเพราะกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นที่ต่ำกว่า คือ ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และ 2 ดังนั้นจึงควรที่จะมีการสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทและโอกาสในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 5 ให้เพิ่มขึ้น และหากกรมการปกครองจะพิจารณางบประมาณด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละชั้น ควรที่จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้านดังกล่าวให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 - ชั้น 5 ก่อน เพราะน่าจะเกิดประโยชน์ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด

6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งควรให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยเป็นอันดับแรก ๆ เพราะจะได้จัดเตรียมแผนงานเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ถังขยะ ไม้ให้พร้อม และผู้ที่

รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอย ควรหาความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มเติมอยู่เสมอ องค์การบริหารส่วนตำบลควรหาประมาณเพื่อศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีของชุมชนอื่นแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง จัดสรรงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างภาครัฐกับประชาชน

6.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มในภาคกลาง และมีสภาพสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกันทั้งจังหวัด ในโอกาสต่อไปควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาออกไปในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างจากที่นี่ มีปัญหาด้านขยะมูลฝอย และมีองค์การบริหารส่วนตำบลครบทั้ง 5 ชั้น เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

2. ควรศึกษาถึงความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจากกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการขยะมูลฝอย เช่น จากภาคประชาชน จากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีความเกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอย เพื่อรับทราบถึงมุมมองที่เพิ่มขึ้น เพราะการจัดการขยะมูลฝอยถ้าจะให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ ต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ดังนั้นถ้าทราบว่าแต่ละฝ่ายให้ความสำคัญและมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาด้านขยะมูลฝอย อย่างไรบ้าง ก็จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยต่อไป

3. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้เพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ ระดับความรู้และความเข้าใจ เนื่องด้วยมีข้อจำกัดทางด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างให้ครบทั้ง 6 ระดับ คือ ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล เพื่อศึกษาว่าความรู้ในระดับใดที่จะมีผลต่อความตระหนักมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ.(2527).จิตวิทยาสังคม.ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2539). กฎหมายระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____ (2540ข). คู่มือการฝึกอบรมประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____ (2540 ค). ทำเนียบข้อมูลสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปี 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____ (2542). กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ อบต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักยาคินแดน.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2543). การจัดการขยะมูลฝอยสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล. (พิมพ์ครั้งที่ 1) ส่วนเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม, สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี.(2530).จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงสาส์น.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง.(2543).ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี 2543. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักยาคินแดง กรมการปกครอง
- เกษร วงศ์วัฒนากิจ.(2542).ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการพัฒนาสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงศักดิ์ อุดมศิลป์โรจน์. (2537). วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการพิมพ์.
- โกวิท พวงงาม.(2543).การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการ และมิติใหม่ในอนาคต.พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร:บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- ขวัญฤทัย พรณวิจารย์.(2543).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์),สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- จรงค์ นิมพงษ์ศักดิ์.(2536).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอูธรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตรา วสุวานิช.(2528).จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันทร์ดา เกิดมี.(2542).นโยบายของพรรคการเมืองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนพึงพอใจ:กรณีกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จินตนา เปียสวน.(2538).ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติของแม่บ้านเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรรุญ ชุนทรง.(2539).ความตระหนักของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เฉลิมชาติ แจ่มจรรยาและคณะ.(2540).คู่มือ(เล่ม1)พระราชบัญญัติการสาธารณสุขพ.ศ.2535. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร:ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย.
- ชนิดา อาคมวัฒนะ.(2541).ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น:ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาล แพร่ตฤณ.(2526).เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์.(2527).การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชอบ ชอบชื่นชม.(2535).ความรู้และความตระหนักของอาสาพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ช่อทิพย์ ดันทวิ. (2532). การรับรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงในเกษตรสถานของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่.(2530).มลพิษสิ่งแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- รัชชชัย สุกประเสริฐ.(2539).ความคิดเห็นของสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลและกรรมการ
สุขาภิบาลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยา
นิพนธ์ ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทวัฒน์ ปรมาณันท์ และแก้วคำ ไกรสรพงษ์.(2544).การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- นวม สงวนทรัพย์.(2535).สารัตถจิตวิทยาสังคม.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์โอเอสพรีนติ้งเฮาส์.
นิพนธ์ ตั้งแสงประทีป.(29 สิงหาคม 2544).เมื่ออากาศบริสุทธิ์...เสียงอุทธรณ์ของชาวราชาเทวะ.
กรุงเทพธุรกิจ.หน้า 2 .
- บัณฑิต จุฬาศัย.(2528).การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน:เหตุผลและข้อพิจารณา.เอกสาร
ประกอบการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง แนวทางและเทคนิคในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและ
ชุมชน.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.(2537).เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.(พิมพ์
ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
_____.(2540).การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for DOS &
WINDOWS. กรุงเทพมหานคร :เจริญดีการพิมพ์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ.(2520).การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
_____.(2537).การวัดสถานะสุขภาพ:การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าและแบบ
สอบถาม.กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ประสาธ อิศรปรีดา.(2523).จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์
กราฟิคอาร์ต.
- พิชิต สกุลพราหมณ์.(2531).การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม.(พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพมหานคร :หจก.
ชนะการพิมพ์.
- พัชรี หอวิจิตร.(2529). การจัดการขยะมูลฝอย. ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม. คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2540).วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.(พิมพ์ครั้งที่ 7),ม.ป.ท.
ไพศาล หวังพานิช.(2526).สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร:โอเอสพรีนติ้งเฮาส์.
- มนูญ ดนะวัฒนา.(2539).จิตวิทยาพัฒนาชีวิต.(พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพมหานคร:ธีรพงษ์การพิมพ์.

- ยุพิน ภาคะนันท์.(2542).ความรู้และความตระหนักต่อการพัฒนาประชากรของกรรมการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชา
ประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์.(2533).การวัดทัศนคติเบื้องต้น.ชลบุรี:ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชน พิมพา. (2544). ความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขระดับตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่.(พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร :
โอเคียนสโตร์.
- วัฒนา ทองชัยยะ. (2538). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะในเขตเทศบาล
เมืองสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม
ศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีสุรางค์ เคหะนาค. (2542). การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. 2535 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ.(2541).ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรมศึกษา อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุมล ศรีสุขวัฒนา. (2541). คู่มือปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเรื่องบทบาท
อำนาจหน้าที่ด้านการสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริหาร
กฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย.
- สถิต วงศ์สวรรค์.(2525).จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.(2543).รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง
(คู่มือ)การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานในพื้นที่ระดับตำบล.
กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์สมาธรรม.
- สมศักดิ์ สุริยะเจริญ.(2533).ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.(2537).การสร้างมาตรฐานในการวิจัยทางสังคมศาสตร์.(พิมพ์ครั้งที่2) กรุงเทพมหานคร:สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.
- สุรัชย์ ท้วมสมบุญณ์ และนางพางา สุขวนิช.(2541).การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร. ปทุมธานี:ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- สายันต์ ไยสามเสน.(2543).กลุ่มการเมืองกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาชนบทภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต,สาขามนุษยวิทยา ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2544). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2543.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.(2545).แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด.เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม.(2544).สรุปข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร. (2534). เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร.
- อดิศักดิ์ ทองไข่มุกต์และคณะ.(2541).การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล.พิมพ์ครั้งที่ 2,ปทุมธานี:ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- อนันต์ ศรีโสภณ.(2525).การวัดผลการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 3,กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช.
- อนุชิต อิศรายเมตต์.(2536).ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของคณะกรรมการสภาพำบลในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย:ศึกษากรณี อ.เมือง จ.ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อิสรา ลิมวงส์.(2545). ศึกษาถึงความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการปนเปื้อนสารหนูในแหล่งน้ำ กรณีศึกษา ต.ร้อนพิบูลย์ อ. ร้อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนงก เหล่าธรรมทัศน์.(2543).วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดีแอลเอส.

- อารี ปัญญากรณ์.(2535).ความตระหนักถึงปัญหาของพลาสติกเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำพรธณ จารุรัตน์.(2539).ความตระหนักของอาสาสมัครสาธารณสุขในเรื่องมลพิษทางน้ำ แม่บ้านแม่กลอง:กรณีศึกษา อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Bloom,S.Benjamin.,et al.(1971).Taxonomy of Education Objective Textbooh 1: Cognitive Domain.New York : David Mckay Company Inc.
- Brackler S.W.(1986).Introduction to Sociology and Education.New York:The Dryden Press.
- Engel J.F.,Kollat D.T.,Backwell R.D.(1968).Consumer Behavior.New York:Holt,Rinehart and Winston.
- EnviroVistionTM – Environmental Awareness “Self – Teach”Programe.Available:<http://www.danatec.com/enviro.html> [2002,February 24]
- Good,V.Carter.(1973).Dictionary of Education.3rd ed, New York: McGraw-Hill Book Company.
- Leave No Trace Outdoor Ethics. Available:<http://www.lnt.org/welcome.html> [2002,February 24]
- Rokeach,Milton.(1970).Beliefs,Attitudes and Values.San Francisco:Jossey-Bass Inc., Publishers.
- Student for Environmental Awareness-about S.E.A. Available:<http://www.uga.edu/sea/aboutsea.html>. [2002,February 24]
- Webster,Lexicon.(1979).The Lexicon Webster Dictionary.Encyclopedia Edition, The United State of America: America I.
- Welcome to Awareness Magazine . Available:<http://www.awarenessmag.com/about.html>. [2002,February 24]
- Wolman, B.Benjamin. (1973) Dictionary of Behavioral Science. London: Littion Education Publishing Inc.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น 1 - ชั้น 5 จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

จุดมุ่งหมาย

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับชั้น 1-5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการนี้ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และใกล้เคียงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด เพราะคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อการใช้คุณให้โทษในหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด และจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ
คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 16 หน้าแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

ความคิดเห็นของท่านในทุกเรื่องมีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวหทัยรัตน์ ศรีเมือง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

องค์การบริหารส่วนตำบล.....อำเภอ.....ระดับชั้น.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ให้ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (นับจำนวนปีเต็ม)
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา	() มัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลาย	() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
() ปริญญาตรี	() ปริญญาโท
() อื่น ๆ ระบุ.....	
4. อาชีพหลักของท่านในปัจจุบัน

() เกษตรกร	() เลี้ยงสัตว์
() รับจ้าง และบริการ	() ลูกจ้างบริษัทหรือองค์กรเอกชน
() ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	() ไม่ได้ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน/แม่บ้าน
() รับราชการ	() อื่น ๆ ระบุ.....
5. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอะไรในองค์การบริหารส่วนตำบล

() ประธานสภา	() ประธานกรรมการบริหาร
() คณะกรรมการบริหาร	() สมาชิกสภา
() ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	() อื่น ๆ ระบุ.....
6. ท่านดำรงตำแหน่งดังกล่าว มาเป็นระยะเวลา.....ปี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้น ให้เกิดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย
ประกอบไปด้วย 6 กลุ่มตัวแปร คือ

กลุ่มที่ 1 แบบวัดตัวแปรด้านการรับรู้ข่าวสาร

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. การติดตามเหตุการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยของท่านมาจากแหล่งใด

() ไม่ได้ติดตามเลย

() ติดตามจาก (เรียงลำดับ 1-3 ตามลำดับความสำคัญ)

() หนังสือพิมพ์

() วิทยุ

() โทรทัศน์

() วารสาร/นิตยสาร

() เอกสารของทางราชการ

() เจ้าหน้าที่ของทางราชการ

() หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

() เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน

() อื่น ๆ ระบุ.....

2. ปกติท่านติดตามเหตุการณ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาด้านขยะ
มูลฝอยมากน้อยเพียงใด

() ติดตามทุกวัน

() ติดตามทุกสัปดาห์

() ติดตามทุกเดือน

() ติดตามนาน ๆ ครั้ง

() ไม่ได้ติดตามเลย

() อื่น ๆ ระบุ.....

3. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการประชุม/อบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยบ้าง
หรือไม่

() ไม่เคย

() เคย โดยวิธี () สัมครเข้ารับการอบรมจำนวน.....ครั้ง

จัดโดยหน่วยงาน

.....

() โดยหน่วยงานเป็นผู้จัดส่งไป จำนวน.....ครั้ง

จัดโดยหน่วยงาน

.....

4. ท่านคิดว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอย ควรทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางใด ซึ่งจะทำให้ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมากที่สุด (เรียงลำดับ 1-5 ตามความสำคัญ)

() วิทยุ	() โทรทัศน์
() หนังสือพิมพ์	() นิตยสาร/วารสาร
() หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	() ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
() กรรมการหมู่บ้าน	() เจ้าหน้าที่ของรัฐ
() องค์กรเอกชน	() เพื่อนบ้าน
() ญาติพี่น้อง/บุตรหลาน	() เพื่อนร่วมงาน
() สถาบันการศึกษา	() การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา
() อื่น ๆ ระบุ	

กลุ่มที่ 2 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับขยะและการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมายวงกลม (O) หรือ กากบาท (X) ลงหน้าคำตอบที่ท่านคิดว่าถูกต้องมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- การจัดการขยะมูลฝอยเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านใดบ้าง เพื่อให้เกิดความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย
 - การเก็บรวบรวม การคัดแยก และการขนย้ายขยะมูลฝอย
 - การเก็บรวบรวม และการขนย้ายขยะมูลฝอย
 - การแปรรูปและการคืนรูป การเก็บรวบรวม และการกำจัดขยะมูลฝอย
 - การเก็บรวบรวม การขนย้าย การแปรรูปและการคืนรูป และการกำจัดขยะมูลฝอย
- ข้อใดเป็นวิธีการลดปริมาณการทิ้งขยะที่ดีที่สุด
 - เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทพลาสติก
 - ทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ
 - แยกขยะไปใช้ประโยชน์
 - เลือกใช้วัสดุที่มีหีบห่อสวยงาม
- ข้อใดเป็นปัญหาจากขยะมูลฝอยที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยมากที่สุด
 - มีกลิ่นเหม็นทำให้ออนหลับได้ไม่เต็มที่
 - สัมผัสกับเชื้อโรคหรือสิ่งทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ
 - ทำให้ภูมิต้านทานโรคลดลง
 - เกิดสภาพน่ารังเกียจทำให้เกิดผลเสียต่อการกินคืออยู่ดี

4. โรคที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขลักษณะ คือ โรคใด
- ก. อุจจาระร่วง โรคผิวหนังอักเสบ ข. มะเร็งปอด โรคระบบทางเดินหายใจ
ค. โรคหัวใจ โรคตาแดง ง. โรคประสาท โรคพยาธิ
5. บุคคลใดจะมีความเสี่ยงจากการได้รับอันตรายจากขยะมูลฝอยมากที่สุด
- ก. นายแดงกินอาหารจากร้านอาหารข้างกองขยะ
ข. นายดี มีอาชีพค้นหาสิ่งของในกองขยะ เพื่อนำมาขาย
ค. นายดำ มีอาชีพขับรถขนขยะมูลฝอย
ง. นางสาวดา มีบ้านตั้งอยู่ข้างบริเวณที่ฝังกลบขยะ
6. การเกิดขยะมูลฝอยทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในด้านใดมากที่สุด
- ก. เป็นที่รังเกียจของหมู่บ้านข้างเคียง ข. สกปรก ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ค. ทำลายเศรษฐกิจของชุมชน ง. ทำให้การพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปได้ช้า
7. ขยะมูลฝอยประเภทใดที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้มากที่สุด
- ก. ถ่านไฟฉาย ถังพลาสติกต่าง ๆ ข. เศษอาหาร เศษผักผลไม้
ค. กระดาษ โลหะชนิดต่าง ๆ ง. หลอดไฟ ขี้เถ้าจากการหุงต้ม
8. ในการเก็บขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องใด
- ก. ประเภทของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย ข. สถานที่ที่กำจัดขยะมูลฝอย
ค. จำนวนของภาชนะที่บรรจุขยะมูลฝอย
ง. ประเภทภาชนะ จำนวนภาชนะ และสถานที่วางของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย
ที่เพียงพอต่อปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน
9. ภาชนะเก็บกักขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะควรมีลักษณะแบบใด
- ก. ถังพลาสติก ปากถังกว้าง มีฝาปิดมิดชิด
ข. ถังพลาสติก มีหูหิ้ว ปากถังแคบ มีฝาปิด
ค. ถังโลหะ ทรงกระบอก มีฝาปิด
ง. ถังคอนกรีต ยึดติดอยู่กับที่ ทรงสูง มีฝาปิด
10. ปัจจัยใดเป็นตัวกำหนดขนาดและปริมาณของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอยในแต่ละจุดในชุมชน
- ก. ความต้องการของประชาชน
ข. จำนวนบ้านเรือน และสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน
ค. หลังคาเรือนที่จ่ายค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอย
ง. ความสวยงามของทัศนียภาพในชุมชน

11. การเก็บรวบรวมขยะในชุมชน สามารถจัดการแบบใดได้บ้าง
- ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพียงผู้เดียว
 - ทำสัญญาจ้างให้บริษัทเอกชนเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการ หรือประชาชนจัดการด้วยตนเอง
 - ประชาชนเป็นผู้จัดการด้วยตนเอง หรือราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ
 - ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ หรือทำสัญญาจ้างให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ หรือประชาชนจัดการด้วยตนเอง
12. วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอันตราย ควรทำโดยวิธีใดที่ปลอดภัยที่สุด
- ใส่ถุงดำแล้วปล่อยให้เฉย ๆ
 - แยกเก็บต่างหากไม่ให้ปนกับขยะอื่น ๆ
 - เก็บไว้ในถังพลาสติกที่มีฝาปิด
 - เก็บรวบรวมปนกับขยะทั่วไป
13. กรณีที่ระยะทางระหว่างจุดเกิดขยะมูลฝอยห่างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จำเป็นต้องเพิ่มขึ้นตอนใดในการดำเนินงาน
- การขนถ่ายและการขนส่ง
 - การแปรรูปและการคืนรูป
 - การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย
 - การกำจัดขยะมูลฝอย
14. รถเก็บขนขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะแบบใดเหมาะกับชุมชนที่หนาแน่นและมีปริมาณขยะมูลฝอยมาก
- รถแบบเปิดข้างเทท้าย
 - รถแบบอัด
 - รถบรรทุกเปิดท้าย
 - รถบรรทุกคอนเทนเนอร์
15. ประโยชน์ของการคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด คือข้อใด
- เพื่อทำตามความนิยม
 - เพื่อลดปริมาณขยะและค่าใช้จ่ายก่อนนำไปกำจัด
 - เพื่อให้ประชาชนมีรายได้
 - เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ
16. ขยะมูลฝอยประเภทใดที่สามารถนำกลับมาแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ได้
- ถุงพลาสติก ฟอล์ยห่ออาหาร
 - กระดาษ พลาสติก โลหะ แก้ว
 - กล่องกระดาษ ยารักษาโรคที่หมดอายุแล้ว
 - เศษอาหาร ขี้เถ้าจากการหุงต้ม
17. กลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุดเป็นลำดับแรก ในกระบวนการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) คือ
- ประชาชนทั่วไป
 - โรงงานแปรรูปขยะมูลฝอย
 - ร้านรับซื้อของเก่า
 - รถรับซื้อขยะมูลฝอย
18. การกำจัดขยะมูลฝอยในข้อใดเป็นวิธีการที่ถูกต้องที่สุด
- การทิ้งขยะมูลฝอยลงแม่น้ำที่น้ำเสียแล้ว
 - การกำจัดขยะโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
 - การเทกองกลางแจ้งให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ
 - การเผาขยะกลางแจ้งบนพื้นดิน

19. ขยะประเภทใดที่ควรกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ (Sanitary Landfill)
- ก. กระดาษ/โลหะต่าง ๆ
 - ข. เศษอาหาร ใบบัว
 - ค. ยารักษาโรคที่หมดอายุแล้ว
 - ง. กระดาษทิชชู เศษผ้า ถุงพลาสติก
20. การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เมื่อดำเนินการเต็มพื้นที่แล้วสามารถนำพื้นที่นั้นไปใช้ประโยชน์ในด้านใด
- ก. สวนสาธารณะ
 - ข. ทำนา/ทำไร่
 - ค. ทำอ่างเก็บน้ำ
 - ง. สร้างโรงพยาบาล
21. การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผาในเตาเผา ควรใช้กับขยะประเภทใด
- ก. ขยะมูลฝอยจากครัวและภัตตาคาร
 - ข. ขยะติดเชื้อ
 - ค. ขยะทุกประเภท
 - ง. ขยะประเภทบรรจุภัณฑ์จากยาฆ่าแมลง
22. การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย ควรใช้กับขยะประเภทใด
- ก. ใช้ได้กับขยะทุกประเภท
 - ข. ขยะมูลฝอยที่มีกระดาษ พลาสติก ขวดแก้วปนอยู่เป็นจำนวนมาก
 - ค. ขยะมูลฝอยจำพวกเศษอาหาร ซากพืช มูลสัตว์ต่าง ๆ
 - ง. ขยะมูลฝอยที่มีเศษกระดาษ และ ใบบัวจำนวนมาก
23. การกำจัดขยะมูลฝอยของโรงงานใด เหมาะสมที่สุด
- ก. โรงงาน A ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ จึงทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย
 - ข. โรงงาน B กำจัดขยะมูลฝอยทุกชนิดโดยวิธีนำไปซังกิโยลขาย
 - ค. โรงงาน C นำกระดาษและโลหะทุกชนิด ที่ไม่ใช่แล้วไปซังกิโยลขาย
 - ง. โรงงาน D นำขยะมูลฝอยไปเททิ้งบริเวณที่มีขยะมูลฝอยเทกองอยู่แล้ว
24. วิธีการใดเป็นการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาว
- ก. จัดหาสถานที่ทิ้งและกำจัดขยะรวมให้เหมาะสม
 - ข. จัดหารถบริการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ทันสมัย
 - ค. สร้างความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชาชน
 - ง. จัดตั้งกองทุนดูแลปัญหาขยะมูลฝอย
25. ตามพระราชบัญญัติ อำนาจหน้าที่ของอบต. ในการรักษาความสะอาด รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็น
- ก. อำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ
 - ข. อำนาจหน้าที่ที่อาจทำ
 - ค. อำนาจหน้าที่ที่ส่งเสริมให้ทำ
 - ง. ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของ อบต.

กลุ่มที่ 3 ทศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	การที่ทิ้งขยะลงในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ สะดวกและเหมาะสม					
2.	ผู้ที่เป็นผู้สร้างขยะมูลฝอย ควรเป็นผู้ กำจัดขยะมูลฝอยเอง ตามหลัก“ผู้ก่อมล พิษเป็นผู้จ่าย”					
3.	คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภา อบต.ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการทิ้งขยะ มูลฝอยให้ถูกที่					
4.	ขยะที่ถูกปล่อยทิ้งจนเกิดความสกปรก ไม่ ได้เป็นสิ่งที่แสดงถึงความไม่เจริญและ ขาดวัฒนธรรมของชุมชน					
5.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดและเกิดความรำคาญ เมื่อเห็นขยะตกค้างอยู่ตามตรอก ถนน					
6.	ขยะมูลฝอยหรือเศษกระดาษที่มีขนาดเล็ก มาก เมื่อทิ้งลงพื้นไม่ทำให้เกิดปัญหามล พิษทางสิ่งแวดล้อม					
7.	การเก็บรวบรวมกระดาษ ขวดแก้ว โลหะ เอาไว้ขายไม่ช่วยทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น					
8.	ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่ เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกิดมาจากนักท่องเที่ยว เที่ยวเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากประชาชนใน พื้นที่					
9.	การเก็บขยะมูลฝอยโดยแยกขยะรีไซเคิล- ขยะย่อยสลายได้ และขยะทั่วไปออกจาก กันเป็นเรื่องที่จำเป็นที่ต้องทำ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10.	ถึงขยะที่ตั้งอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ ของท่านมีความเหมาะสมและเพียงพอ					
11.	การเก็บขนขยะมูลฝอยถ้าให้เอกชนเข้ามา ดำเนินการ จะมีความคล่องตัวและเหมาะสมกว่า					
12.	ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างและเก็บไม่หมด โดยทั่วไปมีสาเหตุมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดประสิทธิภาพ					
13.	อบต.สามารถกำหนดวิธีการและเวลาใน การเก็บขยะมูลฝอย โดยไม่จำเป็นต้อง สอบถามความคิดเห็นจากประชาชน					
14.	การขนถ่ายขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนไป ยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยควรเป็นหน้าที่ ของประชาชน					
15.	การแยกขยะเป็นการช่วยลดปริมาณการ เกิดขยะมูลฝอยได้วิธีหนึ่ง					
16.	การแยกขยะไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน แต่เป็นหน้าที่ของพ่อค้ารับซื้อของเก่า					
17.	การนำของใช้บางอย่างที่เคยใช้แล้ว เช่น ขวดแก้ว กระดาษ กลับมาใช้ประโยชน์ อีกครั้ง ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดน้อย ลง					
18.	เศษเหล็ก แก้ว พลาสติก และกระดาษ ที่ นำมาหลอมใช้ใหม่มีคุณภาพการใช้งาน ลดลงกว่าเดิม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19.	การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนทำการ กำจัดขยะมูลฝอย เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น และทำให้ต้องเสียเวลามาก					
20.	ในการเลือกพื้นที่เพื่อทำการกำจัดขยะมูล ฝอย ควรเลือกพื้นที่ที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ					
21.	การกำจัดขยะโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูก หลักสุขาภิบาลเป็นวิธีที่ดีที่สุด					
22.	วิธีกำจัดเศษกระดาษที่ดีที่สุดคือ การนำ ไปเผาทำเชื้อเพลิง					
23.	การกำจัดสัตว์เลี้ยงที่ตายภายในบ้านที่ถูก วิธีและมีประโยชน์ คือ นำไปฝังดินได้ โคนต้นไม้เพื่อเป็นปุ๋ยบำรุงต้นไม้					
24.	การกำจัดขยะมูลฝอย ถ้าจะได้ผลดีต้อง อาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชน					
25.	การจัดการขยะมูลฝอยในท้องถิ่น เป็น หน้าที่ของ อบต.เท่านั้น					

กลุ่มที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกรของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ประสิทธิภาพ				
		ทุก วัน	3-4 ครั้งต่อ สัปดาห์	1-2 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	เดือนละ 1-2 ครั้ง	ไม่เคย ทำเลย
1.	ท่านเคยชักชวนเพื่อนบ้านให้ช่วยลดการทิ้งขยะมูลฝอย					
2.	ท่านเคยรณรงค์เก็บขยะมูลฝอยภายในหมู่บ้าน					
3.	ท่านเคยว่ากล่าวตักเตือนคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่					
4.	ท่านเคยเสนอให้มีการออกข้อบังคับห้ามทิ้งขยะประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้					
5.	ท่านเคยจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยในสถานที่สาธารณะในเขต อบต.					
6.	ท่านเคยทำการแยกขยะในบ้านของท่านก่อนนำมาทิ้ง					
7.	ท่านเคยนำขยะมูลฝอยที่ไม่ได้ใช้แล้วมาคัดแปลงเป็นสิ่งที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้					
8.	ท่านเคยแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด					
9.	ท่านเคยนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย					
10.	ท่านเคยสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยในพื้นที่ของท่าน					
11.	ท่านเคยประชุมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยในหมู่บ้านของท่าน					
12.	ท่านเคยเสนอแผนงาน/โครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอย					
13.	ท่านเคยดำเนินการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยภายในหมู่บ้าน					

ข้อที่	ข้อความ	ประสบการณ์				
		ทุก วัน	3-4 ครั้งต่อ สัปดาห์	1-2 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	เดือนละ 1-2 ครั้ง	ไม่เคย ทำเลย
14.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน เช่น การเก็บขยะมูลฝอยในที่สาธารณะ					
15.	ท่านเคยเข้าร่วมประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย					
16.	ท่านเคยขอความร่วมมือในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานอื่น ๆ					

กลุ่มที่ 5 ความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด/ไม่มี
1.	ในพื้นที่ของท่านมีการร้องเรียนจากประชาชนเรื่องปัญหาขยะมูลฝอย					
2.	ในพื้นที่ของท่านมีการถกเถียง หรือมีความขัดแย้งทางความคิด ของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
3.	ในพื้นที่ของท่านมีการการแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็นหลาย ๆ กลุ่ม จึงทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยลดน้อยลง					
4.	ในพื้นที่ของท่านมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
5.	ในพื้นที่ของท่านมีการแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด/ไม่มี
6.	ในพื้นที่ของท่านมีการหยิบยกประเด็นการจัดการขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ในการหาเสียงของการเมืองระดับท้องถิ่น					
7.	ในพื้นที่ของท่านมีองค์กรเอกชนเข้ามาร่วมคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย					

กลุ่มที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อระดับความรุนแรงของปัญหาขยะในพื้นที่

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความรุนแรงของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด/ไม่มี
1.	ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในพื้นที่ของท่าน -ปัญหาขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ ใบไม้ ขวดแก้ว -ปัญหาขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร -ปัญหาขยะทั่วไป เช่น กระดาษทิชชู ถุงพลาสติก -ปัญหาขยะมูลฝอยจากโรงงาน -ปัญหาขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น ขยะติดเชื้อ -อื่น ๆ ระบุ.....					

ข้อที่	ข้อความ	ขนาดของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.	ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ของท่าน ก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องในด้าน					
	- กลิ่นเหม็น					
	- สัตว์และแมลงรบกวน					
	- น้ำชะขยะมูลฝอย					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					
3.	ปัญหาด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย					
	- ถังขยะไม่เพียงพอ					
	- เก็บขยะไม่หมด					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					
4.	ปัญหาด้านการขนถ่ายและการขนส่งขยะ					
	- รถเก็บขยะไม่เพียงพอ					
	- รถเก็บขยะทำขยะหล่นตามทาง					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					
5.	ปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย					
	- ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย					
	- ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะ					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					
6.	ปัญหาด้านการบริหารงาน					
	- การขาดแคลนงบประมาณ					
	- การขาดแคลนบุคลากร					
	1) ด้านการเก็บขยะมูลฝอย					
	2) ด้านการบริหารงาน					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					
7.	ปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชน					
	- ด้านการจ่ายค่าบริการ					
	- ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย					
	- อื่น ๆ ระบุ.....					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	การที่ชาวบ้านเผาขยะทุกชนิดรวม ๆ กันก็ไม่ น่าจะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เพราะมี ปริมาณน้อยและนาน ๆ เผาครั้ง					
2.	การทิ้งขยะมูลฝอยประเภท กระป๋อง โลหะ แบตเตอรี่ลงในน้ำไม่ก่อให้เกิดมลพิษในน้ำ					
3.	การทิ้งถุงพลาสติก เศษกระดาษต่าง ๆ ลงบน พื้นดิน ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม					
4.	การมีขยะมูลฝอยจำนวนมากอยู่ในพื้นที่ อบต.ที่ท่านรับผิดชอบ ทำให้พื้นที่ลดความ สวยงาม					
5.	ปัญหาขยะในแหล่งท่องเที่ยวทำให้จำนวน ของนักท่องเที่ยว ลดน้อยลง					
6.	การกำจัดขยะที่ไม่ถูกวิธี จะก่อให้เกิดแหล่ง เพาะพันธุ์แมลงและสัตว์นำโรค ซึ่งเป็น สาเหตุของการเจ็บป่วยได้					
7.	การพบเห็นขยะมูลฝอยกระจายอยู่ทั่วไปใน หมู่บ้านทำให้ท่านรู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจ					
8.	การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ผลิตเป็นสิ่งของ ชนิดใหม่ที่สามารถขายได้ เป็นการเพิ่มราย ได้					
9.	หากนำกระดาษที่ใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบใน การผลิตกระดาษขึ้นมาใหม่ (Recycle) ทำให้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตมากขึ้น แต่ช่วย ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
10.	ถ้าทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ ทำให้น้ำเน่าเสีย ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียเพิ่มขึ้น					
11.	ควรเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดที่สามารถนำกลับมาเติมได้ (Refill)					
12.	การคัดแยกขยะจากบ้านเรือนก่อนนำมาทิ้ง เป็นการลดปริมาณขยะได้วิธีหนึ่ง					
13.	การคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นวิธีการที่ยุ่งยากและเสียเวลา จึงควรเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าไปดำเนินการเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อประชาชน					
14.	การลดขยะมูลฝอย เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาขยะในชุมชนได้					
15.	การเก็บขยะจากบ้านเรือนไปกำจัดควรเป็นหน้าที่ของประชาชน					
16.	ประชาชนทุกคนควรจะทำจัดขยะของตัวเอง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะของภาครัฐ					
17.	การกำจัดขยะทำให้เกิดความสิ้นเปลือง ควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ					
18.	การกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละวิธี ก็เหมาะกับแต่ละสภาพของพื้นที่					
19.	การรณรงค์ให้ประชาชนงดทิ้งขยะมีส่วนช่วยทำให้บ้านเมืองสะอาดขึ้น					
20.	การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย มีส่วนช่วยในการลดปริมาณขยะมูลฝอย					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
21.	ท่านคิดว่าการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นหน้าที่ ที่ทุกคนต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป					
22.	การใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ สามารถใช้แก้ปัญหาขยะมูลฝอยได้					
23.	การใช้กฎหมายลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่สาธารณะ เป็นหนทางหนึ่งในการช่วยลดปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอย					

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดเรียงลำดับ 1-5 ตามความสำคัญของปัญหาที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1.ปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ของท่าน

- () ขาดแคลนอุปกรณ์
- () ขาดแคลนบุคลากร
- () ขาดแคลนงบประมาณ
- () ที่ทิ้งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ
- () ขาดแคลนข้อมูลทางวิชาการในการจัดการขยะมูลฝอย
- () อบต.ขาดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย
- () อบต.ไม่มีอิสระในการบริหารงานอย่างแท้จริง
- () ขาดการประสานงานจากหน่วยงานอื่น ๆ
- () เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนในชุมชนกับพนักงานส่วนตำบล
- () ประชาชนขาดจิตสำนึก มีการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่
- () อื่น ๆ ระบุ.....

2.ข้อเสนอแนะในการพัฒนา/ส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

คำถาม Indept Interview

1.ถ้าเรียงลำดับปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ปัญหาขยะมูลฝอยถูกจัดไว้ลำดับที่เท่าไร

.....

2.สภาพปัญหาด้านขยะมูลฝอยในพื้นที่ปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

3.บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะมูลฝอย

.....

.....

.....

4.การบังคับใช้กฎหมาย/การออกข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

.....

.....

5.นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

.....

.....

.....

6.ประเด็นทางการเมืองและประเด็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย

.....

.....

7.ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย

.....

.....

8.ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

.....

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ: นายไพศาล ผดุงศิริกุล

ตำแหน่ง: นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับ 8 (หัวหน้าส่วนจัดการมูลฝอยชุมชน กรมควบคุมมลพิษ)

หน่วยงาน: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วุฒิการศึกษาสูงสุด:

- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล

ประสบการณ์ด้านการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม:

- โครงการจัดการมูลฝอยในเขตเมืองหลัก
- โครงการสำรวจและวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางการจัดการการปนเปื้อนของน้ำชะมูลฝอยที่ลงสู่แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน บริเวณสถานที่กำจัดมูลฝอยในเขตเทศบาลทั่วประเทศ
- การศึกษารูปแบบระบบบำบัดน้ำชะมูลฝอยอย่างประหยัด
- การศึกษาและวิเคราะห์ความเหมาะสมการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยในเขตควบคุมมลพิษ ปริมาณและเมืองพัทยา
- ร่วมจัดทำนโยบายการจัดการมูลฝอยแบบศูนย์รวมและเป็นระบบครบวงจร

ชื่อ: นายรังสรรค์ ปั่นทอง

ตำแหน่ง: หัวหน้าส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

หน่วยงาน: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

วุฒิการศึกษาสูงสุด:

- M.Sc.(Environmental Engineering) สถาบัน AIT ปี พ.ศ.2530

ประสบการณ์:

- ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายลดและใช้ประโยชน์ของเสีย กรมควบคุมมลพิษ ซึ่งครอบคลุมงานด้านนโยบาย การบริหาร การศึกษาวิจัย การนิเทศติดตาม รวมถึงการปฏิบัติการภาคสนาม เพื่อการจัดการมูลฝอยและนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์

- แผนการศึกษาแนวทางในการลดมลพิษโดยการพัฒนาของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ (พ.ศ.2538-2541)
- โครงการสาธิตเทคโนโลยีการลดของเสีย (Waste Minimization) ในอุตสาหกรรมพลาสติก (พ.ศ.2540-2542)
- โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการลดของเสียและการใช้ประโยชน์จากของเสีย (การศึกษาวัสดุผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก)(พ.ศ.2541-2543)
- โครงการพัฒนาระบบการจัดการของบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้ในเชิงธุรกิจ (พ.ศ.2543-ปัจจุบัน)
- โครงการฐานข้อมูลการลด และใช้ประโยชน์ของเสียทั่วประเทศ(พ.ศ.2543-ปัจจุบัน)

ชื่อ: ดร.ถวิลาดี บุรีกุล

ตำแหน่ง: ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา

หน่วยงาน: สถาบันพระปกเกล้า

วุฒิการศึกษาสูงสุด:

- Ph.D.(Development Administration) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2541

ประสบการณ์ด้านการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม:

- อาจารย์พิเศษหลักสูตร การจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ NIDA เกี่ยวกับการจัดการขยะและขยะอันตราย และการวิเคราะห์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม
- อาจารย์พิเศษ คณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล เกี่ยวกับการจัดการขยะอันตราย
- ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย
- การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลที่ตามมาในระยะยาวของสินค้าส่งออกภาคเกษตรกรรมจากประเทศไทยที่สามกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป กรณีศึกษา ประเทศไทย เดนมาร์ก และเนเธอร์แลนด์
- การศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เชื้อนก้นน้ำแม่แจ่ม

ภาคผนวก ก
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย

1.1.การหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย

	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง (P_H)	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ (P_L)	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	8	1	0.56	0.87
2.	8	5	0.81	0.37
3.	8	4	0.75	0.50
4.*	8	8	1.00	0
5.	7	5	0.75	0.25
6.	8	6	0.87	0.25
7.	7	5	0.75	0.25
8.*	8	7	0.94	0.12
9.*	8	8	1.00	0
10.	8	3	0.69	0.62
11.	7	3	0.62	0.50
12.*	8	8	1.00	0
13.*	8	7	0.94	0.12
14.	8	6	0.87	0.25
15.	8	4	0.75	0.50
16.*	8	8	1.00	0
17.	4	0	0.25	0.50
18.*	7	8	0.94	-0.12
19.	5	1	0.37	0.50

	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง (P_H)	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ (P_L)	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
20.	7	3	0.62	0.50
21.	8	5	0.81	0.37
22.*	6	8	0.87	-0.25
23.	6	2	0.50	0.50
24.	7	2	0.56	0.62
25.	8	6	0.87	0.25

เกณฑ์การเลือกข้อคำถามที่นำไปใช้จริง ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่าความยาก-ง่ายในช่วง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ข้อที่มีเครื่องหมาย *) ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้

ข้อ ที่	จำนวนคน ตอบถูก	สัดส่วนของผู้ตอบ ถูกจากผู้ตอบทั้งหมด (P)	สัดส่วนของผู้ตอบผิด จากผู้ตอบทั้งหมด (Q)	PQ	ความแปร ปรวนของ คะแนนรวม (S_p)	ค่าความ เชื่อมั่น (r_{tt})
1.	15	0.50	0.50	0.25	11.22	0.70
2.	27	0.90	0.10	0.09		
3.	20	0.67	0.33	0.22		
4.	29	0.97	0.03	0.03		
5.	19	0.63	0.37	0.23		
6.	22	0.73	0.27	0.17		
7.	26	0.84	0.13	0.11		
8.	27	0.90	0.10	0.09		
9.	28	0.93	0.07	0.06		
10.	24	0.80	0.20	0.16		
11.	25	0.83	0.17	0.14		
12.	30	1.00	0	0		
13.	23	0.77	0.23	0.18		

ข้อ ที่	จำนวนคน ตอบถูก	สัดส่วนของผู้ตอบ ถูกจากผู้ตอบทั้งหมด (P)	สัดส่วนของผู้ตอบผิด จากผู้ตอบทั้งหมด (Q)	PQ	ความแปร ปรวนของ คะแนนรวม (S_p)	ค่าความ เชื่อมั่น (r_u)
14.	24	0.80	0.20	0.16		
15.	24	0.80	0.20	0.16		
16.	28	0.93	0.07	0.06		
17.	7	0.23	0.77	0.18		
18.	29	0.97	0.03	0.03		
19.	13	0.43	0.57	0.24		
20.	18	0.60	0.40	0.24		
21.	21	0.70	0.30	0.21		
22.	28	0.93	0.07	0.06		
23.	16	0.53	0.47	0.25		
24.	19	0.63	0.37	0.23		
25.	24	0.80	0.20	0.16		

2.แบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มสูง (\bar{X})	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนของ กลุ่มสูง	ความแปรปรวนของ กลุ่มต่ำ	ค่า t-test
1.*	5.00	4.37	0	1.98	1.26
2.*	4.25	3.75	0.05	5.07	0.60
3.*	4.75	4.50	0.21	0.28	1.00
4.	4.37	2.62	1.98	2.27	2.40
5.*	4.62	4.12	0.27	1.27	1.14
6.*	4.12	3.50	0.41	1.43	1.29
7.*	4.25	4.37	1.07	0.27	-0.29
8.*	3.62	3.50	0.84	1.14	0.24
9.	4.87	4.12	0.12	0.41	2.88

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มสูง (\bar{X})	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนของ กลุ่มสูง	ความแปรปรวนของ กลุ่มต่ำ	ค่า t-test
10.	2.50	1.87	0.57	0.41	1.8
11.**	3.25	2.75	0.78	1.64	0.91
12.	4.25	3.37	0.50	1.12	1.95
13.	4.37	3.62	0.55	0.84	1.78
14.*	4.12	3.37	1.84	1.69	1.14
15.*	3.75	3.00	2.21	1.43	1.12
16.*	4.50	4.25	0.28	0.50	0.81
17.*	4.37	4.00	0.27	1.14	0.88
18.	4.50	3.12	0.28	1.84	2.70
19.*	3.00	2.75	2.28	0.78	0.40
20.*	4.12	4.12	0.12	0.98	0
21.*	4.75	4.25	0.21	0.78	1.43
22.*	4.62	3.62	0.27	3.12	1.54
23.*	2.75	2.62	1.36	1.69	0.21
24.	4.50	3.50	0.57	0.57	2.63
25.	4.50	4.00	0.28	0	2.63
26.*	3.75	3.25	0.50	1.36	1.04

ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ข้อที่มีเครื่องหมาย *) ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง สำหรับข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย ** ผู้วิจัยได้ตัดทิ้ง เพราะเป็นคำถามซ้ำ

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย

นำข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Co Efficient Alfa) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยเท่ากับ 0.70

3. แบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอย

3.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มสูง	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนของ กลุ่มสูง	ความแปรปรวนของ กลุ่มต่ำ	ค่า t-test
1.	3.75	1.75	2.5	0.8	3.33
2.	3.5	1.37	1.14	0.27	5.07
3.	3.37	1.0	1.12	0	6.40
4.	2.0	1.0	0.57	0	3.70
5.*	1.25	1.0	0.21	0	1.56
6.**	1.37	1.12	0.27	0.12	1.14
7.	2.12	1.0	0.70	0	3.86
8.	2.0	1.0	0.78	0	3.22

ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอยควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ข้อที่มีเครื่องหมาย *) ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง สำหรับข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย ** ผู้วิจัยได้ตัดทิ้ง เพราะเป็นคำถามซ้ำ

3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอย

นำข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alfa) ของ ครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยเท่ากับ 0.82

4. แบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

4.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มสูง	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนของ กลุ่มสูง	ความแปรปรวนของ กลุ่มต่ำ	ค่า t-test
1	4.12	2.87	0.41	0.12	4.81
2.*	2.75	3.43	3.64	1.70	-0.76
3.*	2.75	3.75	3.64	0.78	-1.35
4.	4.87	2.75	0.12	0.50	7.57
5.	4.75	2.75	0.21	0.50	6.67

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มสูง	คะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนของ กลุ่มสูง	ความแปรปรวนของ กลุ่มต่ำ	ค่า t-test
6.	4.75	2.62	0.21	1.12	5.19
7.	4.75	3.37	0.21	0.84	3.83
8.	4.12	2.62	0.70	1.12	3.12
9.*	3.50	4.00	0.28	0.57	-1.56
10.	4.87	3.62	0.12	0.27	5.68
11.	4.12	2.75	0.98	1.64	2.40
12.	4.87	3.50	0.12	0.28	6.23
13.*	3.75	3.37	1.64	0.55	0.73
14.	4.12	3.12	0.98	0.70	2.17
15.*	4.00	3.50	0.57	0.28	-1.56
16.*	4.00	3.50	0.28	4.86	0.62
17.	4.87	3.25	0.12	0.50	5.78
18.	4.37	3.12	0.55	0.12	4.31
19.	4.75	3.25	0.50	0.21	5.00
20.	4.62	2.62	0.27	2.84	3.22
21.	5.00	3.50	0	0.57	5.55
22.	4.50	3.25	0.28	0.50	4.03
23.	4.50	2.37	0.57	0.84	5.07

ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ข้อที่มีเครื่องหมาย *) ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย นำข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติต่อประเด็นทางการเมืองในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Co Efficient Alfa) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยเท่ากับ 0.90

ภาคผนวก ง
สรุปผลประเมินเนื้อหาในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและประเภทขององค์กร		
1.1 อายุ		- เพิ่มหัวข้อ เพศ
1.2 ระดับการศึกษา		- มัธยมศึกษาแบ่งเป็นมัธยมต้น และมัธยมปลาย - เพิ่มระดับปริญญาโท
1.3 อาชีพ		- เปลี่ยนข้อความใหม่
1.4 ตำแหน่งในปัจจุบัน		- เพิ่มประธานสภา
1.5 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	/	
1.6 ระดับชั้นขององค์กรบริหารส่วนตำบล		- ไม่ต้องใส่ เพราะทราบอยู่แล้ว
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 6 กลุ่มตัวแปร คือ		
กลุ่มที่ 1 แบบวัดตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร		
1) แหล่งที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ		- เพิ่มหัวข้อ ไม่ได้ติดตาม
2) ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอย		- เปลี่ยนตัวเลือก เป็นติดตามทุกสัปดาห์ ติดตามทุกเดือน ติดตามปีละ 1-2 ครั้ง และเพิ่มติดตามนาน ๆ ครั้ง
3) การเคยเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		- ในรอบกี่ปี และเพิ่ม ไม่เคย และเคยโดยวิธีใด
4) สื่อที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		- ให้เรียงลำดับตามความสำคัญ - แยกตัวเลือกวิทยุ/โทรทัศน์ ออกจากกัน

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
กลุ่มที่ 2 แบบวัดตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (2 ข้อ) - ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)		-เปลี่ยนคำถาม เป็นการจัดการขยะมูลฝอยเกี่ยวข้องกับกรดำเนินงานด้านใดบ้าง -เปลี่ยนตัวเลือกใหม่ เป็น ก.การลดปริมาณขยะมูลฝอย และการคัดแยกขยะ ค.กรการจัดขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ง.ถูกทุกข้อ
- การลดปริมาณการทิ้งขยะ (ข้อที่ 2)		-เปลี่ยนคำตอบข้อ ค.เป็นแยกขยะไปใช้
2) ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย (5 ข้อ) - ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (ข้อที่ 3)		-เปลี่ยนคำถามแล้วนำไปไว้ข้อที่ 19
- ผลกระทบต่อสุขภาพ (ข้อที่ 4-6)		-ข้อที่ 4 เปลี่ยนตัวเลือกข้อ ค เป็น ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท หรืออุบัติเหตุ -ข้อที่ 5 เปลี่ยนตัวเลือกข้อ ง. เป็นลมบ้าหมู โรคประสาท
- ผลกระทบต่อชุมชน (ข้อที่ 7)	/	
- ผลต่อเศรษฐกิจ (ข้อที่ 8)	/	
3) การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด (3 ข้อ) - ข้อควรคำนึงถึงในการเก็บกักขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ข้อที่ 9)	/	
- ลักษณะของภาชนะเก็บขยะมูลฝอย (ข้อที่ 10)	/	

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
- ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขนาดและปริมาณของ ภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย (ข้อที่ 11)	/	
4) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (2 ข้อ) - วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชน(ข้อที่ 12)		- เปลี่ยนข้อคำถามเป็น การเก็บ ขยะมูลฝอยในชุมชน สามารถ จัดการแบบใดได้บ้าง และ เปลี่ยนตัวเลือก ข้อ ก.เป็น ราช การส่วนท้องถิ่นหรือองค์กร ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ และข้อ ค.เป็นประชาชนเป็นผู้ดำเนิน การเอง
- วิธีการเก็บรวบรวมขยะอันตราย (ข้อที่ 13)	/	
5) การขนถ่ายและการขนส่ง (2 ข้อ) - กรณีที่ต้องมีการขนถ่ายและการขนส่ง (ข้อที่ 14)	/	
- รถเก็บขนขยะสำหรับชุมชนหนาแน่น(ข้อที่ 15)	/	
6) การแปลงรูปและการคืนรูป (3 ข้อ) - ประโยชน์ของการคัดแยกขยะมูลฝอย(ข้อที่ 16)		
- การแปรรูปขยะมูลฝอย (ข้อที่ 17)		- เปลี่ยนตัวเลือกข้อ ก.เป็นถุง พลาสติก พอลีห่ออาหาร ข้อ ข.เป็น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ
- กลุ่มที่มีบทบาทในขบวนการนำขยะกลับมาใช้ ใหม่ (ข้อที่ 18)		- ควรเพิ่มข้อถูกอีกข้อ
7) การกำจัดขั้นสุดท้าย (9 ข้อ) - วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล (ข้อที่ 19)		- ซ้ำกับข้อ 3 ตัดทิ้ง
- ขยะประเภทที่ควรกำจัดขยะ โดยวิธีการฝังกลบ (ข้อที่ 20)		- เปลี่ยนคำตอบเป็น ก.ขยะที่ขายได้ เช่น กระดาษ โลหะต่าง ๆ

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
		ข. ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ค. ขยะทั่วไป เช่น กระดาษทิชชู เศษผ้า ง. ขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ
- การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ฝังกลบ (ข้อที่ 21)	/	
- วิธีการกำจัดโดยวิธีการเผา (ข้อที่ 22)		- เปลี่ยนตัวเลือก ข้อ ข. เป็น ขยะติดเชื้อ และข้อ ค. เป็น ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
- วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย (ข้อที่ 23)	/	
- การกำจัดขยะวิธีใดเป็นการคืนขยะมูลฝอยกลับสู่ธรรมชาติ (ข้อที่ 24)		- ข้อนี้เป็นการถามนำ ควรตัดทิ้ง
- การกำจัดขยะโดยวิธีที่เหมาะสม (ข้อที่ 25)		- เปลี่ยนคำถามจากการกำจัดเป็นการจัดการ และเพิ่มตัวเลือก ข้อ ค. เป็นเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่
- การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาว (ข้อที่ 26)	/	
8) อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. (ข้อที่ 27)	/	
กลุ่มที่ 3 แบบวัดตัวแปรด้านทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย 1) การทิ้งขยะมูลฝอย (3 ข้อ) - การทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่สาธารณะ (ข้อที่ 1)		- ตัดคำว่าท่านคิดว่าของทุกข้อทิ้ง
- ผู้ทิ้งขยะเป็นผู้ควรเป็นผู้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)		- เปลี่ยนคำถามเป็นผู้ที่เป็นผู้สร้างขยะมูลฝอย ควรเป็นผู้จัดการขยะมูลฝอยเอง ตามหลัก”ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย”

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
- การเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะ (ข้อที่ 3)	/	
2) ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย (5 ข้อ)		
-ผลกระทบต่อชุมชน (ข้อที่ 4)	/	
-ผลกระทบต่อสุขภาพ (ข้อที่ 5)	/	
-ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (ข้อที่ 6)	/	
- ผลต่อเศรษฐกิจ (ข้อที่ 7)	/	
- ผลต่อการท่องเที่ยว (ข้อที่ 8)		-เปลี่ยนข้อความเป็นในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น เกิดมาจากนักท่องเที่ยวเท่านั้น
3) การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (3 ข้อ) - การเก็บขยะ โดยการแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 9)		- เปลี่ยนจากขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย เป็นขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลายได้ และขยะทั่วไป
-ความเหมาะสมของที่ติดตั้งขยะ (ข้อที่ 10)	/	
-การดูแลทำความสะอาดบริเวณที่วางถังขยะ(ข้อที่ 11)		-เพิ่มข้อความเป็นในพื้นที่ของท่าน
4) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (3 ข้อ) - โดยเอกชน (ข้อที่ 12)	/	
-ประสิทธิภาพในการเก็บขน (ข้อที่ 13)	/	
- ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับวิธีการและเวลาในการเก็บขน (ข้อที่ 14)	/	
5) การขนถ่ายและการขนส่ง (ข้อที่ 15)	/	
6) การแปรรูปและการคืนรูป (4 ข้อ) -การแยกขยะมูลฝอยเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย (ข้อที่ 16-17)	/	

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
- การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์(ข้อที่ 18)	/	
- ความคิดเห็นต่อการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่(ข้อที่ 19-20)		ข้อ 19 เปลี่ยนจากคำว่าด้อยลง เป็นลดลง ข้อ 20 คำถามซ้ำ ตัดทิ้ง
- ความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอย (ข้อที่ 21)	/	
7) การกำจัดขั้นสุดท้าย (5 ข้อ)		
- การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย (ข้อที่ 22)	/	
-การกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ (ข้อที่ 23)	/	
-การกำจัดโดยวิธีการเผา (ข้อที่ 24)	/	
-การกำจัดโดยวิธีหมักทำปุ๋ย (ข้อที่ 25)	/	
-ความเหมาะสมในการกำจัดขยะมูลฝอย(ข้อที่ 26)		-คำถามซ้ำ ตัดทิ้ง
8)หน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยของอบต.(2 ข้อ)		
-เป็นหน้าที่ของอบต.เท่านั้น(ข้อที่ 27)		-คำถามซ้ำ ตัดทิ้ง
-การมีส่วนร่วมจากประชาชน(ข้อที่ 28)	/	
กลุ่มที่ 4 แบบวัดตัวแปรด้านประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		
1) การทิ้งขยะมูลฝอย (4 ข้อ)		
-การชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)	/	
-การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย(ข้อที่ 2)	/	
-การคัดแยกขยะมูลฝอย(ข้อที่ 3)	/	
- การออกข้อบังคับห้ามทิ้งขยะมูลฝอย(ข้อที่ 4)		-เปลี่ยนเป็นการเสนอให้มีการออกข้อบังคับ
2) การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด (1 ข้อ)		
-การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย(ข้อที่ 5)	/	
3) การแปลงรูปและการคืนรูป (5 ข้อ)		
-การแยกขยะมูลฝอย (ข้อที่ 6)	/	

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
-การแปลงรูปขยะมูลฝอย(ข้อที่7-8)	/	
-การนำขยะไปหมักทำปุ๋ย(ข้อที่ 9)	/	
5) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย (5 ข้อ) -การสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย (ข้อที่ 10)	/	
-การประชุมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะ (ข้อที่ 11)		-เปลี่ยนเป็นท่านเคยประชุมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยในหมู่บ้านของท่าน
-การเสนอแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย (ข้อที่ 12)	/	
-การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม(ข้อที่ 14)	/	
-การประชาสัมพันธ์(ข้อที่ 15)	/	
-การขอความร่วมมือจากประชาชน(ข้อที่ 16)	/	
กลุ่มที่ 5 แบบวัดตัวแปรเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		-ประเด็นทางการเมือง ให้ใส่ ด้วยว่าในรอบกี่ปี
1) ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย (2ข้อ) - การร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อที่ 1)		-ระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นควรมีช่อง ไม่มีด้วย
- ความขัดแย้งทางความคิดในการบริหารการจัดการขยะมูลฝอย (ข้อที่ 2)		-เพิ่มคำว่า มีการถกเถียง หรือมีความขัดแย้งทางความคิด
- การแบ่งพรรคแบ่งพวก (ข้อที่ 3)	/	
- ความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ (ข้อที่ 4)	/	
2) ผลประโยชน์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (2 ข้อ) - การแสวงหาผลประโยชน์ของจนท.อบต. (ข้อที่ 5)	/	
- กลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ (ข้อที่ 6)	/	
- ผลประโยชน์ด้านการหาเสียง (ข้อที่ 7)	/	
3) การแทรกแซงจากองค์กรเอกชนเกี่ยวกับการคัดค้านโครงการ (ข้อที่ 8)	/	

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
กลุ่มที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย (7 ข้อ)		
1) ชนิดและปริมาณของขยะมูลฝอยที่มีปัญหา (ข้อ 1)		-ตัดคำว่า ถ้ำถ่านทิ้ง
2) ผลจากการถูกรบกวนจากปัญหาขยะมูลฝอยด้านต่างๆ (ข้อ 2)		-ตัดคำว่า ความสกปรกทิ้ง
3) ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย (ข้อ 3)	/	
4) ด้านการขนถ่ายและการขนส่ง (ข้อ 4)	/	
5) ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย (ข้อ 5)	/	
6) ด้านการบริหารงาน (ข้อ 6)		-การขาดแคลนนุคลากรควรแบ่งเป็นในด้าน การเก็บขนและด้านการบริหารงาน
7) ด้านความร่วมมือจากประชาชน(ข้อ 7)	/	
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนัก		
1).ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะต่อสิ่งแวดล้อม (5 ข้อ)		-ในช่องระดับคะแนนไม่ควรใส่คำว่าระดับความตระหนัก ควรเปลี่ยนเป็นระดับความคิดเห็น
- ด้านมลพิษทางอากาศ (ข้อ 1)		
- ด้านมลพิษทางน้ำ (ข้อ 2)	/	
- ด้านทัศนียภาพและความสวยงาม (ข้อ 3,4)	/	
- ด้านการท่องเที่ยว (ข้อที่ 5)	/	
2).ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ (2 ข้อ)		
- สุขภาพกาย (ข้อ 6)	/	
- สุขภาพจิต (ข้อ 7)	/	
3).ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้านเศรษฐกิจ (4 ข้อ)		
-การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (ข้อ 8,9)		-เพิ่มหัวข้อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ Refill

เนื้อหา	ผลสรุป	
	เหมาะสม	ควรเพิ่มเติมบางหัวข้อ ได้แก่
-การเกิดขยะมูลฝอยทำให้รายได้ลดลง(ข้อ 10)	/	
4)ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย(8 ข้อ)		
-การแยกขยะมูลฝอยก่อนทำการทิ้ง(ข้อ 11-12)	/	
-การลดปริมาณขยะมูลฝอย(ข้อ 13)	/	
-การเก็บขนขยะมูลฝอย(ข้อ 14)	/	
-การกำจัดขยะมูลฝอย(ข้อ15-18)	/	
5)ความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชา สัมพันธ์(3 ข้อ)		
-การรณรงค์(ข้อ 19)	/	
-การประชาสัมพันธ์ป้องกัน(ข้อ 20)		-ซ้ำกับข้อ 3 ดัดทั้ง
-การเป็นตัวอย่างที่ดี(ข้อ 21)	/	
6) ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม (2 ข้อ)		
- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อ 22)	/	
- ความร่วมมือจากประชาชน (ข้อ 23)	/	
7). ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย (1 ข้อ)		
-การใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ แก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย (ข้อ 24,25)		-ข้อที่ 24 เปลี่ยนคำถามเป็นการ ใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้ สามารถใช้แก้ปัญหาขยะ มูลฝอยได้
ส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัด การขยะมูลฝอย		
1).ปัญหาอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย		-เพิ่มว่าปัญหาอุปสรรคต่อการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยของ ที่ไหน
2).ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	/	

ภาคผนวก จ

ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการอภิปรายผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยถูกต้องจำแนกรายข้อ

ประเด็นคำถามจำแนกรายข้อ	ระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ระดับ 1 (ร้อยละ)	ระดับ 2 (ร้อยละ)	ระดับ 3 (ร้อยละ)	ระดับ 4 (ร้อยละ)	ระดับ 5 (ร้อยละ)	
<u>ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย</u>						
1.ความหมายของการจัดการขยะมูลฝอย	41.3	46.2	66.7	44.6	37.9	45.5
2.การลดปริมาณการทิ้งขยะมูลฝอย	82.6	75.0	88.0	91.1	89.8	87.4
<u>ผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย</u>						
3.ผลกระทบต่อสุขภาพ	47.8	53.8	53.3	54.5	58.8	55.2
4.โรคที่เกิดจากการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องวิธี	52.2	55.8	61.3	58.4	53.1	55.9
5.อันตรายจากขยะมูลฝอย	56.5	51.9	57.3	56.4	53.7	55.0
6.ผลกระทบต่อชุมชน	65.2	59.6	73.3	64.4	64.4	66.1
7.ผลต่อสภาพเศรษฐกิจ	87.0	94.2	84.0	89.1	89.3	88.7
<u>การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>						
8. ข้อควรคำนึงถึงในการเก็บขยะมูลฝอย	28.3	34.6	32.0	32.7	31.6	31.9
9. ลักษณะของภาชนะเก็บขยะมูลฝอย	84.8	92.3	80.0	74.3	70.1	76.7
10.ขนาดและปริมาณของภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย	54.3	67.3	74.4	64.4	71.2	68.1
<u>การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย</u>						
11.วิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชน	69.6	59.6	78.7	63.4	58.2	64.1
12.วิธีการเก็บรวมขยะอันตราย	58.7	84.6	82.7	82.2	72.9	76.5
<u>การขนถ่ายและการขนส่ง</u>						
13.กรณีที่ต้องมีการขนถ่ายและขนส่ง	45.7	36.5	58.7	39.6	43.5	44.6
14.รถเก็บขยะสำหรับชุมชนหนาแน่น	82.6	71.2	62.7	56.4	31.6	52.1
<u>การนำกลับมาใช้ประโยชน์</u>						
15.ประโยชน์ของการคัดแยกขยะมูลฝอย	65.2	67.3	77.3	64.4	72.9	70.3
16.ประเภทของขยะมูลฝอยที่สามารถแปรรูปได้	84.8	90.4	85.3	84.2	93.8	88.9
17.กลุ่มที่มีบทบาทในขบวนการนำขยะกลับมาใช้ใหม่	19.6	36.5	36.0	27.7	28.8	29.7

ตารางที่ 1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยถูกต้อง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล					รวม (ร้อยละ)
	ระดับ 1 (ร้อยละ)	ระดับ 2 (ร้อยละ)	ระดับ 3 (ร้อยละ)	ระดับ 4 (ร้อยละ)	ระดับ 5 (ร้อยละ)	
การกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย						
18.วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลัก สุขาภิบาล	89.1	82.7	89.3	87.1	71.8	81.2
19.ประเภทของขยะมูลฝอยที่ควรกำจัด โดยวิธีการฝังกลบ	10.9	9.6	9.3	11.9	6.2	8.9
20.การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ฝังกลบ	65.2	42.3	54.7	48.5	37.3	46.1
21.วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผา	67.4	50.0	53.3	65.3	50.3	55.9
22.วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการหมัก ทำปุ๋ย	71.7	76.9	82.7	75.2	68.9	73.8
23.วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีที่ เหมาะสม	80.4	67.3	82.7	60.4	75.7	72.9
24.การแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาว	37.0	53.8	46.7	29.7	37.3	39.0
อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอย						
25.อำนาจในการจัดการขยะมูลฝอย ของอบต.	80.4	80.8	82.7	66.3	69.5	73.4

ตารางที่ 2 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-2

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอย										
1.การทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า (-)	13.0	4.3	6.5	52.2	23.9	3.8	11.5	9.6	40.4	34.6
2.ผู้ที่สร้างขยะควรเป็นผู้รับผิดชอบ	6.5	19.6	10.9	41.3	21.7	0	11.5	1.9	57.7	28.8
3.การเร่งรัดในการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกที่(-)	10.9	26.1	6.5	43.5	13.0	0	3.8	7.7	28.8	59.6
ทัศนคติด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูล ฝอย										
4.ผลกระทบต่อชุมชน (-)	19.6	17.4	15.2	39.1	8.7	7.7	36.5	11.5	11.5	32.7
5.ผลกระทบต่อสุขภาพจิต	0	8.7	4.3	47.8	39.1	3.8	3.8	5.8	38.5	48.1
6.ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (-)	15.2	17.4	10.9	43.5	13.0	11.5	25.0	9.6	36.5	17.3
7. ผลต่อเศรษฐกิจ (-)	15.2	23.9	15.2	41.3	4.3	9.6	32.7	9.6	40.4	7.7

ตารางที่ 2 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-2 (ต่อ)

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
8. ผลต่อการท่องเที่ยว (-) <u>ทัศนคติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>	23.9	30.4	32.6	10.9	2.2	3.8	44.2	36.5	13.5	1.9
9. การเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะ	0	2.2	6.5	34.8	56.5	1.9	3.8	5.8	53.8	34.6
10. ความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะ <u>ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย</u>	0	8.7	26.1	50.0	15.2	9.6	7.7	17.3	61.5	3.8
11. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเอกชน	6.5	17.4	26.1	41.3	8.7	0	11.5	48.1	32.7	7.7
12. ประสิทธิภาพในการเก็บขน	2.2	13.0	15.2	54.3	15.2	3.8	11.5	7.7	55.8	21.2
13. วิธีการและเวลาในการเก็บขน (-) <u>ทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่ง</u>	15.2	34.7	15.2	30.4	4.3	7.7	21.2	11.5	44.2	15.4
14. ควรเป็นหน้าที่ของประชาชน <u>ทัศนคติด้านการการนำกลับมาใช้ประโยชน์</u>	4.3	19.6	13.0	50.0	13.0	1.9	11.5	17.3	50.0	19.2
15. การแยกขยะมูลฝอย	0	2.2	15.2	52.2	30.4	0	7.7	0	69.2	23.1
16. ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน (-)	10.9	10.9	13.0	54.3	10.9	3.8	11.5	11.5	57.7	15.4
17. การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์	4.3	2.2	6.5	43.5	43.5	1.9	0	0	55.8	42.3
18. การหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (-)	10.9	23.9	41.3	23.9	0	3.8	25.0	44.2	25.0	1.9
19. ความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอย <u>ทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย</u>	2.2	13.0	13.0	65.2	6.5	1.9	7.7	5.8	65.4	19.2
20. การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	2.2	2.2	10.9	41.3	43.5	0	0	1.9	42.3	55.8
21. การกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ	2.2	8.7	13.0	45.7	30.4	1.9	0	13.5	59.6	25.0
22. การกำจัดโดยวิธีการเผา (-)	10.9	19.6	19.6	45.7	4.3	5.8	13.5	13.5	57.7	9.6
23. การกำจัดโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย	0	2.2	6.5	56.5	34.8	0	1.9	9.6	40.4	48.1
24. การมีส่วนร่วมจากประชาชน <u>ทัศนคติด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย</u>	0	0	4.3	37.0	58.7	0	0	3.8	48.1	48.1
25. การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของอบต.	0	2.2	17.4	52.2	28.3	0	9.6	7.7	55.8	26.9

ตารางที่ 3 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-4

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอย</u>										
1.การทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า (-)	5.3	2.9	13.3	<u>48.0</u>	30.7	3.0	11.9	9.9	<u>57.4</u>	17.8
2.ผู้ที่สร้างขยะควรเป็นผู้รับผิดชอบ	0	11.5	1.9	<u>57.7</u>	28.8	1.0	10.9	9.9	<u>62.4</u>	15.8
3.การเร่งรัดในการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกที่(-)	1.3	4.0	8.0	<u>50.7</u>	36.0	7.9	7.9	7.9	<u>38.6</u>	37.6
<u>ทัศนคติด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย</u>										
4.ผลกระทบต่อชุมชน (-)	10.7	10.7	4.0	19.3	<u>25.3</u>	10.9	19.8	8.9	<u>40.6</u>	19.2
5.ผลกระทบต่อสุขภาพจิต	2.7	5.3	5.3	<u>53.3</u>	33.3	5.9	9.9	5.0	36.6	<u>42.6</u>
6. ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (-)	5.3	12.0	12.0	<u>54.7</u>	16.0	3.0	13.9	12.9	<u>55.4</u>	14.9
7. ผลต่อเศรษฐกิจ (-)	9.3	10.7	5.3	<u>56.0</u>	18.7	6.9	17.8	8.9	<u>53.5</u>	12.9
8. ผลต่อการท่องเที่ยว (-)	20.0	<u>37.3</u>	10.7	28.0	4.0	12.9	<u>46.5</u>	15.8	17.8	6.9
<u>ทัศนคติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>										
9. การเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะ	0	1.3	12.0	36.0	<u>50.7</u>	3.0	1.0	7.9	30.7	<u>57.4</u>
10. ความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะ	4.0	25.3	20.0	<u>38.7</u>	12.0	4.0	18.8	28.7	<u>36.6</u>	11.9
<u>ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย</u>										
11. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเอกชน	1.3	16.0	37.3	<u>40.0</u>	5.3	2.0	15.8	23.8	<u>46.5</u>	11.9
12. ประสิทธิภาพในการเก็บขน	2.7	6.7	21.3	<u>54.7</u>	14.7	5.0	12.9	17.9	<u>52.5</u>	14.9
13. วิธีการและเวลาในการเก็บขน (-)	9.3	16.0	9.3	<u>60.0</u>	5.3	10.9	21.8	7.9	<u>55.4</u>	4.0
<u>ทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่ง</u>										
14. ควรเป็นหน้าที่ของประชาชน	1.3	16.0	10.7	<u>48.0</u>	24.0	4.0	17.8	9.9	<u>56.4</u>	11.9
<u>ทัศนคติด้านการการนำกลับมาใช้ประโยชน์</u>										
15. การแยกขยะมูลฝอย	1.3	2.7	6.7	<u>56.0</u>	33.3	0	1.0	6.9	<u>66.3</u>	25.7
16. ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน (-)	0	10.7	12.0	<u>52.0</u>	25.3	4.0	6.9	9.9	<u>56.4</u>	22.8
17. การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์	2.7	5.3	13.3	<u>54.7</u>	24.0	1.0	6.9	3.0	<u>54.7</u>	31.7
18. การหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (-)	2.7	13.3	<u>41.3</u>	37.3	5.3	5.9	20.8	<u>53.5</u>	16.8	3.0
19. ความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอย	1.3	10.7	13.3	<u>61.3</u>	13.3	3.0	11.9	24.8	<u>55.4</u>	5.0

ตารางที่ 3 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-4 (ต่อ)

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย</u>										
20. การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	2.7	0	1.3	33.3	<u>62.7</u>	2.0	3.0	5.0	43.6	<u>46.5</u>
21. การกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ	0	5.3	22.7	33.3	<u>38.7</u>	2.0	5.0	8.9	<u>53.3</u>	30.7
22. การกำจัดโดยวิธีการเผา (-)	5.3	17.3	12.0	<u>45.3</u>	20.0	7.9	17.8	18.8	<u>45.5</u>	9.9
23. การกำจัดโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย	0	4.0	5.3	41.3	<u>49.3</u>	2.0	1.0	4.0	<u>51.5</u>	41.6
24. การมีส่วนร่วมจากประชาชน	0	0	4.0	33.3	<u>62.7</u>	2.0	1.0	5.0	<u>47.5</u>	44.6
<u>ทัศนคติด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะ</u>										
25. การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของอบต.	1.3	21.3	8.0	<u>38.7</u>	30.7	3.0	22.8	9.9	<u>51.5</u>	12.9

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ทัศนคติด้านการทิ้งขยะมูลฝอย</u>										
1. การทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า (-)	1.7	8.5	4.0	<u>56.5</u>	29.4	4.0	8.2	7.8	<u>53.0</u>	27.1
2. ผู้ที่สร้างขยะควรเป็นผู้รับผิดชอบ	1.1	9.0	5.6	<u>59.9</u>	24.3	1.3	10.9	6.7	<u>57.6</u>	23.5
3. การเร่งรัดในการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกที่(-)	2.8	10.7	4.5	<u>50.3</u>	31.6	4.2	9.8	6.4	<u>44.6</u>	35.0
<u>ทัศนคติด้านผลกระทบจากการเกิดขยะมูลฝอย</u>										
4. ผลกระทบต่อชุมชน (-)	17.5	20.9	5.1	<u>37.3</u>	19.2	14.0	20.4	7.5	<u>37.3</u>	20.8
5. ผลกระทบต่อสุขภาพจิต	6.8	7.3	4.0	<u>50.3</u>	31.6	4.9	7.3	4.7	<u>46.1</u>	37.0
6. ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (-)	1.7	15.8	16.4	<u>49.7</u>	16.4	5.1	16.0	13.5	<u>49.7</u>	15.7
7. ผลต่อเศรษฐกิจ (-)	10.7	18.6	5.1	<u>51.4</u>	14.1	10.0	19.3	7.5	<u>50.3</u>	12.9
8. ผลต่อการท่องเที่ยว (-)	17.5	<u>40.7</u>	22.0	14.7	5.1	16.0	<u>40.8</u>	21.5	17.1	4.7
<u>ทัศนคติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>										
9. การเก็บขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะ	2.8	1.7	3.4	41.2	<u>50.8</u>	2.0	1.8	6.4	38.8	<u>51.0</u>
10. ความเหมาะสมของที่ตั้งถังขยะ	2.8	18.1	28.2	<u>42.9</u>	7.9	3.8	17.3	25.5	<u>43.7</u>	9.8

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 (ต่อ)

ทัศนคติจำแนกรายชื่อ	ระดับทัศนคติแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ทัศนคติด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย</u>										
11. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเอกชน	0.6	11.9	33.9	<u>39.5</u>	14.1	1.6	14.0	33.0	<u>40.6</u>	10.9
12. ประสิทธิภาพในการเก็บขน	4.0	4.5	15.3	<u>7.1</u>	19.2	3.8	8.4	15.3	<u>55.2</u>	17.3
13. วิธีการและเวลาในการเก็บขน (-)	6.8	31.1	13.0	<u>42.4</u>	6.8	9.1	25.7	11.3	<u>47.2</u>	6.7
<u>ทัศนคติด้านการขนถ่ายและการขนส่ง</u>										
14. ควรเป็นหน้าที่ของประชาชน	1.7	21.5	13.6	<u>52.5</u>	10.7	2.4	18.4	12.6	52.1	14.4
<u>ทัศนคติด้านการการนำกลับมาใช้ประโยชน์</u>										
15. การแยกขยะมูลฝอย	1.1	1.1	3.4	<u>73.4</u>	20.9	0.7	2.2	5.5	<u>66.3</u>	25.3
16. ไม่ให้หน้าที่ของประชาชน (-)	4.0	10.7	6.8	<u>58.8</u>	19.8	4.0	10.0	9.5	<u>56.5</u>	20.0
17. การนำของใช้บางอย่างกลับมาใช้ประโยชน์	4.5	6.2	5.1	<u>52.0</u>	32.2	3.1	5.1	5.5	<u>53.2</u>	33.0
18. การหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (-)	5.1	29.4	<u>33.3</u>	27.1	5.1	5.3	23.7	<u>41.2</u>	25.9	3.8
19. ความจำเป็นของการแปรสภาพขยะมูลฝอย	2.3	15.8	13.6	<u>55.4</u>	13.0	2.2	12.9	15.1	<u>58.5</u>	11.3
<u>ทัศนคติด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย</u>										
20. การเลือกพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	1.1	1.7	4.5	<u>48.0</u>	44.6	1.6	1.6	4.4	<u>43.2</u>	19.2
21. การกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ	2.8	3.4	16.9	<u>50.3</u>	26.6	2.0	4.2	15.3	<u>48.8</u>	29.7
22. การกำจัดโดยวิธีการเผา (-)	3.4	23.2	19.8	<u>41.2</u>	12.4	5.8	19.5	17.5	<u>45.2</u>	12.0
23. การกำจัดโดยวิธีการหมักทำปุ๋ย	0	3.4	2.8	<u>61.0</u>	32.8	0.4	2.7	4.7	<u>52.8</u>	39.5
24. การมีส่วนร่วมจากประชาชน	0	0	4.5	<u>53.7</u>	46.8	0.4	0.2	4.4	46.6	<u>48.3</u>
<u>ทัศนคติด้านหน้าที่ในการกำจัดขยะ</u>										
25. การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของอบต.	4.5	15.3	20.9	46.9	12.4	2.7	16.0	14.4	<u>48.1</u>	18.8

หมายเหตุ : ชัดเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด

(-) = ข้อความเชิงลบ

ข้อความเชิงบวก 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความเชิงลบ 5 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = ไม่เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = เห็นด้วย 1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 5 ร้อยละของประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายชื่อ แยกตามชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น1-ชั้น2

ประสพการณ์จำแนกรายชื่อ	ระดับประสพการณ์แยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประสพการณ์ด้านการทิ้งขยะมูลฝอย</u>										
1.การชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย	4.3	<u>50.0</u>	15.2	17.4	13.0	9.6	26.9	25.0	<u>28.8</u>	9.6
2.การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย	23.9	<u>34.8</u>	28.3	4.3	8.7	21.2	<u>28.8</u>	26.9	15.4	7.7
3.การคัดเตือนการทิ้งขยะมูลฝอย	19.6	<u>34.8</u>	26.1	10.9	8.7	21.2	<u>32.7</u>	15.4	5.8	28.0
4.การเสนอให้มีการออกข้อบังคับ	<u>52.2</u>	23.9	10.9	13.0	0	<u>69.2</u>	17.3	7.7	1.9	3.8
<u>ประสพการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ</u>										
<u>แหล่งกำเนิด</u>										
5.การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	10.9	<u>45.7</u>	10.9	19.6	13.0	28.8	<u>32.7</u>	25.0	5.8	7.7
<u>ประสพการณ์การแปรงรูปและการคืนรูป</u>										
<u>ขยะมูลฝอย</u>										
6.การแยกขยะมูลฝอย	19.6	17.4	15.2	13.0	<u>34.8</u>	13.5	7.7	21.2	9.6	<u>48.1</u>
7.การคัดแปลงขยะมูลฝอย	<u>37.0</u>	26.1	19.6	6.5	10.9	<u>50.0</u>	23.1	11.5	7.7	7.7
8.การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด	<u>41.3</u>	19.6	19.6	4.3	15.2	<u>55.8</u>	19.2	7.7	1.9	15.4
9.การนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย	<u>56.5</u>	21.7	8.7	6.5	6.5	<u>51.9</u>	25.0	13.5	5.8	5.8
<u>ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการ</u>										
<u>ขยะมูลฝอย</u>										
10.การสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย	23.9	<u>39.1</u>	19.6	6.5	10.9	17.3	<u>48.1</u>	15.4	9.6	9.6
11.การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย	30.4	<u>37.0</u>	15.2	15.2	2.2	34.6	<u>50.0</u>	7.7	5.8	1.9
12.การเสนอแผนงาน/โครงการ	30.4	<u>45.7</u>	13.0	8.7	2.2	36.5	<u>42.5</u>	9.6	7.7	3.8
13.การให้คำแนะนำ	17.4	<u>54.3</u>	13.0	15.2	0	17.3	<u>48.1</u>	13.5	17.3	3.8
14.การเข้าร่วมกิจกรรม	19.6	<u>58.7</u>	10.9	8.7	2.2	36.5	<u>44.2</u>	15.4	1.9	1.9
15.การประชาสัมพันธ์	23.9	<u>58.7</u>	15.2	2.2	0	34.6	<u>55.8</u>	7.7	0	1.9
16.การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น	41.3	<u>43.5</u>	10.9	4.3	0	40.4	<u>55.8</u>	0	1.9	1.9

หมายเหตุ : ชีคเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด

5 = ทำทุกวัน 4 = ทำ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3 = ทำ 1-2 ครั้ง/เดือน 2 = ทำเดือนละ 1-2 ครั้ง 1 = ไม่เคยทำเลย

ตารางที่ 6 ร้อยละของประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-ชั้น 4

ประสพการณ์จำแนกรายข้อ	ระดับประสพการณ์แยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประสพการณ์ด้านการทิ้งขยะมูลฝอย</u>										
1.การชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย	8.0	44.0	30.7	10.7	6.7	23.8	33.7	18.8	14.9	8.9
2.การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย	17.3	46.7	12.0	14.7	9.3	31.7	34.7	15.8	10.9	6.9
3.การคัดเตือนการทิ้งขยะมูลฝอย	2.7	40.0	22.7	13.3	21.3	15.8	35.6	18.8	11.9	17.8
4.การเสนอให้มีการออกข้อบังคับ	62.7	22.7	10.7	2.7	1.3	59.4	21.8	6.9	6.9	5.0
<u>ประสพการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>										
5.การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	16.0	32.0	21.3	12.0	18.7	26.7	42.6	9.9	7.9	12.9
<u>ประสพการณ์การแปรงรูปและการคืนรูปขยะมูลฝอย</u>										
6.การแยกขยะมูลฝอย	6.7	5.3	22.7	26.7	38.7	14.9	18.8	21.8	16.8	27.7
7.การคัดแปรงขยะมูลฝอย	38.7	21.3	32.0	4.0	4.0	41.6	27.7	15.8	2.0	12.9
8.การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด	49.3	21.0	20.0	5.3	4.0	41.6	26.7	12.9	9.9	8.9
9.การนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย	53.3	30.7	12.0	2.7	1.3	42.6	34.7	17.8	0	5.0
<u>ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
10.การสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย	24.8	37.6	13.9	12.9	10.9	24.8	37.6	13.9	12.9	10.9
11.การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย	32.0	56.0	6.7	5.3	0	24.8	60.4	6.9	6.9	1.0
12.การเสนอแผนงาน/โครงการ	29.3	54.7	9.3	5.3	1.3	27.7	56.4	11.9	4.0	0
13.การให้คำแนะนำ	18.7	58.7	18.7	4.0	0	24.8	54.5	8.9	6.9	5.0
14.การเข้าร่วมกิจกรรม	25.3	62.7	9.3	2.7	0	28.7	63.4	5.9	1.0	1.0
15.การประชาสัมพันธ์	44.0	42.7	12.0	1.3	0	21.8	63.4	9.9	4.0	1.0
16.การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น	48.0	41.3	10.7	0	0	40.6	53.5	5.0	1.0	0

หมายเหตุ : จี๊ดเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด

5 = ทำทุกวัน 4 = ทำ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3 = ทำ 1-2 ครั้ง/เดือน 2 = ทำเดือนละ 1-2 ครั้ง 1 = ไม่เคยทำเลย

ตารางที่ 7 ร้อยละของประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ แยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

ประสพการณ์จำแนกรายข้อ	ระดับประสพการณ์แยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประสพการณ์ด้านการทิ้งขยะมูลฝอย</u>										
1.การชักชวนให้ลดการทิ้งขยะมูลฝอย	18.1	27.7	<u>33.9</u>	15.3	3.1	15.3	<u>33.9</u>	27.1	16.2	7.5
2.การรณรงค์เก็บขยะมูลฝอย	23.7	<u>46.3</u>	17.5	9.0	3.4	24.2	<u>40.6</u>	18.4	10.6	6.2
3.การคัดเตือนการทิ้งขยะมูลฝอย	22.6	<u>32.8</u>	17.5	10.7	16.4	17.3	<u>34.8</u>	19.3	10.9	17.2
4.การเสนอให้มีการออกข้อบังคับ	<u>52.5</u>	27.7	13.0	3.4	3.4	<u>57.6</u>	23.9	10.4	4.9	3.1
<u>ประสพการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด</u>										
5.การจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	21.5	<u>32.8</u>	19.8	12.4	13.6	21.5	<u>36.1</u>	17.5	11.3	13.5
<u>ประสพการณ์การแปรรูปและการคืนรูปขยะมูลฝอย</u>										
6.การแยกขยะมูลฝอย	13.0	14.7	25.4	7.9	<u>39.0</u>	13.1	13.5	22.6	13.7	<u>37.0</u>
7.การคัดแปลงขยะมูลฝอย	<u>41.8</u>	32.2	5.1	7.3	13.6	<u>41.7</u>	27.7	14.2	5.5	10.9
8.การแปรสภาพขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด	<u>43.5</u>	22.6	10.7	6.8	16.4	<u>45.2</u>	22.6	13.3	6.4	12.4
9.การนำขยะมูลฝอยไปหมักทำปุ๋ย	<u>43.5</u>	29.4	6.2	9.0	11.9	<u>47.2</u>	29.5	10.9	5.3	7.1
<u>ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
10.การสำรวจแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย	20.9	<u>40.7</u>	13.6	11.9	13.0	22.4	<u>40.4</u>	14.6	11.1	11.5
11.การเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย	29.4	<u>57.1</u>	5.6	5.6	2.3	29.5	<u>54.8</u>	7.3	6.9	1.6
12.การเสนอแผนงาน/โครงการ	30.5	<u>52.0</u>	10.2	4.0	3.4	30.4	<u>51.7</u>	10.6	5.1	2.2
13.การให้คำแนะนำ	18.6	<u>50.3</u>	19.2	6.8	5.1	19.7	<u>52.8</u>	15.5	8.4	3.5
14.การเข้าร่วมกิจกรรม	34.5	<u>45.2</u>	10.7	6.8	2.8	30.4	<u>53.4</u>	10.0	4.4	1.8
15.การประชาสัมพันธ์	35.6	<u>45.2</u>	9.0	6.8	3.4	32.6	<u>51.4</u>	10.2	4.0	1.8
16.การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น	<u>42.9</u>	37.3	10.7	5.6	3.4	42.8	<u>44.3</u>	8.2	3.1	1.6

หมายเหตุ : ชัดเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด

5 = ทำทุกวัน 4 = ทำ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3 = ทำ 1-2 ครั้ง/เดือน 2 = ทำเดือนละ 1-2 ครั้ง 1 = ไม่เคยทำเลย

ตารางที่ 8 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ แยกตาม
 ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-2

ประเด็นทางการเมืองจำแนกรายข้อ	ระดับประเด็นทางการเมืองแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
1. การร้องเรียนของประชาชน	13.0	19.6	43.5	17.4	6.5	21.2	25.0	23.1	7.7	23.1
2. ความขัดแย้งทางความคิดของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	28.3	28.3	21.7	19.6	2.2	36.5	21.2	9.6	13.5	19.2
3. การแบ่งพรรคแบ่งพวก	52.2	26.1	15.2	4.3	2.2	50.0	19.2	26.9	3.8	0
4. ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์	58.7	23.9	8.7	6.5	2.2	69.5	19.2	9.6	0	1.9
<u>ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
5. การแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	50.0	30.4	10.9	2.2	6.5	73.1	21.2	3.8	0	1.9
6. นำไปใช้ประโยชน์ในการหาเสียง	45.7	32.6	13.0	4.3	4.3	61.5	3.8	25.0	7.7	1.9
<u>ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะมูลฝอย</u>										
7. จากภาคเอกชน	67.4	17.4	6.5	6.5	2.2	48.8	9.6	9.6	1.9	0

ตารางที่ 9 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ แยกตาม
 ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-ชั้น 4

ประเด็นทางการเมืองจำแนกรายข้อ	ระดับประเด็นทางการเมืองแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
1. การร้องเรียนของประชาชน	36.0	29.3	22.7	8.0	4.0	18.8	30.7	33.7	11.9	5.0
2. ความขัดแย้งทางความคิดของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	36.0	40.0	13.3	10.7	0	29.7	42.6	22.8	4.0	1.0
3. การแบ่งพรรคแบ่งพวก	45.3	22.7	25.3	1.3	5.3	37.6	41.6	16.8	2.0	2.0
4. ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์	54.7	30.7	13.3	0	1.3	52.5	37.6	6.9	2.0	1.0

ตารางที่ 9 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายชื่อ แยกตาม
ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-ชั้น4

ประเด็นทางการเมืองจำแนกรายชื่อ	ระดับประเด็นทางการเมืองแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะ</u>										
<u>มูลฝอย</u>										
5.การแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะ	60.0	22.7	16.0	0	1.3	69.3	24.8	2.0	4.0	0
<u>มูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง</u>										
6.นำไปใช้ประโยชน์ในการหาเสียง	53.3	25.3	18.7	1.3	1.3	52.5	36.6	7.9	2.0	1.0
<u>ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะ</u>										
<u>มูลฝอย</u>										
7.จากภาคเอกชน	58.7	34.7	4.0	1.3	1.3	72.3	23.8	2.0	2.0	0

ตารางที่ 10 ร้อยละของประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5

ประเด็นทางการเมืองจำแนกรายชื่อ	ระดับประเด็นทางการเมืองแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ประเด็นปัญหาความขัดแย้งในการจัดการ</u>										
<u>ขยะมูลฝอย</u>										
1.การร้องเรียนของประชาชน	28.2	30.5	28.8	9.6	2.8	25.1	28.6	29.7	10.4	6.2
2.ความขัดแย้งทางความคิดของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	38.4	30.5	23.7	6.8	0.6	34.8	33.5	20.0	8.9	2.9
3.การแบ่งพรรคแบ่งพวก	44.1	24.9	24.3	5.6	1.1	44.3	27.7	22.2	3.8	2.0
4.ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์	67.8	19.2	8.5	4.5	0	61.4	25.7	9.1	2.9	0.9
<u>ประเด็นผลประโยชน์ในการจัดการขยะ</u>										
<u>มูลฝอย</u>										
5.การแสวงหาผลประโยชน์ในการกำจัดขยะ	74.0	15.8	7.3	1.7	1.1	68.1	21.1	7.5	1.8	1.6
<u>มูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง</u>										
6.นำไปใช้ประโยชน์ในการหาเสียง	62.7	18.1	13.6	1.7	4.0	57.0	23.3	14.4	2.7	2.7
<u>ประเด็นการคัดค้านโครงการกำจัดขยะ</u>										
<u>มูลฝอย</u>										
7.จากภาคเอกชน	71.8	14.1	11.3	2.3	0.6	70.1	19.5	7.3	2.4	0.7

หมายเหตุ : ชีตเส้นใต้ร้อยละของคะแนนสูงสุด 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด/ไม่มี

ตารางที่ 11 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น 1-ชั้น2

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่										
- ขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ	13.0	13.0	<u>41.3</u>	21.7	10.9	23.1	21.2	<u>38.5</u>	5.8	11.5
- ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร	10.9	15.2	<u>43.5</u>	21.7	8.7	17.3	25.0	<u>34.6</u>	13.5	9.6
- ขยะทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก	8.7	8.7	<u>34.8</u>	26.1	21.7	17.3	25.0	15.4	<u>25.0</u>	17.3
- ขยะมูลฝอยจากโรงงาน	19.6	19.6	<u>23.6</u>	21.7	15.2	30.8	<u>34.6</u>	17.3	15.4	1.9
- ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น ขยะ ติดเชื้อ	30.4	<u>50.0</u>	10.9	4.3	4.3	36.5	<u>40.4</u>	7.7	5.8	9.6
- อื่น ๆ	<u>100</u>	0	0	0	0	<u>100</u>	0	0	0	0
2.ผลต่อเนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอย	8.7	21.7	21.7	21.7	<u>26.1</u>	5.8	21.2	17.3	<u>30.8</u>	25.0
- กลิ่นเหม็น	13.0	17.4	<u>45.7</u>	10.9	13.0	21.2	21.2	<u>26.9</u>	19.2	11.5
- สัตว์และแมลงรบกวน	13.0	28.3	<u>34.8</u>	8.7	15.2	<u>36.5</u>	21.2	13.5	23.1	5.8
- น้ำชะขยะมูลฝอย	<u>100</u>	0	0	0	0	100	0	0	0	0
- อื่น ๆ										
3.ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย	15.2	19.6	<u>30.0</u>	8.7	19.6	11.5	5.8	<u>34.6</u>	30.8	17.3
- ถึงขยะไม่เพียงพอ	17.4	<u>30.4</u>	23.9	15.2	13.0	9.6	13.5	26.9	<u>40.4</u>	9.6
- เก็บขยะไม่หมด	<u>100</u>	0	0	0	0	<u>100</u>	0	0	0	0
- อื่น ๆ										
4.ด้านการขนถ่ายและการขนส่ง										
- รถเก็บขยะไม่เพียงพอ	28.3	21.7	<u>32.6</u>	13.0	4.3	26.9	13.5	11.5	<u>30.8</u>	17.3
- รถเก็บขยะทำขยะหล่นตามทาง	<u>39.1</u>	19.6	28.3	4.3	8.7	<u>55.8</u>	25.0	17.3	0	1.9
- อื่น ๆ	<u>100</u>	0	0	0	0	<u>100</u>	0	0	0	0
5.ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย										
- ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	<u>32.6</u>	13.0	21.7	10.9	21.7	19.2	7.7	23.1	23.1	<u>36.9</u>
- ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะ	28.3	<u>32.6</u>	21.7	6.5	10.9	32.7	26.9	<u>36.9</u>	1.9	1.9
- อื่น ๆ	<u>100</u>	0	0	0	0	100	0	0	0	0
6.ปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะ มูลฝอย										
- การขาดแคลนงบประมาณ	17.4	19.6	<u>39.1</u>	13.0	10.9	17.3	11.5	<u>48.1</u>	19.5	3.8
- การขาดแคลนบุคลากร										
1) ด้านการเก็บรวบรวม	15.2	19.6	<u>41.3</u>	13.0	10.9	13.5	13.5	<u>34.6</u>	25.0	13.5
2) ด้านการบริหารงาน	15.2	21.7	<u>37.0</u>	13.0	13.0	13.5	15.4	<u>34.6</u>	28.8	7.7

ตารางที่ 11 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามระดับชั้น 1-ชั้น2 (ต่อ)

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล										
	ชั้น 1					ชั้น 2					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
7.ด้านความร่วมมือจากประชาชนในการจัดการขยะ											
- ด้านการจ่ายค่าบริการ	6.5	37.0	<u>39.1</u>	8.7	8.7	23.1	15.4	<u>30.8</u>	19.2	11.5	
- ด้านการเก็บรวบรวม	19.6	21.7	<u>45.7</u>	6.5	6.5	32.7	11.5	<u>36.5</u>	17.3	1.9	

ตารางที่ 12 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น 3-ชั้น4

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่										
- ขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ	13.3	32.0	<u>38.7</u>	12.0	4.0	15.8	<u>31.7</u>	29.7	16.8	5.9
- ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร	13.3	30.7	<u>44.0</u>	10.7	1.3	14.9	<u>33.7</u>	28.7	13.9	8.9
- ขยะทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก	12.0	16.0	<u>44.0</u>	12.0	16.0	10.9	25.7	26.7	<u>28.7</u>	7.9
- ขยะมูลฝอยจากโรงงาน	30.7	<u>33.3</u>	25.3	9.3	1.3	26.7	<u>33.7</u>	24.8	12.9	2.0
- ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น ขยะติดเชื้อ	38.7	<u>40.0</u>	16.0	1.3	4.0	34.7	<u>42.6</u>	13.9	5.9	3.0
- อื่น ๆ	<u>100</u>	0	0	0	0	100	0	0	0	0
2.ผลต่อเนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอย										
- กลิ่นเหม็น	17.3	21.3	<u>30.7</u>	17.3	13.3	19.8	<u>28.7</u>	27.7	8.9	14.9
- สัตว์และแมลงรบกวน	20.0	24.0	<u>25.3</u>	25.3	5.3	24.8	23.8	<u>28.7</u>	16.8	5.9
- น้ำชะขยะมูลฝอย	30.7	<u>37.3</u>	22.7	8.0	1.3	25.7	25.7	<u>31.7</u>	13.9	3.0
- อื่น ๆ	98.7	1.3	0	0	0	<u>100</u>	0	0	0	0
3.ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย										
- ถังขยะไม่เพียงพอ	13.3	12.0	<u>45.3</u>	16.0	13.3	23.8	16.8	<u>31.7</u>	16.8	10.9
- เก็บขยะไม่หมด	12.0	13.3	<u>57.3</u>	9.3	8.0	24.8	<u>34.7</u>	21.8	12.9	5.9
- อื่น ๆ	<u>94.7</u>	0	0	4.0	1.3	<u>100</u>	0	0	0	0
4.ด้านการขนถ่ายและการขนส่ง										
- รถเก็บขยะไม่เพียงพอ	<u>34.7</u>	24.0	26.7	5.3	9.3	<u>61.4</u>	7.9	19.8	4.0	6.9
- รถเก็บขยะทำขยะหล่นตามทาง	<u>45.3</u>	32.0	17.3	2.7	2.7	<u>61.4</u>	22.8	10.9	4.0	1.0
- อื่น ๆ	<u>97.3</u>	0	0	0	2.7	<u>99.0</u>	0	0	1.0	0

ตารางที่ 12 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น 3-ชั้น4 (ต่อ)

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
5.ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย										
- ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	36.0	<u>40.0</u>	16.0	2.7	5.3	<u>34.7</u>	10.9	17.8	19.8	16.8
- ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะ	<u>46.7</u>	33.3	17.3	0	2.7	<u>33.7</u>	20.8	19.8	21.8	4.0
- อื่น ๆ	<u>100</u>	0	0	0	0	<u>99.0</u>	0	0	1.0	0
6.ปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย	17.3	22.7	<u>33.3</u>	18.7	8.0	14.9	13.9	21.8	19.8	<u>29.7</u>
- การขาดแคลนงบประมาณ										
- การขาดแคลนบุคลากร	20.0	22.7	<u>26.7</u>	22.7	8.0	12.9	13.9	27.7	<u>29.7</u>	15.8
1) ด้านการเก็บรวบรวม	21.3	<u>28.0</u>	25.3	18.7	6.7	16.8	21.8	<u>27.7</u>	20.8	12.9
2) ด้านการบริหารงาน										
7.ด้านความร่วมมือจากประชาชนในการจัดการขยะ	25.3	29.3	<u>33.3</u>	4.0	8.0	21.8	<u>27.7</u>	25.7	16.8	7.9
- ด้านการจ่ายค่าบริการ	22.7	<u>33.3</u>	32.0	2.7	9.3	21.8	<u>26.7</u>	24.8	9.9	16.8
- ด้านการเก็บรวบรวม										

ตารางที่ 13 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น 5

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.ชนิดของปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่										
- ขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ	26.0	16.9	<u>42.9</u>	6.8	7.3	20.0	22.8	<u>38.6</u>	11.3	7.3
- ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร	22.6	20.9	<u>45.8</u>	5.1	5.6	17.5	25.3	<u>40.1</u>	10.6	6.4
- ขยะทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก	19.2	15.3	<u>42.9</u>	15.8	6.8	14.9	18.2	<u>35.5</u>	20.2	11.3
- ขยะมูลฝอยจากโรงงาน	<u>55.4</u>	22.0	14.1	5.1	3.4	<u>38.4</u>	27.7	19.7	10.4	3.8
- ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น ขยะติดเชื้อ	<u>57.6</u>	26.0	10.2	2.8	3.4	<u>44.1</u>	36.1	11.8	3.8	4.2
- อื่น ๆ	<u>99.4</u>	0	0	0	0.6	<u>99.8</u>	0	0	0	0.2

ตารางที่ 13 ร้อยละของระดับความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อ แยกตามชั้น 5 (ต่อ)

ความรุนแรงจำแนกรายข้อ	ระดับความรุนแรงแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2.ผลต่อเนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอย										
- กลิ่นเหม็น	27.1	26.0	14.1	17.5	15.3	19.5	24.8	21.1	17.5	17.1
- สัตว์และแมลงรบกวน	28.2	25.4	24.3	15.3	6.8	23.7	23.5	27.9	17.3	7.5
- น้ำชะขยะมูลฝอย	33.9	32.8	19.8	10.2	3.4	29.7	30.2	23.7	12.0	4.4
- อื่น ๆ	100	0	0	0	0	99.8	0.2	0	0	0
3.ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย										
- ถึงขยะไม่เพียงพอ	21.5	27.1	23.7	17.5	10.2	18.8	19.1	31.7	17.7	12.6
- เก็บขยะไม่หมด	33.9	27.7	20.3	13.0	5.1	23.7	25.5	27.9	15.7	7.1
- อื่น ๆ	100	0	0	0	0	99.1	0	0	0.7	0.2
4.ด้านการขนถ่ายและการขนส่ง										
- รถเก็บขยะไม่เพียงพอ	50.3	14.7	18.1	8.5	8.5	45.2	15.3	20.6	10.0	8.9
- รถเก็บขยะทำงานผิดพลาด	61.0	19.8	13.6	2.8	2.8	55.7	23.1	15.5	2.9	2.9
- อื่น ๆ	100	0	0	0	0	99.3	0	0	0.2	0.4
5.ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย										
- ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	24.9	10.2	24.9	20.3	19.8	29.0	15.3	21.3	16.6	17.7
- ชาวบ้านไม่ยอมรับวิธีการกำจัดขยะ	36.7	27.1	23.2	4.5	8.5	36.4	27.3	22.8	7.5	6.0
- อื่น ๆ	100	0	0	0	0	99.8	0	0	0.2	0
6.ปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย										
- การขาดแคลนงบประมาณ	18.1	12.4	29.9	19.2	20.3	17.1	15.1	31.7	18.6	17.5
- การขาดแคลนบุคลากร										
1) ด้านการเก็บรวบรวม	24.9	12.4	32.2	19.8	10.7	19.1	15.3	31.5	22.4	11.8
2) ด้านการบริหารงาน	26.0	15.8	30.5	18.1	9.6	20.6	19.7	30.2	19.5	10.0
7.ด้านความร่วมมือจากประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย										
- ด้านการจ่ายค่าบริการ	31.1	24.9	24.3	11.9	7.9	24.6	26.4	28.4	12.2	8.4
- ด้านการเก็บรวบรวม	25.4	23.2	27.7	14.7	9.0	24.4	24.2	30.6	11.1	9.8

ตารางที่ 14 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 1-ชั้น2

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
<u>ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหา</u>										
<u>ขยะมูลฝอยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม</u>										
1.ด้านมลพิษทางอากาศ (-)	15.2	4.3	<u>28.7</u>	26.1	26.1	3.8	7.7	<u>40.4</u>	28.8	19.2
2.ด้านมลพิษทางน้ำ (-)	13.0	10.9	8.7	10.9	<u>56.5</u>	<u>21.2</u>	17.3	1.9	7.7	51.9
3.ด้านมลพิษต่อดิน (-)	10.9	6.5	15.2	19.6	<u>47.8</u>	3.8	11.5	34.6	7.7	<u>42.6</u>
4.ด้านทัศนียภาพและความสวยงาม	0	2.2	21.7	30.4	<u>45.7</u>	13.5	1.9	15.4	<u>34.6</u>	<u>34.6</u>
5.ด้านการท่องเที่ยว	0	17.4	23.9	26.1	<u>32.6</u>	1.9	3.8	28.8	<u>32.7</u>	<u>32.7</u>
<u>ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหา</u>										
<u>ขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ</u>										
6.สุขภาพกาย	2.2	6.5	13.0	37.0	<u>41.3</u>	1.9	3.8	9.6	23.1	<u>61.5</u>
7.สุขภาพจิต	0	4.3	<u>32.6</u>	<u>32.6</u>	30.4	3.8	3.8	11.5	<u>46.2</u>	34.6
<u>ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และ</u>										
<u>ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้าน</u>										
<u>เศรษฐกิจ</u>										
8.การนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่	2.2	15.2	28.3	<u>30.4</u>	23.9	1.9	3.8	15.4	34.6	<u>44.2</u>
9.การผลิตกระดาษ Recycle	4.3	6.5	<u>50.0</u>	19.6	19.6	5.8	5.8	26.9	<u>32.7</u>	28.8
10.การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ	4.3	4.3	8.7	33.0	<u>45.7</u>	1.9	1.9	5.8	25.0	<u>65.4</u>
11.การเลือกผลิตภัณฑ์ Refill	2.2	4.3	26.1	30.4	<u>37.0</u>	5.8	5.8	17.3	<u>36.5</u>	34.6
<u>ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
12.การแยกขยะมูลฝอย	0	8.7	26.1	30.4	<u>34.8</u>	1.9	5.8	9.6	28.8	<u>53.8</u>
13.การแยกขยะเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของ	13.0	13.0	19.6	<u>32.6</u>	21.7	11.5	<u>28.8</u>	15.4	17.3	26.9
เก่า (-)										
14.การลดปริมาณขยะมูลฝอย	4.3	2.2	19.6	30.4	<u>43.5</u>	0	1.9	15.4	<u>46.2</u>	36.5
15.การเก็บขนขยะมูลฝอย	17.4	17.4	<u>37.0</u>	8.7	19.6	5.8	19.2	<u>30.8</u>	17.3	26.9
16.ประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง	2.2	15.2	<u>43.5</u>	15.2	23.9	5.8	15.4	<u>40.4</u>	13.5	25.0
17.การกำจัดขยะควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ (-)	13.0	4.3	19.6	6.5	<u>56.5</u>	3.8	0	15.4	21.2	<u>59.6</u>
18.สภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	13.0	8.7	<u>32.6</u>	30.4	15.2	0	5.8	<u>42.3</u>	34.6	17.3
<u>ความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและ</u>										
<u>ประชาสัมพันธ์</u>										
19.การรณรงค์ทิ้งขยะมูลฝอย	4.3	0	30.4	21.7	<u>43.5</u>	1.9	1.9	7.7	38.5	<u>50.0</u>

ตารางที่ 15 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 1-ชั้น2 (ต่อ)

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 1					ชั้น 2				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
20.การประชาสัมพันธ์ ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม	2.2	2.2	17.4	37.0	<u>41.3</u>	0	5.8	7.7	25.0	<u>61.5</u>
21.ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย	0	0	10.9	23.9	<u>65.2</u>	0	0	15.4	30.8	<u>53.2</u>
22.การใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้	0	2.2	10.9	41.3	<u>45.7</u>	0	3.8	11.5	<u>46.2</u>	38.5
23.การใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ	2.2	0	17.4	34.8	<u>45.7</u>	1.9	1.9	17.3	32.7	<u>46.2</u>

ตารางที่ 15 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 3-ชั้น4

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหา ขยะมูลฝอยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม										
1.ด้านมลพิษทางอากาศ (-)	5.3	5.3	28.0	<u>33.3</u>	28.0	7.9	11.9	<u>40.6</u>	22.8	16.8
2.ด้านมลพิษทางน้ำ (-)	4.0	12.0	0	17.3	<u>66.3</u>	3.0	6.9	11.9	15.8	<u>62.4</u>
3.ด้านมลพิษต่อดิน (-)	2.7	9.3	2.7	18.7	<u>66.7</u>	3.0	5.0	14.9	18.8	<u>58.4</u>
4.ด้านทัศนียภาพและความสวยงาม	8.0	1.3	10.7	37.3	<u>42.7</u>	15.8	5.0	5.0	26.7	<u>47.5</u>
5.ด้านการท่องเที่ยว	2.7	2.7	14.7	<u>44.0</u>	36.0	1.0	2.0	15.8	31.7	<u>49.5</u>
ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหา ขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ										
6.สุขภาพกาย	1.3	0	4.0	33.3	<u>61.3</u>	2.0	1.0	9.9	27.7	<u>59.4</u>
7.สุขภาพจิต	2.7	1.3	5.3	44.6	<u>46.7</u>	6.9	2.6	9.9	31.7	<u>49.5</u>
ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และ ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้าน เศรษฐกิจ										
8.การนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่	0	2.7	16.0	37.3	<u>44.0</u>	1.0	1.0	25.7	32.7	<u>39.6</u>
9.การผลิตกระดาษ Recycle	5.3	6.7	<u>37.3</u>	32.0	18.7	5.0	7.9	<u>44.6</u>	20.8	21.8
10.การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ	5.3	0	8.0	<u>44.0</u>	42.7	9.9	1.0	11.9	26.7	<u>50.5</u>
11.การเลือกผลิตภัณฑ์ Refill	1.3	2.7	28.0	<u>37.3</u>	30.7	0	5.9	19.8	<u>40.6</u>	33.7

ตารางที่ 15 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 3-ชั้น4 (ต่อ)

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 3					ชั้น 4				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย										
12.การแยกขยะมูลฝอย	0	1.3	17.3	32.0	<u>49.3</u>	1.0	3.0	10.9	39.6	<u>45.5</u>
13.การแยกขยะเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของเก่า (-)	5.3	6.7	20.0	22.7	<u>45.3</u>	4.0	8.9	16.8	23.8	<u>46.5</u>
14.การลดปริมาณขยะมูลฝอย	1.3	0	20.0	37.3	<u>41.3</u>	2.0	1.0	13.9	<u>49.5</u>	33.7
15.การเก็บขนขยะมูลฝอย	12.0	10.7	<u>29.3</u>	26.7	21.3	8.9	10.9	<u>32.7</u>	20.8	26.7
16.ประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง	5.3	4.0	<u>44.0</u>	21.3	25.3	6.9	4.0	23.8	<u>34.7</u>	30.7
17.การกำจัดขยะควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ (-)	0	1.3	10.7	22.7	<u>65.3</u>	5.0	5.9	5.9	20.8	<u>62.4</u>
18.สภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	2.7	8.0	24.0	<u>40.0</u>	25.3	6.9	6.9	34.7	<u>37.6</u>	13.9
ความตระหนักด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์										
19.การรณรงค์ทิ้งขยะมูลฝอย	4.0	0	18.7	28.0	<u>49.3</u>	2.0	2.0	3.0	38.6	<u>54.5</u>
20.การประชาสัมพันธ์	0	0	20.0	22.7	<u>57.3</u>	1.0	0	12.9	26.7	<u>59.4</u>
ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม										
21.ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน	0	0	8.0	18.7	<u>73.3</u>	1.0	0	5.9	20.8	<u>72.3</u>
ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย										
22.การใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้	0	1.3	12.0	34.7	<u>52.0</u>	0	0	19.8	30.7	<u>49.5</u>
23.การใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ	1.3	1.3	17.3	26.7	<u>53.3</u>	3.0	4.0	7.9	37.6	<u>47.5</u>

ตารางที่ 16 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 5

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม										
1.ด้านมลพิษทางอากาศ (-)	11.9	7.3	<u>39.0</u>	25.4	16.4	9.3	7.8	<u>36.6</u>	26.6	19.7
2.ด้านมลพิษทางน้ำ (-)	18.1	6.8	11.3	14.1	<u>49.7</u>	12.2	9.3	8.2	14.0	<u>56.3</u>
3.ด้านมลพิษต่อดิน (-)	6.2	4.0	20.9	15.8	<u>53.1</u>	5.1	6.2	17.5	16.4	<u>54.8</u>
4.ด้านทัศนียภาพและความสวยงาม	7.3	3.4	10.7	27.1	<u>51.4</u>	9.3	3.1	11.1	29.9	<u>46.6</u>

ตารางที่ 16 ร้อยละของระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกรายข้อแยกตามชั้น 5 (ต่อ)

ความตระหนักจำแนกรายข้อ	ระดับความตระหนักแยกตามชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล									
	ชั้น 5					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
5.ด้านการท่องเที่ยว	1.1	7.3	19.2	27.7	<u>44.6</u>	1.3	6.0	19.3	31.7	<u>41.7</u>
<u>ความตระหนักด้านผลกระทบจากปัญหา</u> <u>ขยะมูลฝอยต่อสุขภาพ</u>										
6.สุขภาพกาย	2.3	1.1	9.6	28.2	<u>58.8</u>	2.0	1.8	9.1	29.3	<u>57.9</u>
7.สุขภาพจิต	2.8	1.1	16.4	36.2	<u>43.5</u>	3.5	2.0	14.2	37.3	<u>43.0</u>
<u>ความตระหนักด้านการใช้ประโยชน์และ</u> <u>ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยต่อด้าน</u> <u>เศรษฐกิจ</u>										
8.การนำขยะมูลฝอยกลับมาผลิตใหม่	2.8	6.8	21.5	30.5	<u>38.4</u>	1.8	5.3	21.5	32.6	<u>38.8</u>
9.การผลิตกระดาษ Recycle	9.6	14.1	<u>28.2</u>	22.6	25.4	6.9	9.8	<u>35.5</u>	24.6	23.3
10.การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ	9.0	1.7	16.9	27.1	<u>45.2</u>	7.3	1.6	12.2	30.6	<u>48.3</u>
11.การเลือกผลิตภัณฑ์ Refill	5.1	2.8	26.6	31.1	<u>34.5</u>	3.1	4.0	24.2	<u>34.8</u>	33.9
<u>ความตระหนักด้านการจัดการขยะมูลฝอย</u>										
12.การแยกขยะมูลฝอย	0.6	5.6	11.9	38.4	<u>43.5</u>	0.7	4.7	13.7	35.7	<u>45.2</u>
13.การแยกขยะเป็นหน้าที่ของผู้รับซื้อของ	11.9	9.6	27.1	19.8	<u>31.6</u>	9.1	11.5	21.5	22.2	<u>35.7</u>
เก่า (-)										
14.การลดปริมาณขยะมูลฝอย	0.6	3.4	15.8	<u>44.6</u>	35.6	1.3	2.0	16.4	<u>43.2</u>	37.0
15.การเก็บขนขยะมูลฝอย	9.6	6.8	<u>30.5</u>	28.8	24.3	10.2	10.9	<u>31.5</u>	23.3	24.2
16.ประชาชนควรกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง	4.5	4.5	28.2	29.9	<u>32.8</u>	5.1	6.7	<u>32.8</u>	26.2	29.3
17.การกำจัดขยะควรปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ (-)	7.3	5.6	10.2	12.4	<u>64.4</u>	5.8	4.2	10.9	16.4	<u>62.7</u>
18.สภาพของพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย	9.0	4.5	34.5	33.3	18.6	6.9	6.2	33.5	<u>35.3</u>	18.2
<u>ความตระหนักด้านการให้สุขศึกษาและ</u> <u>ประชาสัมพันธ์</u>										
19.การรณรงค์ทิ้งขยะมูลฝอย	3.4	5.1	12.4	25.4	<u>53.7</u>	3.1	2.7	12.6	29.9	<u>51.7</u>
20.การประชาสัมพันธ์	1.1	2.8	10.2	37.3	<u>45.6</u>	0.9	2.0	12.9	31.0	<u>53.2</u>
<u>ความตระหนักด้านการมีส่วนร่วม</u>										
21.ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน	1.1	1.7	8.5	23.7	<u>65.0</u>	0.7	0.7	8.9	23.1	<u>66.7</u>
<u>ความตระหนักด้านการใช้กฎหมาย</u>										
22.การใช้มาตรการเผยแพร่ความรู้	0.6	2.3	14.1	40.7	<u>42.4</u>	0.2	1.8	14.4	38.1	<u>45.5</u>
23.การใช้มาตรการทางกฎหมาย/ข้อบังคับ	2.8	5.1	15.3	33.9	<u>42.9</u>	2.4	3.3	14.4	33.5	<u>46.3</u>

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความผันแปรปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะ

ที่มาของการผันแปร	ผลรวมของกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยของผลรวม	F	ระดับนัยสำคัญ
ตัวแปรหลัก (Main Effects)	2994.796	12	249.566	1.806	0.045
เพศ	69.886	1	69.886	0.506	0.477
อายุ	1166.069	4	291.517	2.110	0.079
ระดับการศึกษา	758.330	2	379.165	2.744	0.065
อาชีพ	5.925	1	5.925	0.043	0.836
ตำแหน่งในปัจจุบัน	740.522	1	740.522	5.359	0.021
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	4.017	1	4.017	0.029	0.865
การรับรู้ข่าวสาร	248.280	1	248.280	1.797	0.181
การประชุม/อบรม/สัมมนา	1.767	1	1.767	0.013	0.910
การผันแปรที่อธิบายได้	2994.796	12	249.566	1.806	0.045
การผันแปรที่เหลือ	60520.934	438	138.176		
การผันแปรทั้งหมด	63515.729	450	141.146		

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การจำแนกหมู่ของปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย
ค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 92.47 คะแนน

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวนตัวอย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับตัวแปรอิสระ	
		ค่าเบี่ยงเบน	Eta	ค่าเบี่ยงเบน	Beta
เพศ			0.033		0.037
ชาย	377	-0.17		-0.19	
หญิง	74	0.89		0.99	
อายุ			0.137		0.098
ไม่เกิน 29 ปี	9	4.60		1.47	
30-39 ปี	134	1.06		0.65	
40-49 ปี	168	0.77		0.76	
50-59 ปี	86	-1.76		-1.06	
60 ปีขึ้นไป	54	-3.00		-2.52	
การศึกษา			0.152		0.086
ประถมศึกษา	156	-1.89		-0.98	
มัธยมศึกษา	197	-2.53		-0.12	
อนุปริญญาขึ้นไป	98	3.06		1.81	

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การจำแนกพหุของปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย (ต่อ)
ค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 92.07 คะแนน

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน ตัวอย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับตัวแปรอิสระ	
		ค่าเบี่ยงเบน	Eta	ค่าเบี่ยงเบน	Beta
อาชีพ			0.042		0.031
เกษตรกร+เลี้ยงสัตว์+ลูกจ้างบริษัท+รับจ้าง	253	-0.44		0.33	
ค้าขาย+ไม่ได้ประกอบอาชีพ+รับราชการ+อื่น ๆ	198	0.57		-0.42	
ตำแหน่ง			0.143		0.111
ประธานบริหาร+คณะกรรมการบริหาร+ปลัด	97	3.25		2.51	
ประธานสภา+สมาชิกสภา+อื่นๆ	354	-0.89		-0.69	
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง			0.033		0.005
3 ปี ลงมา	320	-0.25		-3.71	
4 ปี ขึ้นไป	131	0.61		9.06	
การรับรู้ข่าวสาร			0.081		0.063
ไม่เคย	14	-5.36		-4.19	
เคย	437	0.17		0.13	
การประชุม/อบรม/สัมมนา			0.023		0.006
ไม่เคย	307	-0.18		-4.52	
เคย	144	0.39		9.63	

ภาคผนวก ฉ
แสดงประชากรศึกษาเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มประชากรศึกษาเชิงคุณภาพแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้น อบต.	รายชื่อ อบต.	ตำแหน่งผู้ที่ถูกสัมภาษณ์เชิงลึก
1	องค์การบริหารส่วนตำบลพะยอม	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลธนู	หัวหน้าส่วนสาธารณสุข
2	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองจิก	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงรากน้อย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลคานหาม	ประธานกรรมการบริหาร
3	องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระสั้น	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลบางนมโค	กรรมการบริหาร
4	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสะแก	ประธานกรรมการบริหาร
	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเลน	กรรมการบริหาร
	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหว่า	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลสามกอ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลสามเมือง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
5	องค์การบริหารส่วนตำบลวังจุก	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย	กรรมการบริหาร
	องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย	ประธานกรรมการบริหาร
	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
	องค์การบริหารส่วนตำบลขวัญเมือง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
องค์การบริหารส่วนตำบลพุดเตา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มประชากรศึกษาเชิงคุณภาพแยกตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ชั้น อบต.	รายชื่อ อบต.	ตำแหน่งผู้ที่ถูกสัมภาษณ์เชิงลึก
5	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง องค์การบริหารส่วนตำบลระโสม องค์การบริหารส่วนตำบลป้อตาโล่ องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวหทัยรัตน์ ศรีเมือง
วัน เดือน ปีเกิด	2 มีนาคม 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดอุทัยธานี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, พ.ศ.2537 สาขารณสุขศาสตรบัณฑิต (สาขารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ.2543-2546 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน และชนบท)
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานในปัจจุบัน	พ.ศ.2536 - ปัจจุบัน นักวิชาการสาธารณสุข 5 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

Executive Summary

Background of the Problem

The renovation of Thai politics that led to form the constitution in the Kingdom of Thailand in 1998 was the strong current occurred among the vigilance of natural resource and international/local environmental problems. This vigilance happened in the parallel of reclaiming for the people to be parts of making decision on their local businesses that was the related significant point of the political renovation. That was the diffusion of authority into the local/governmental organizations. Now a day the local/governmental organizations that are close to people the most is the Subdistrict Administrative Organization. Each Subdistrict Administrative Organization has different sizes and structures by Department of the Interior that divides Subdistrict Administrative Organization into 5 levels (Department of the Interior, 2000:82) by using an income as a key factor. Each division in Subdistrict Administrative Organization divides the official duties differently, so the official duties of each Subdistrict Administrative Organization are obviously different, particularly the solid waste management.

Regarding the Act of District Parliament and Subdistrict Administrative Organization in 1995, it provides the authority to Subdistrict Administrative Organization on solid waste management as the preposition 67. It is their responsibility to do and solve the problems of solid waste management. Thus, every department concerned needs to be cooperative. Otherwise, the problems of solid waste management will be terribly worst until it is hard to solve it. The problem should be solved at the local level first. At one point, part of it comes from the local people and directly receives the effect from the problems. Also, the community that is the actual owner of the area is able to best manage due to their better understanding to the problematic obstacle of their own. Giving the opportunity to local organizations shows a great role to propose the problems and plan to manage solid waste of the community by following their own potential. It is also necessary to manage solid waste

systematically. From the rate of economic growth in Thailand, it influences the increasing numbers of solid waste in different communities/cities in relevant.

Now a day problems of solid waste management boil over different areas. Ayuttaya Province is one of the provinces that face this problem due to the influence of prosperity from the city. According to the geographical influence as plain, fertilization and abundance of natural resource, these factors become the place of settlement for many people. There are many factories located in different areas in the city and leads into many problems. One of them is the problem of solid waste. It becomes the first range out of all problems of the strategic plan in provincial development (Department of Natural Resource and Environment Ayuttaya, 2002:25). Hence, this problem is greatly significant and should be solved urgently. By solving this problem, it needs to be cooperative from all departments, especially people in the area. They know the problems well; for example where and how the problems should be solved. Regarding Kasem Sanitwong Na Ayuttaya, 1993 (Resource: Settapong Pushakarn, 1999:6) he proposes the environmental solution that “the solution of problems throughout the promotion and preservation of environmental quality cannot be efficiently successful without the actual cooperation from everyone.

Moreover, the only choice that leads people to be parts of problematic solution widely is having awareness and realization from the environmental catastrophes: having knowledge and correct perception. Thus, the solutions of environmental pollution, particularly the great solution of solid waste need to be cooperated among people from both private organization and governmental departments of every Ministry, Bureau and Department in order to accomplish these solutions. From these reasons, the researchers are interested in the awareness of solid waste management from members of the council and board of the executive committees of Subdistrict Administrative Organization level 1 to 5 in Ayuttaya. Because of the fact that this province has Subdistrict Administrative Organization of all completed 5 levels altogether with the different great potential of waste management in each area. Therefore, the researchers are interested in the study in comparison with the levels of awareness on solid waste management of Subdistrict Administrative Organization in each level because Subdistrict Administrative Organization in the level of high income will be more prepared in various aspects of working administration than the lower

level of Subdistrict Administrative Organization. However, the members of the council and board of the executive committees of Subdistrict Administrative Organization will probably aware of solid waste management less than the lower range members of the council and board of the executive committees of Subdistrict Administrative Organization.

Furthermore, Subdistrict Administrative Organization is the new organization that is close to people at the most and has authority to manage solid waste directly. This organization is a representative of people and the leadership in a particular district. With the awareness of solid waste management, this problem can be solved at one point because these people have the authority by law and are the leaders of community. That leads people to believe and follow, and it can be a good starting point to manage solid waste in a local level.

The Objectives

1. To study on factors that have result in awareness of solid waste management among members of the council and board of the executive committee of Subdistrict Administrative Organization from level 1 to 5.
2. To study the level of awareness of solid waste management among members of the council and board of the executive committee of Subdistrict Administrative Organization level 1 to 5.

Expected Results

1. To know the factors that have impact on awareness of solid waste management among members of the council and board of the executive committee in Subdistrict Administrative Organization
2. To know the level of awareness if solid waste management among members of the council and board of the executive committees of Subdistrict Administrative Organization level 1 to 5.

Materials and Methods

This study is based on a survey technique that will determine the awareness of solid waste: A case study of members of the council and board of the executive committee in Subdistrict Administrative Organization level 1 to 5. In Ayuttaya Province, the population that is used in the study will include members of the council and board of the executive committee in Subdistrict Administrative Organization level 1 to 5 of Ayuttaya Province of Subdistrict Administrative Organization set up in 1996 – 1997 was the 27 areas, so members of the council and board of the executive committee come from all election with the collection is a questionnaire designed by researcher and inspected by the thesis panel of three experts. The questionnaire is provided for people in Subdistrict Administrative Organization of Pratumthanee Province and to evaluate its reliable difficulties and discriminated values. The data collected by the researcher and assistances who have been trained in sampling techniques. The data collection takes place between July 29,2002 to September 27,2002 was 451 samples. Independent, interview is the method that is used for research quality by the chairman of executive committees, Deputy in Subdistrict Administrative Organization and people with the responsibility for solid waste management in Subdistrict Administrative Organization with the total numbers of 27 samples.

The questionnaires are consisted of 9 parts as following:

1. General data
2. Access to information about solid waste management
3. Knowledge about solid waste management
4. Attitude about solid waste management
5. Experience of solid waste management
6. Issue of politics about solid waste management
7. Problematic seriousness of solid waste
8. Awareness about solid waste management
9. Problem and obstacle on solid waste management

Data Analysis

1. Descriptive statistics to explain personal characteristics, organization characteristics and solid waste management and statistic to analyze frequency, percentage, arithmetic mean, minimum, maximum and standard deviation.

2. Analytical statistics for analyzing relation between independent variables and dependent variable are analysis of variance (ANOVA) and multiple classification analysis (MCA) in order to compare a relation between each independent variable that would be related to awareness of solid waste management.

Results

According to the whole picture of this study, it turns out that members of the council and board of the executive committee of Subdistrict Administrative Organization in level 1 to 5 have knowledge on waste management in a moderate level, attitude in a moderate-to-high level, experience in a low level, the political aspects in a low level, the level of problematic seriousness in a low level and the awareness in a high level for the solid waste management. From the analysis of variability, it turns that the knowledge of waste management, attitude, political aspects, level of seriousness and level of Subdistrict Administrative Organization concerned to waste management affect the awareness of solid waste management at the significant statistical level at 0.05. The variability of the rest is experience and information receive of solid waste management that does not affect the awareness of solid waste management at the significant statistical level at 0.05. It also portrays that members of council and executive committees with high knowledge level will be more aware of solid waste management than members of council and executive committees with moderate-to-low knowledge level. The members of the council and board of the executive committee with a high level of attitude will be more aware of solid waste management than members of the council and board of the executive committee with a moderate-to-high level of seriousness will be more aware of waste management than the ones with a low level. The attitude will be related to the awareness of solid waste

management at the most, according to the value of Beta contained high value and next to it is knowledge and level of seriousness of solid waste problem. It can be concluded that knowledge for solid waste management, attitude, and level of seriousness are positively related to the awareness of solid waste management. Another aspect is the political issue that also concerns the solid waste management and level of Subdistrict Administrative Organization. The inverted relationship and the awareness of solid waste management that members of the council and board of the executive committee concerning the low level of political issue will be more aware of solid waste management than members of the council and board of the executive committee concerning the moderate-to-high level of political issue. For example, Subdistrict Administrative Organization at level 3 to 5 will be more aware of solid waste management than Subdistrict Administrative Organization at Level 1 to 2. According to many analytical classifications, members of the council and board of the executive committee that have high score for solid waste management are the ones with high knowledge, high attitude, low political issues, moderate-to-high levels of seriousness of waste management, maintaining in level 3 to 5 of Subdistrict Administrative Organization, are the group with higher level of awareness to solid waste management than the others within the same topic.

Recommendation

1. Information receive on solid waste management can be pointed out that the sample group in level 1, 2, 3, and 5 of Subdistrict Administrative Organization have moderate level of information receive. Subdistrict Administrative Organization at level 4 has low level of information receive. Thus, there should be more information receive for all five-sample Subdistrict Administrative Organization. The sources of information should be received increasingly from governmental officers and departments from the center and local areas, such as Office of Provincial Natural Resource and Environment, Office of Provincial Public Health, Office of the First Regional Environment, Department of Environmental Promotion and Department of Pollution Control. All of them are great sources of information.

2. For knowledge of waste management of members of the council and board of the executive committee, it turns that knowledge can affect the awareness of solid waste management. However, all five-sample groups have high knowledge on this matter only 19.7 percent and most sample group never attends seminar on solid waste management at all for 68.1 percent. It is another reason that leads the sample group to have less knowledge on waste management, particularly Subdistrict Administrative Organization at level 1 to 2. They already manage solid waste in several aspects such as knowledge of solid waste management in the origin. Especially, the last stage of waste management, it is the important part for administration and management. As a result, the departments concerned or have responsibility for solid waste management, such as Office of Provincial Natural Resource and Environment, Office of Provincial Public Health, Office of the First Regional Environment, Department of Environmental Promotion and Department of Pollution Control need to be responsible for working directly; they should set seminar to provide knowledge on correct solid waste management to members of the council and board of the executive committee of Subdistrict Administrative Organization efficiently for further operation. Also, this study intends to study at only two levels that are the level of knowledge and the level of comprehension due to the limited time of studying. Thus, the next study should be focused on the knowledge level of all 6 aspects: levels of knowledge, comprehension, usage, analysis, synthesis and evaluation in order to study which levels affect the awareness the most.

3. For experience of solid waste management, it turns that members of the council and board of the executive committee in all 5 levels of Subdistrict Administrative Organization have low experience on solid waste management. Thus, members of the council and board of the executive committee, particularly members of the council should be parts of activities relation to solid waste management more. For example, they can be volunteers to watch out people who throw trashes mannerless in their own community in order to increase experience of solid waste management directly. Because most operations within Subdistrict Administrative Organization belong to board of the executive committees, members of the council will receive information only at the Parliament Conference. Thus, if the members of

the council are interested in and aware of solid waste management increasingly, it will become another part to help Subdistrict Administrative Organization working more efficiently.

4. The sample groups are aware of physical education or knowledge and already have high level of information. Thus, they should provide knowledge and information consistently in order to create concrete awareness throughout. It emphasizes significances and usefulness to be received from solid waste management because increasingly knowledge can change behavior of waste elimination. The successful methods are persuasion to participate in administration and be able to accept the actual situation throughout problems and obstacles in working. There should also be more information in the community by using economic and convenient methods: the expansion of information on solid waste management through daily broadcasting in the village. It can be done in the form of tape recording for the convenience of working operation, by responsibility of members of council to provide information and any Ministry concerned the environment, such as Ministry Natural Resource and Environment, Department of Environmental Qualitative Promotion and Department of Pollution Control. They should find more budget to promote information through information that most sample groups receive information on solid waste management at the most such as television, newspaper or radio.

5. From the analysis of variability, it turns that levels of Subdistrict Administrative Organization affect the awareness of solid waste management, but it results reversible due to the sample group of Subdistrict Administrative Organization at the lower level: level 3, 4 and 5 will be aware of solid waste management more than the sample groups in Subdistrict Administrative Organization at 1 and 2 levels. Thus, there should be the support and promotion on role and opportunity of solid waste management to the members of the council and board of the executive committee in Subdistrict Administrative Organization at 3, 4 and 5 levels increasingly. Moreover, if the Department of Interior will consider the budget for solid waste management to the Subdistrict Administrative Organization each level, there should consider this particular aspect to Subdistrict Administrative Organization at level 3 to 5 first due to the fact that it seems to be most useful to solid waste management.

6. Members of the council and board of the executive committee of Subdistrict Administrative Organization should pay attention to the problem of solid waste in the first place because they can prepare working plan in order to solve the problem in time. Members of the council and board of the executive members should set equipments/tools to support this working operation, such as preparing trashcans and responsible agents for solid waste management. Furthermore, there should gain knowledge and search for information on solid waste management consistently. Subdistrict Administrative Organization should seek for the budget for the internship abroad on the better solid waste management of other communities and be able to adapt to one's own area. Also, there should be more budget prepared on solid waste management. Besides there should create a good relationship with the community in order to create better understanding and working cooperation between the government and the citizens.

Suggestion for the Future Research

1. This research is the case study by collecting information from the studying area in Ayuttaya Province only, so the variation is not different that much. The geography, as being a plain, in the central area, and the similar environment, for the next chance, should expand the field of study further in other areas that have different environment from here the area of having solid-waste problems and all five complete Subdistrict Administrative Organization in order to perceive various/different information.

2. There should be awareness of solid waste management from the groups that concern solid waste management, such as the citizen part from other departments in Ayuttaya Province in relation to solid waste and the increasing perception of its vision. In order to receive the best result and efficiency of solid waste management needed to be cooperative from several departments, how each department needs to pay attention and aware of solid waste problem will be useful to plan on further solid waste management.

3. The research is the case study of only two levels of knowledge that are the level of knowledge and the level of comprehension due to the limited time to study. Thus, there should study at the knowledge level of all six sample groups: level of knowledge, comprehension, usage, analysis, synthesis and evaluation, for further study in order to study which knowledge level greatly influence at most.

